

บทที่ 4

การวิเคราะห์สำนวนจีนโครงสร้างภาษาและเจตนาการใช้

การวิเคราะห์สำนวนจีน ได้นำเสนอวิเคราะห์โครงสร้างภาษาและเจตนาการใช้โดยแบ่งเป็น 3 หัวข้อใหญ่ ๆ คือ

- 4.1 วิเคราะห์โครงสร้างวลี
- 4.2 วิเคราะห์โครงสร้างประโยค
- 4.3 วิเคราะห์เจตนาการใช้สำนวน

สำหรับการวิเคราะห์โครงสร้างวลีและโครงสร้างประโยคนั้น ผู้วิจัยได้นำเสนอในรูปแบบตาราง โครงสร้าง และแบบย่อกระชับ เพื่อให้เห็นวิธีการจำแนกคำของทั้ง 2 โครงสร้าง จากนั้นจึงวิเคราะห์สำนวนแต่ละสำนวนจากโครงสร้างด้วยการยกสำนวน คำอ่าน(พินอิน) บอกความหมายของสำนวนและอธิบายรายละเอียด ส่วนวิเคราะห์เจตนาการใช้สำนวนจีน นำเสนอด้วยการเขียนสำนวน คำอ่าน(พินอิน) บอกความหมายของสำนวน เจตนาการใช้สำนวน ที่มาของความหมาย และตัวอย่างของการนำไปใช้ในแต่ละสำนวนอย่างรายละเอียด ซึ่งจะนำเสนอตามลำดับต่อไปนี้

4.1.1 โครงสร้างวลีแบบประธาน - กริยา (主謂結構)

ตารางที่ 1 แสดงโครงสร้างวลีแบบประธาน - กริยา (主謂結構)

熟语 จำนวน	主謂式 ประธาน- กริยา	述賓式 กริยา- กรรม	連動式 สห- กริยา	並列式 วลี คู่ขนาน	述補式 กริยา-ส่วน เสริม	偏正式 ต่างระดับ หรือ ความขยาย	兼語式 วลีบท ควบ
1. 鳥獸 散 niǎo shòu sàn	<u>鳥獸散</u>			鳥 • 獸			
2. 龍虎 斗 lóng hǔ dòu	<u>龍虎斗</u>			龍 • 虎			
3. 狗 吃米 gǒu chī mǐ	<u>狗吃米</u>	<u>吃米</u>					
4. 考试 落榜 kǎo shì luò bǎng	<u>考试落榜</u>	<u>落榜</u>					
5. 風雨 交加 fēng yǔ jiāo jiā	<u>風雨交加</u>			風 • 雨		[交]加	
6. 走投 無路 zǒu tóu wú lù		<u>無路</u>		走 • 投			
7. 遠親 不如近鄰 yuǎn qīn bù rú jìn lín	<u>遠親</u> <u>不如近鄰</u>	<u>不如</u> <u>近鄰</u>				(遠)親 、 [不]如 、 (近)鄰	
8. 鉄杵 磨成針 tiě chǔ mó chéng zhēn	<u>鉄杵</u> <u>磨成針</u>				<u>磨<成></u> <u>針</u>	(鉄)杵	
9. 鉄公雞---- 一毛 不拔 tiě gōng jī yī máo bù bá	<u>鉄公雞</u> <u>一毛不拔</u> 、 <u>一毛不拔</u>					(鉄)公雞 、 (一)毛 、 [不]拔	
10. 伸手 不見五指 shēn shǒu bú jiàn wǔ zhǐ	<u>伸手</u> <u>不見五指</u>	<u>伸手</u> 、 <u>不見五指</u>				[不]見 、 (五)指	
11. 解鈴 還須繫鈴人 jiě líng hái xū xì líng rén	<u>解鈴</u> <u>還須繫</u> <u>鈴人</u>	<u>還須繫鈴人</u> 、 <u>繫鈴</u>				[還]須 、 (繫鈴)人	

ตารางที่ 1 แสดงโครงสร้างวลีแบบประธาน - กริยา (主謂結構)

熟语 จำนวน	主謂式 ประธาน- กริยา	述賓式 กริยา- กรรม	連動 式 สห- กริยา	並列式 วลี คู่ขนาน	述補式 กริยา-ส่วน เสริม	偏正式 ต่างระดับ หรือ ความขยาย	兼語 式 วลีบท ควบ
12. 癩蛤蟆 想吃天鵝 肉 lài há ma xiǎng chī tiān é ròu	<u>癩蛤蟆</u> <u>想吃天鵝</u> <u>肉</u>	<u>想吃</u> <u>天鵝肉</u>				(天鵝) 肉 (癩) 蛤蟆	

การศึกษาโครงสร้างวลีแบบประธาน-กริยา(主謂結構)ตามจำนวนต่อไปนี้ เช่น

ตัวอย่างที่ 1 鳥獸 || 散 (niǎo || shòu sàn)

ความหมาย นกและสัตว์ป่ากระจัดกระจาย

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 鳥獸 ส่วนที่สอง 散

ส่วนที่หนึ่งบทประธาน 鳥獸, เป็นแบบคู่ขนาน คือ

แยก 鳥 และ 獸, 鳥 และ 獸 เป็นคำนาม

ส่วนที่สองบทกริยา 散, 散 เป็นคำกริยา

ตัวอย่างที่ 2 龍虎 || 斗 (lóng hǔ || dòu)

ความหมาย มังกรกับเสือต่อสู้กัน

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 龍虎 ส่วนที่สอง 斗

ส่วนที่หนึ่งบทประธาน 龍虎, เป็นแบบคู่ขนาน คือ

แยก 龍 และ 虎, 龍 และ 虎 เป็นคำนาม

ส่วนที่สองบทกริยา 斗, 斗 เป็นคำกริยา

ตัวอย่างที่ 3 狗 || 吃米 (gǒu || chī mǐ)

ความหมาย สุนัขกินข้าว

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 狗 ส่วนที่สอง 吃米

ส่วนที่หนึ่งบทประธาน 狗, 狗 เป็นคำนาม

ส่วนที่สองบทกริยา 吃米 เป็นแบบกริยา-กรรม

แยก 吃 เป็นบทกริยา, 吃 เป็นคำกริยา

米 เป็นบทกรรม, 米 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 4 考试 || 落榜 (kǎo shì || luò bǎng)

ความหมาย สอบไม่ติด หรือบอรัคไม่มีชื่อ

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 考试 ส่วนที่สอง 落榜

ส่วนที่หนึ่งบทประธาน 考试, 考试 เป็นคำนาม

ส่วนที่สองบทกริยา 落榜, เป็นแบบกริยา-กรรม

แยก 落 เป็นบทกริยา, 落 เป็นคำกริยา

榜 เป็นบทกรรม, 榜 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 5 风雨 || 交加 (fēng yǔ || jiāo jiā)

ความหมาย มีเสียงดังกึกก้องพร้อม ๆ กับมีพายุฝนกระหน่ำลงมา

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 风雨 ส่วนที่สอง 交加

ส่วนที่หนึ่งบทประธาน 风雨, เป็นแบบคู่ขนาน คือ

แยก 風 และ 雨, 風 และ 雨 เป็นคำนาม

ส่วนที่สองบทกริยา 交加 เป็นแบบต่างระดับ

แยก 交 เป็นบทขยายหน้ากริยา, 交 เป็นคำกริยา

加 เป็นบทกริยา(คำที่ถูกขยาย) 加 เป็นคำกริยา

ตัวอย่างที่ 6 走投 || 無路 (zǒu tóu || wú lù)

ความหมาย ไร้ซึ่งทางไป

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 走投 ส่วนที่สอง 無路

ส่วนที่หนึ่งบทประธาน 走投 เป็นแบบถ้อยนาม

แยก 走 และ 投 เป็นบทประธาน, 走 และ 投 เป็นคำกริยา

ส่วนที่สองบทกริยา 無路 เป็นวลีแบบกริยา-กรรม

แยก 無 เป็นบทกริยา, 無 เป็นคำกริยา

路 เป็นบทกรรม, 路 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 7 遠親 || 不如近鄰 (yuǎn qīn || bù rú jìn lín)

ความหมาย ญาติที่อยู่ไกลสู้เพื่อนบ้านใกล้เคียงไม่ได้

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 遠親 ส่วนที่สอง 不如近鄰

ส่วนที่หนึ่งบทประธาน 遠親 เป็นแบบต่างระดับ คือ

แยก 遠 เป็นบทขยายนาม, 遠 เป็นคำคุณศัพท์

親 เป็นคำหลัก(คำที่ถูกขยาย), 親 เป็นคำนาม

ส่วนที่สองบทกริยา 不如近鄰 เป็นแบบกริยา-กรรม

แยก 不如 เป็นบทกริยา, 不 เป็นคำกริยาวิเศษณ์ 如 เป็นคำกริยา

近鄰 เป็นบทกรรม, 近 เป็นคำคุณศัพท์ 鄰 เป็นคำนาม และ

近鄰 เป็นแบบต่างระดับ แยก 近 เป็นบทขยายนาม, 近 เป็นคำคุณศัพท์

鄰 เป็นคำหลัก(คำที่ถูกขยาย), 鄰 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 8 鐵杵 || 磨成針 (tiě chǔ || mó chéng zhēn)

ความหมาย ฝนทั่งให้เป็นเข็ม

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 鐵杵 ส่วนที่สอง 磨成針

ส่วนที่หนึ่งบทประธาน 鐵杵 เป็นคำแบบต่างระดับ คือ

แยก 鐵 เป็นบทขยายนาม, 杵 เป็นคำนาม

杵 เป็นคำหลัก(คำที่ถูกขยาย), 杵 เป็นคำนาม

ส่วนที่สองบทกริยา 磨成針 เป็นแบบกริยา-ส่วนเสริม

แยก 磨 เป็นบทกริยา, 磨 เป็นคำกริยา

成 เป็นบทเสริมกริยา, 成 เป็นคำกริยา

針 เป็นบทกรรม, 針 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 9 鐵公雞-----一毛不拔 (tiě gōng jī-----yī máo || bù bá)

ความหมาย ไก่ที่ทำจากเหล็ก-----ชนสักเส้นก็ไม่ยอมถอนให้ใคร

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 鐵公雞 ส่วนที่สอง 一毛不拔

ส่วนที่หนึ่งบทประพันธ์ 鐵公雞, เป็นแบบต่างระดับ คือ

แยก 鐵 เป็นบทขยายนาม, 鐵 เป็นคำนามที่ใช้เป็นคำคุณศัพท์

公雞 เป็นคำหลัก(คำที่ถูกขยาย), 公雞 เป็นคำนาม

ส่วนที่สองบทกริยา 一毛不拔 เป็นแบบประธาน-กริยา

แยก 一毛 เป็นบทประธาน, 一 เป็นคำบอกจำนวน 毛 เป็นคำนาม

不拔 เป็นบทกริยา, 不 เป็นคำกริยาวิเศษณ์ 拔 เป็นคำกริยา

一毛 และ 不拔 เป็นแบบต่างระดับ

一毛 แยก 一 เป็นบทขยายนาม, 一 เป็นคำบอกจำนวน

毛 เป็นคำหลัก(คำที่ถูกขยาย), 毛 เป็นคำนาม

不拔 แยก 不 เป็นบทขยายหน้ากริยา, 不 เป็นคำกริยาวิเศษณ์

拔 เป็นบทกริยา(คำที่ถูกขยาย), 拔 เป็นคำกริยา

ตัวอย่างที่ 10 伸手 || 不見五指 (shēn shǒu || bú jiàn wǔ zhǐ)

ความหมาย ยื่นมือออกไปมองไม่เห็นนิ้วทั้งห้า

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 伸手 ส่วนที่สอง 不見五指

ส่วนที่หนึ่งบทประธาน 伸手 ส่วนที่สองบทกริยา 不見五指

ซึ่งทั้ง 2 ส่วนเป็นแบบกริยา-กรรม คือ

แยก 伸 และ 不見 เป็นบทกริยา, 伸 และ 見 เป็นคำกริยา 不 เป็นคำกริยาวิเศษณ์

手 และ 五指 เป็นบทกรรม, 手 และ 指 เป็นคำนาม 五 เป็นคำบอกจำนวน

ส่วนที่สองบทกริยา 不見五指 เป็นแบบต่างระดับ

แยก 不 เป็นบทขยายหน้ากริยา, 不 เป็นคำกริยาวิเศษณ์

見 เป็นบทกริยา(คำที่ถูกขยาย), 見 เป็นคำกริยา และ

五指 เป็นแบบต่างระดับ

แยก 五 เป็นบทขยายนาม, 五 เป็นคำบอกจำนวน

指 เป็นคำหลัก(คำที่ถูกขยาย), 指 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 11 解鈴 || 還須繫鈴人 (jiě líng || hái xū xì líng rén)

ความหมาย ใครเป็นคนผูกกระดิ่ง ก็ต้องให้ใครคนนั้นมาแก้

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 解鈴 ส่วนที่สอง 還須繫鈴人

ส่วนที่หนึ่งบทประธาน 解鈴 เป็นแบบกริยา-กรรม คือ

แยก 解 เป็นบทกริยา, 解 เป็นคำกริยา   鈴 เป็นบทกรรม, 鈴 เป็นคำนาม

ส่วนที่สองบทกริยา 還須繫鈴人 เป็นแบบกริยา-กรรม

แยก 還須 เป็นบทกริยา, 還 เป็นคำกริยาวิเศษณ์   須 เป็นคำกริยา

繫鈴人 เป็นบทกรรม,   และ 繫鈴人 เป็นแบบต่างระดับ

แยก 繫鈴 เป็นบทขยายนาม, 人(เป็นคำหลัก)คำที่ถูกขยาย, 人 เป็นคำนาม และ

繫鈴 เป็นวลีแบบกริยา-กรรม

แยก 繫 เป็นบทกริยา, 繫 เป็นคำกริยา   鈴 เป็นบทกรรม, 鈴 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 12 癞蛤蟆 || 想吃天鹅肉 (lài há ma || xiǎng chī tiān é ròu)

ความหมาย คางคกริจะกินเนื้อหงส์

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 癞蛤蟆 ส่วนที่สอง 想吃天鹅肉

ส่วนที่หนึ่งบทประธาน 癞蛤蟆, 癞蛤蟆 เป็นคำนาม

และ 癞蛤蟆 เป็นวลีแบบต่างระดับ

แยก 癞 เป็นบทขยายนาม, 癞 เป็นคำคุณศัพท์

蛤蟆 เป็นคำหลัก(คำที่ถูกขยาย), 蛤蟆 เป็นคำนาม

ส่วนที่สองบทกริยา 想吃天鹅肉 เป็นแบบกริยา-กรรม

แยก 想吃 เป็นบทกริยา, 想 เป็นคำกริยานุเคราะห์ 吃 เป็นคำกริยา

天鹅肉 เป็นบทกรรม, 天鹅 และ 肉 เป็นคำนาม และ

天鹅肉 เป็นแบบต่างระดับ

แยก 天鹅 เป็นบทขยายนาม, 天鹅 เป็นคำนาม

肉 เป็นคำหลัก(คำที่ถูกขยาย), 肉 เป็นคำนาม

4.1.2 โครงสร้างวลีแบบกริยา - กรรม (述賓結構)

ตารางที่ 2 แสดงโครงสร้างวลีแบบกริยา - กรรม (述賓結構)

熟語 จำนวน	主謂式 ประธาน-กริยา	述賓式 กริยา-กรรม	連動式 สหกริยา	並列式 วลีคู่ขนาน	述補式 กริยา-ส่วนเสริม	偏正式 ต่างระดับหรือความขยาย	兼語式 วลีบทควบ
1. 打 / 算盤 dǎ suàn pán		<u>打算盤</u>					
2. 借 / 東風 jiè dōng fēng		<u>借東風</u>				(東)風	
3. 多 / 此一舉 duō cǐ yì jǔ		<u>多此一舉</u>				(此)一舉	
4. 一無 / 所得 yì wú suǒ dé		<u>一無所得</u>				[一]無	
5. 不知 / 天高地厚 bù zhī tiān gāo dì hòu	<u>天高</u> 、 <u>地厚</u>	<u>不知天高地厚</u>		天高 • 地厚		[不]知	
6. 等著 / 天上掉餡兒餅 děng zhe tiān shàng diào xiànr bǐng	<u>天上掉餡兒餅</u>	<u>等著天上掉餡兒餅</u> 、 <u>掉餡兒餅</u>					

การศึกษาโครงสร้างวลีแบบกริยา-กรรม (述賓結構) ตามจำนวนต่อไปนี้ เช่น

ตัวอย่างที่ 1 打 / 算盤 (dǎ / suàn pán)

ความหมาย คิดถูกลิด

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 打 ส่วนที่สอง 算盤

ส่วนที่หนึ่งบทกริยา 打, 打 เป็นคำกริยา

ส่วนที่สองบทกรรม 算盤, 算盤 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 2 借 / 東風 (jiè / dōng fēng)

ความหมาย อาศัยลมตะวันออก

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 借 ส่วนที่สอง 東風

ส่วนที่หนึ่งบทกริยา 借, 借 เป็นคำกริยา

ส่วนที่สองบทกรรม 東風 เป็นแบบต่างระดับ

แยก 東 เป็นบทขยายนาม, 東 เป็นคำนามแสดงตำแหน่งแห่งหน(คำบอกทิศทาง)

風 เป็นคำหลัก(คำที่ถูกขยาย), 風 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 3 多 / 此一舉 (duō / cǐ yì jǔ)

ความหมาย ทำอะไรเกินพอดี

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 多 ส่วนที่สอง 此一舉

ส่วนที่หนึ่งบทกริยา 多, 多 เป็นบทกริยาที่เป็นคำคุณศัพท์

ส่วนที่สองบทกรรม 此一舉 เป็นแบบต่างระดับ

แยก 此 เป็นบทขยายนาม, 此 เป็นคำสรรพนาม

一舉 เป็นคำหลัก(คำที่ถูกขยาย), 一 เป็นคำบอกจำนวน 舉 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 4 一無 / 所得 (yī wú / suǒ dé)

ความหมาย ไม่ได้อะไรเลย

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 一無 ส่วนที่สอง 所得

ส่วนที่หนึ่งบทกริยา 一無 เป็นแบบต่างระดับ

แยก 一 เป็นบทขยายหน้ากริยา, 一 เป็นคำคุณศัพท์

無 เป็นบทกริยา(คำที่ถูกขยาย), 無 เป็นคำกริยา

ส่วนที่สองบทกรรม 所得, คำเสริม 所 เสริมหน้าคำกริยา 得 ประกอบกันเป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 5 不知 / 天高地厚 (bù zhī / tiān gāo dì hòu)

ความหมาย ไม่รู้ว่าฟ้ามีความสูงเท่าไร แผ่นดินมีความหนาเท่าไร

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 不知 ส่วนที่สอง 天高地厚

ส่วนที่หนึ่งบทกริยา 不知 เป็นแบบต่างระดับ

แยก 不 เป็นบทขยายกริยา, 不 เป็นคำกริยาวิเศษณ์

知 เป็นบทกริยา(คำที่ถูกขยาย), 知 เป็นคำกริยา

ส่วนที่สองบทกรรม 天高地厚 เป็นแบบคู่ขนาน

แยก 天高 และ 地厚 เป็นแบบคู่ขนาน ทั้ง 2 เป็นแบบประธาน-กริยา

แยก 天 และ 地 เป็นบทประธาน, 天 และ 地 เป็นคำนาม

高 และ 厚 เป็นบทกริยา, 高 และ 厚 เป็นคำคุณศัพท์

ตัวอย่างที่ 6 等著¹ / 天上掉餡兒餅 (děng zhe / tiān shàng diào xiànr bǐng)

ความหมาย รอนนมเปื้อนใส่ใส่เนื้อตมจากท้องฟ้า

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 等著 ส่วนที่สอง 天上掉餡兒餅

ส่วนที่หนึ่งบทกวี 等著

แยก 等 เป็นคำกริยา 著 เป็นคำเสริมอาการ เพื่อบ่งว่ากริยานั้น ๆ กำลังดำเนินอยู่

ส่วนที่สองบทกรรม 天上掉餡兒餅 เป็นแบบประธาน-กริยา

แยก 天上 เป็นบทประธาน, 天上 เป็นคำนามแสดงตำแหน่งแห่งหน(คำบอก
ทิศทาง)

掉餡兒餅 เป็นบทกวี, และบทกวี 掉餡兒餅 เป็นแบบกริยา-กรรม

แยก 掉 เป็นบทกวี, 掉 เป็นคำกริยา

餡兒餅 เป็นบทกรรม, 餡兒餅 เป็นคำนาม

---

¹ (zhe) เป็นคำเสริมอาการ คือคำเสริมที่ผนวกเข้าไปที่ข้างหลังคำกริยา เพื่อแสดงการเสริมความหมาย

(zhe) เป็นคำเสริมอาการ เพื่อบ่งว่ากริยานั้น ๆ กำลังดำเนินอยู่

4.1.3 โครงสร้างวลีแบบสหกริยา (連動結構)

ตารางที่ 3 แสดงโครงสร้างวลีแบบสหกริยา (連動結構)

熟语 สำนวน	主謂式 ประธาน-กริยา	述賓式 กริยา-กรรม	連動式 สหกริยา	並列式 วลีคู่ขนาน	述補式 กริยา-ส่วนเสริม	偏正式 ต่างระดับหรือความขยาย	兼語式 วลีบทควบ
1. 拔苗△助長 bá miáo zhù zhǎng		拔苗 助長	拔苗△助長				
2. 一針△見血 yì zhēn jiàn xiě		見血	一針△見血			(一)針	
3. 望塵△莫及 wàng chén mò jí		望塵	望塵△莫及			[莫]及	
4. 打腫臉△充胖子 dǎ zhǒng liǎn chōng pàng zi		打腫臉 、 充胖子	打腫臉△充胖子			(腫)臉	

การศึกษาโครงสร้างวิแบบสหกริยา(連動結構)ตามสำนวนต่อไปนี้ เช่น

ตัวอย่างที่ 1 拔苗△助長 (bá miáo △ zhù zhǎng)

ความหมาย ถอนกล้าให้ข้าวโต

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 拔苗 ส่วนที่สอง 助長

ส่วนที่หนึ่งบทกริยา 拔苗 และส่วนที่สองบทกริยา 助長 เป็นแบบกริยา-กรรม

แยก 拔 และ 助 เป็นบทกริยา, 拔 และ 助 เป็นคำกริยา

แยก 苗 และ 長 เป็นบทกรรม, 苗 และ 長 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 2 一針△見血 (yì zhēn △ jiàn xiě)

ความหมาย อุปมาว่าพูดสั้นกะทัดรัดและตรงจุดสำคัญ จี้ถูกใจคำ จี้ถูกจุดสำคัญ

พูดตรงเป้า

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 一針 ส่วนที่สอง 見血

ส่วนที่หนึ่งบทกริยา 一針 เป็นแบบต่างระดับ

แยก 一 เป็นบทขยายนาม, 一 เป็นคำบอกจำนวน

針 เป็นคำหลัก(คำที่ถูกขยาย), 針 เป็นคำนาม

ส่วนที่สองบทกริยา 見血 เป็นแบบกริยา-กรรม

แยก 見 เป็นบทกริยา, 見 เป็นคำกริยา

血 เป็นบทกรรม, 血 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 3 望塵△莫及 (wàng chén △ mò jí)

ความหมาย เทียบกันไม่ติด ห่างกันฟ้าและดิน ห่างกันไกลจนมองไม่เห็นฝุ่น

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 望塵 ส่วนที่สอง 莫及

ส่วนที่หนึ่งบทกิริยา 望塵 เป็นแบบกิริยา-กรรม

แยก 望 เป็นบทกิริยา, 望 เป็นคำกิริยา

塵 เป็นบทกรรม, 塵 เป็นคำนาม

ส่วนที่สองบทกิริยา 莫及 เป็นแบบต่างระดับ

แยก 莫 เป็นบทขยายหน้ากิริยา, 莫 เป็นคำกิริยาวิเศษณ์

及 เป็นบทกิริยา(คำที่ถูกขยาย), 及 เป็นคำกิริยา

ตัวอย่างที่ 4 打腫臉△充胖子 (dǎ zhǒng liǎn △ chōng pàng zi)

ความหมาย ตีหน้าจนบวม เพื่อให้ดูเหมือนเป็นคนอ้วนท้วน

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 打腫臉 ส่วนที่สอง 充胖子

ส่วนที่หนึ่งบทกิริยา 打腫臉 ส่วนที่สองบทกิริยา 充胖子 ซึ่ง

ทั้ง 2 ส่วนเป็นแบบกิริยา-กรรม คือ

แยก 打 และ 充 เป็นบทกิริยา, 打 และ 充 เป็นคำกิริยา

胖子 และ 腫臉 เป็นบทกรรม, 胖子 เป็นคำนาม

และบทกรรม 腫臉 เป็นแบบต่างระดับ

แยก 腫 เป็นบทขยายนาม, 腫 เป็นคำคุณศัพท์

臉 เป็นคำหลัก(คำที่ถูกขยาย), 臉 เป็นคำนาม

4.1.4 โครงสร้างวลีแบบคู่ขนาน (並列結構)

ตารางที่ 4 แสดงโครงสร้างวลีแบบคู่ขนาน (並列結構)

熟语 สำนวน	主謂式 ประธาน-กริยา	述賓式 กริยา-กรรม	連動式 สหกริยา	並列式 วลีคู่ขนาน	述補式 กริยา-ส่วนเสริม	偏正式 ต่างระดับหรือความขยาย	兼語式 วลีบทควบ
1. 老・大・難 lǎo dà nán				老・大・難			
2. 悲歡・離合 bēi huān lí hé				悲歡・離合 、 悲・歡、離・合			
3. 反復・無常 fǎn fù wú cháng				反復・無常			
4. 生離・死別 shēng lí sǐ bié				生離・死別 、 生・離、死・別		(生) 離 、 (死) 別	
5. 半斤・八兩 bān jīn bā liǎng				半斤・八兩		(半) 斤 、 (八) 兩	
6. 自欺・欺人 zì qī qī rén	<u>自欺</u>	<u>欺人</u>		自欺・欺人			
7. 事半・功倍 shì bàn gōng bèi	<u>事半</u> 、 <u>功倍</u>			事半・功倍			
8. 電閃・雷鳴 diàn shǎn léi míng	<u>電閃</u> 、 <u>雷鳴</u>			電閃・雷鳴			
9. 爭先・恐後 zhēng xiān kǒng hòu		<u>爭先</u> <u>恐後</u>		爭先・恐後			
10. 張牙・舞爪 zhāng yá wǔ zhuǎ		<u>張牙</u> <u>舞爪</u>		張牙・舞爪			

การศึกษาโครงสร้างวลีแบบคู่ขนาน (並列結構) ตามจำนวนต่อไปนี้ เช่น

ตัวอย่างที่ 1 老 • 大 • 難 (lǎo • dà • nán)

ความหมาย ปัญหาที่ค้างคาแก้ไขยาก

แบ่งออกเป็น 3 คำ คำที่หนึ่ง 老 คำที่สอง 大 คำที่สาม 難

คำที่หนึ่ง 老 คำที่สอง 大 คำที่สาม 難 ทั้ง 3 คำเป็นวลีแบบคู่ขนาน คือ

老、大、難， ทั้ง 3 คำล้วนเป็นคำคุณศัพท์

ตัวอย่างที่ 2 悲歡 • 離合 (bēi huān • lí hé)

ความหมาย โศกเศร้า หรรษา จากกัน พบกัน

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 悲歡 ส่วนที่สอง 離合

ส่วนที่หนึ่ง 悲歡 และส่วนที่สอง 離合 ทั้ง 2 ส่วนเป็นแบบคู่ขนาน คือ

悲 และ 歡, 離 และ 合, 悲 และ 歡 เป็นคำคุณศัพท์, 離 และ 合 เป็นคำกริยา

ตัวอย่างที่ 3 反復 • 無常 (fǎn fù • wú cháng)

ความหมาย กลับไปกลับมาเอาแน่นอนไม่ได้

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 反復 ส่วนที่สอง 無常

ส่วนที่หนึ่ง 反復 และส่วนที่สอง 無常 ทั้ง 2 ส่วนเป็นแบบคู่ขนาน คือ

反復 และ 無常, 反復 เป็นคำกริยา และ 無常 เป็นคำคุณศัพท์

ตัวอย่างที่ 4 生離 • 死別 (shēng lí • sǐ bié)

ความหมาย ใช้บรรยายว่าการจากลาที่ยากที่จะพบเจอกันได้อีก

หรือจากลากันชั่วนิรันดร์

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 生離 ส่วนที่สอง 死別

ส่วนที่หนึ่ง 生離 ส่วนที่สอง 死別 ทั้ง 2 ส่วนเป็นแบบคู่ขนาน ซึ่ง

生離 และ 死別 เป็นแบบคู่ขนาน แยก 生 และ 離, 死 และ 別,

生 離 死 別 ทั้ง 4 คำเป็นคำกริยา

ตัวอย่างที่ 5 半斤 • 八兩 (bàn jīn • bā liǎng)

ความหมาย ระบบเก่า 16 ตำลึงเป็น 1 ชั่ง ครึ่งชั่งก็เท่ากับ 8 ตำลึง

หมายถึงสิ่งของ 2 อย่างมีน้ำหนักเท่ากัน อุปมาว่า กำลังหรือพอพิศพอเหวี่ยง

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 半斤 ส่วนที่สอง 八兩

ส่วนที่หนึ่ง 半斤 ส่วนที่สอง 八兩 ทั้ง 2 ส่วนเป็นแบบคู่ขนาน ซึ่ง

半斤 และ 八兩 เป็นแบบต่างระดับ แยก

半 และ 八 เป็นบทขยายนาม, 半 และ 八 เป็นคำบอกจำนวน

斤 และ 兩 เป็นคำหลัก(คำที่ถูกขยาย), 斤 และ 兩 เป็นคำลักษณะนาม

ตัวอย่างที่ 6 自欺 • 欺人 (zì qī • qī rén)

ความหมาย หลอกตัวเองหลอกคนอื่น

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 自欺 ส่วนที่สอง 欺人

ส่วนที่หนึ่ง 自欺 ส่วนที่สอง 欺人 ทั้ง 2 ส่วนเป็นแบบคู่ขนาน ซึ่ง

ส่วนที่หนึ่ง 自欺 เป็นแบบประธาน-กริยา แยก

自 เป็นบทประธาน, เป็นคำสรรพนาม 欺 เป็นบทกริยา, 欺 เป็นคำกริยา

ส่วนที่สอง 欺人 เป็นแบบกริยา-กรรม แยก

欺 เป็นบทกริยา, 欺 เป็นคำกริยา 人 เป็นบทกรรม, 人 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 7 事半 • 功倍 (shì bàn • gōng bèi)

ความหมาย งานที่ทำแล้วเพียงครึ่งเท่ากับสำเร็จไปแล้วทั้งหมด งานที่ทำแล้วได้ผลคุ้มค่า

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 事半 ส่วนที่สอง 功倍

ส่วนที่หนึ่ง 事半 ส่วนที่สอง 功倍 ทั้ง 2 ส่วนเป็นแบบคู่ขนาน ซึ่ง

事半 และ 功倍 เป็นแบบประธาน-กริยา แยก

事 และ 功 เป็นบทประธาน, 事 และ 功 เป็นคำนาม

半 และ 倍 เป็นบทกริยา, 半 และ 倍 เป็นคำบอกจำนวน

ตัวอย่างที่ 8 電閃・雷鳴 (diàn shǎn • léi míng)

ความหมาย ไฟแลบฟ้าผ่า/ฟ้าร้อง

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 電閃 ส่วนที่สอง 雷鳴

ส่วนที่หนึ่ง 電閃 ส่วนที่สอง 雷鳴 ทั้ง 2 ส่วนเป็นแบบคู่ขนาน ซึ่ง

電閃 และ 雷鳴 เป็นแบบประธาน-กริยา แยก

電 และ 雷 เป็นบทประธาน, 電 และ 雷 เป็นคำนาม

閃 และ 鳴 เป็นบทกริยา, 閃 และ 鳴 เป็นคำกริยา

ตัวอย่างที่ 9 爭先・恐後 (zhēng xiān • kǒng hòu)

ความหมาย แย่งกันอยู่ข้างหน้ากลัวช้าหลังเพื่อน

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 爭先 ส่วนที่สอง 恐後

ส่วนที่หนึ่ง 爭先 ส่วนที่สอง 恐後 ทั้ง 2 ส่วนเป็นแบบคู่ขนาน ซึ่ง

爭先 และ 恐後 เป็นแบบกริยา-กรรม แยก

爭 และ 恐 เป็นบทกริยา, 爭 และ 恐 เป็นคำกริยา

先 และ 後 เป็นบทกรรม, 先 และ 後 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 10 張牙 • 舞爪 (zhāng yá • wǔ zhuǎ)

ความหมาย แยกเงี้ยวตะปบเล็บ

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 張牙 ส่วนที่สอง 舞爪

ส่วนที่หนึ่ง 張牙 ส่วนที่สอง 舞爪 ทั้ง 2 ส่วนเป็นแบบคู่ขนาน ซึ่ง

張牙 และ 舞爪 เป็นแบบกริยา-กรรม แยก

張 และ 舞 เป็นบทกริยา, 張 และ 舞 เป็นคำกริยา

牙 และ 爪 เป็นบทกรรม, 牙 และ 爪 เป็นคำนาม

4.1.5 โครงสร้างวลีแบบกริยา - ส่วนเสริม (述補結構)

ตารางที่ 5 แสดงโครงสร้างวลีแบบกริยา - ส่วนเสริม (述補結構)

熟语 จำนวน	主謂式 ประธาน-กริยา	述賓式 กริยา-กรรม	連動式 สหกริยา	並列式 วลี คู่ขนาน	述補式 กริยา-ส่วนเสริม	偏正式 ต่างระดับ หรือ ความขยาย	兼語式 วลีบท ควบ
1. 矮<半截> ǎi bàn jié					矮<半截>		
2. 笑<掉牙> xiào diào yá		掉牙			笑<掉牙>		
3. 讚<不絕口> zàn bù jué kǒu					讚 <不絕口>	[不]絕口	
4. 置<若罔聞> zhì ruò wǎng wén					置 <若罔聞>	[若]罔聞 、 [罔]聞	
5. 度日<如年> dù rì rú nián		度日 如年			度日 <如年>		
6. 死<無葬身之地> sǐ wú zàng shēn zhī dì					死 <無葬身之地>	(無葬 身之) 地 、 [無]葬身	

การศึกษาโครงสร้างวลีแบบกริยา-ส่วนเสริม (述補結構) ตามจำนวนต่อไปนี้ เช่น
ตัวอย่างที่ 1 矮<半截> (ǎi<bàn jié>)

ความหมาย เตี้ยกว่าหนึ่งช่วงหัว(ตัว) ต่ำด้อยด้อยกว่า

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 矮 ส่วนที่สอง 半截

ส่วนที่หนึ่งบทกริยา 矮, 矮 เป็นคำคุณศัพท์

ส่วนที่สองส่วนเสริม 半截 เป็นคำบอกจำนวนและคำลักษณะนาม

半 เป็นคำบอกจำนวน 截 เป็นคำลักษณะนาม

ตัวอย่างที่ 2 笑<掉牙> (xiào<diào yá>)

ความหมาย ขำจนฟันหลุด น้ำขำ

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 笑 ส่วนที่สอง 掉牙

ส่วนที่หนึ่งบทกริยา 笑, 笑 เป็นคำกริยา

ส่วนที่สองส่วนเสริม 掉牙 เป็นวลีแบบกริยา-กรรม

แยก 掉 เป็นบทกริยา, 掉 เป็นคำกริยา

牙 เป็นบทกรรม, 牙 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 3 讚<不絕口> (zàn<bù jué kǒu>)

ความหมาย ชมไม่ขาดปาก

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 讚 ส่วนที่สอง 不絕口

ส่วนที่หนึ่งบทกิริยา 讚, 讚 เป็นคำกริยา

ส่วนที่สองส่วนเสริม 不絕口 เป็นแบบต่างระดับ

แยก 不 เป็นบทขยายหน้ากริยา, 不 เป็นคำกริยาวิเศษณ์

絕口 เป็นบทกิริยา(คำที่ถูกขยาย), 絕口 เป็นคำกริยา

ตัวอย่างที่ 4 置<若罔聞> (zhì<ruò wǎng wén>)

ความหมาย วางไว้ทางหนึ่ง เสมือนไม่ได้ยินกระนั้น บรรยายว่าได้ยินแล้ว แต่ไม่สนใจใยดี

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 置 ส่วนที่สอง 若罔聞

ส่วนที่หนึ่งบทกิริยา 置, 置 เป็นคำกริยา

ส่วนที่สองส่วนเสริม 若罔聞 เป็นแบบต่างระดับ

แยก 若 เป็นบทขยายหน้ากริยา, 若 เป็นคำกริยา

罔聞 เป็นบทกิริยา(คำที่ถูกขยาย), และบทกิริยา 罔聞 เป็นแบบต่างระดับ

แยก 罔 เป็นบทขยายหน้ากริยา, 罔 เป็นคำกริยา

聞 เป็นบทกิริยา(คำที่ถูกขยาย), 聞 เป็นคำกริยา

ตัวอย่างที่ 5 度日<如年> (dù rì<rú nián>)

ความหมาย เวลาผ่านไปหนึ่งวันเหมือนหนึ่งปี

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 度日 ส่วนที่สอง 如年

ส่วนที่หนึ่งบทกิริยา 度日, 度日 เป็นคำกริยา ซึ่ง

แยก 度日 เป็นแบบกริยา-กรรม

度 เป็นบทกิริยา, 度 เป็นคำกริยา

日 เป็นบทกรรม, 日 เป็นคำนาม

ส่วนที่สองส่วนเสริม 如年, เป็นแบบกริยา-กรรม

แยก 如 เป็นบทกิริยา, 如 เป็นคำกริยา

年 เป็นบทกรรม, 年 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 6 死<無葬身之¹地> (sǐ<wú zàng shēn zhī dì>)

ความหมาย ตายไปแล้วหาที่ฝังศพมิได้

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 死 ส่วนที่สอง 無葬身之地

ส่วนที่หนึ่งบทกริยา 死, 死 เป็นคำกริยา

ส่วนที่สองส่วนเสริม 無葬身之地 เป็นแบบต่างระดับ

แยก 無葬身之 เป็นบทขยายหน้ากริยา, 地 เป็นคำหลัก(คำที่ถูกขยาย), 地 เป็นคำนาม

และ 無葬身 เป็นแบบต่างระดับ

แยก 無 เป็นบทขยายหน้ากริยา, 無 เป็นคำกริยา

葬身 เป็นบทกริยา(คำที่ถูกขยาย), 葬身 เป็นคำกริยา ซึ่ง

แยก 葬身 เป็นแบบกริยา-กรรม 葬 เป็นบทกริยา, 葬 เป็นคำกริยา

身 เป็นบทกรรม, 身 เป็นคำนาม

---

¹之(的)ใช้ผนวกเข้าที่ข้างหลังบทขยายนามโดยเฉพาะ, เป็นคำเสริมโครงสร้าง “的”

4.1.6 โครงสร้างวลีต่างระดับหรือความขยายแบบขยายนาม/กริยา (偏正結構一定/狀中式)

ตารางที่ 6 แสดงโครงสร้างวลีต่างระดับหรือความขยายแบบขยายนาม/กริยา (偏正結構一定/狀中式)

熟语 จำนวน	主謂式 ประธาน-กริยา	述賓式 กริยา-กรรม	連動式 สหกริยา	並列式 วลีคู่ขนาน	述補式 กริยา-ส่วนเสริม	偏正式 ต่างระดับหรือความขยาย	兼語式 วลีบทควบ
1. (母)老虎 mǔ lǎo hǔ						(母)老虎	
2. (笑面)虎 xiào miàn hǔ						(笑面)虎	
3. (空城)計 kōng chéng jì						(空城)計 、 (空)城	
4. (恍然)大悟 huǎng rán dà wù						(恍然)大悟、 (恍)然、 (大)悟	
5. (没咒)念 méi zhòu niàn						[没咒]念 [没]咒	
6. (自知之)明 zì zhī zhī míng	<u>自知</u>					(自知之)明	
7. (對牛)彈琴 duì niú tán qín		<u>對牛</u> 、 <u>彈琴</u>				(對牛)彈琴	
8. (以小人之心)，度君子之腹 yǐ xiǎo rén zhī xīn, dù jūn zǐ zhī fù		<u>以</u> <u>小人之心</u> 、 <u>度</u> <u>君子之腹</u>				(以小人之心) 度君子之腹 、 (小人之心) 、 (君子之)腹	
9. (紙上)談兵 zhǐ shàng tán bīng		<u>談兵</u>				(紙上)談兵	

การศึกษาโครงสร้างวลีแบบต่างระดับหรือความขยายแบบขยายนาม/กริยา (偏正結構——定/狀中式)

ตามจำนวนต่อไปนี้ เช่น

ตัวอย่างที่ 1 (母)老虎 ((mǔ) lǎo hǔ)

ความหมาย แม่เสือร้าย

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 母 ส่วนที่สอง 老虎

ส่วนที่หนึ่งขยายนาม 母, 母 เป็นคุณศัพท์

ส่วนที่สองคำหลัก(คำที่ถูกขยาย) 老虎, 老虎 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 2 (笑面)虎 ((xiàomiàn) hǔ)

ความหมาย คนหน้าเนื่อใจเสือ

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 笑面 ส่วนที่สอง 虎

ส่วนที่หนึ่งขยายนาม 笑面, 笑面 เป็นคำคุณศัพท์

ส่วนที่สองคำหลัก(หรือคำที่ถูกขยาย) 虎, 虎 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 3 (空城) 計 ((kōngchéng) jì)

ความหมาย อุบายเมืองว่าง

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 空城 ส่วนที่สอง 計

ส่วนที่หนึ่งบทขยายนาม 空城 เป็นแบบต่างระดับ แยก

空 เป็นบทขยายนาม, 空 เป็นคำคุณศัพท์

城 เป็นคำหลัก(คำที่ถูกขยาย), 城 เป็นคำนาม

ส่วนที่สองคำหลัก(คำที่ถูกขยาย) 計, 計 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 4 (恍然) 大悟 ((huǎng rán) dà wù)

ความหมาย นึกได้อย่างฉับพลัน คิดออก

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 恍然 ส่วนที่สอง 大悟

ส่วนที่หนึ่งบทขยายหน้ากริยา 恍然 ส่วนที่สองคำหลัก(คำที่ถูกขยาย) 大悟 ซึ่ง

ทั้ง 2 ส่วนเป็นแบบต่างระดับ แยก

恍 และ 大 เป็นบทขยายนาม, 恍 เป็นคำกริยา 大 เป็นคำคุณศัพท์

然 และ 悟 เป็นคำหลัก(คำที่ถูกขยาย), 然 เป็นคำนาม 悟 เป็นคำกริยา

ตัวอย่างที่ 5 (没咒) 念 (méi zhòu) niàn

ความหมาย คาถาหมด

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 没咒 ส่วนที่สอง 念

ส่วนที่หนึ่งบทยายหน้ากริยา 没咒 เป็นแบบต่างระดับ

แยก 没 เป็นบทยายหน้ากริยา, 没 เป็นคำกริยาวิเศษณ์

咒 เป็นบทกริยา(คำที่ถูกขยาย), 咒 เป็นคำนาม

วลีที่สองบทกริยา 念, 念 เป็นคำกริยา

ตัวอย่างที่ 6 (自知之¹) 明 ((zì zhī) zhī míng)

ความหมาย ผู้รู้จักตนเองดีว่าเป็นอย่างไร

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 自知之 ส่วนที่สอง 明

ส่วนที่หนึ่งบทยายนาม 自知之 เป็นแบบประธาน-กริยา แยก

自 เป็นบทประธาน, 自 เป็นคำนาม

知 เป็นบทกริยา, 知 เป็นคำกริยา

ส่วนที่สองคำหลัก(หรือคำที่ถูกขยาย)明, 明 เป็นคำนาม

---

¹ 之(的)ใช้ผนวกเข้าที่ข้างหลังบทยายนามโดยเฉพาะ, เป็นคำเสริมโครงสร้าง “的”

ตัวอย่างที่ 7 (對牛) 彈琴 ((duì niú) tánqín)

ความหมาย คิดพินให้ควายฟัง

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 對牛 ส่วนที่สอง 彈琴

ส่วนที่หนึ่งบทขยายหน้ากริยา 對牛 เป็นแบบกริยา-กรรม แยก

對 เป็นบทกริยา, 對 เป็นคำบุพบท

牛 เป็นบทกรรม, 牛 เป็นคำนาม

ส่วนที่สองบทกริยา(คำที่ถูกขยาย)彈琴 เป็นแบบกริยา-กรรม แยก

彈 เป็นบทกริยา, 彈 เป็นคำกริยา

琴 เป็นบทกรรม, 琴 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 8 (以¹小人之¹心), 度君子之腹 ((yǐ xiǎo rén zhī xīn) , dù jūn zǐ zhī fù)

ความหมาย เอาจิตใจที่คับแคบของตนไปคิดกับคนที่ใจกว้างขวาง

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 以¹小人之¹心 ส่วนที่สอง 度君子之腹

ส่วนที่หนึ่งขยายหน้ากริยา 以¹小人之¹心

ส่วนที่สองบทกริยา(คำที่ถูกขยาย) 度君子之腹 ซึ่งทั้ง 2 ส่วนเป็นแบบกริยา-กรรม คือ

以 และ 度 เป็นบทกริยา, 以 และ 度 เป็นคำกริยา และ

บทกรรม 小人之¹心 และ 君子之腹 เป็นแบบต่างระดับ แยก

小人之¹ และ 君子之¹ เป็นบทขยายนาม, 小人 และ 君子 เป็นคำนาม

心 และ 腹 เป็นคำหลัก(คำที่ถูกขยาย), 心 และ 腹 เป็นคำนาม

---

¹ 之(的)ใช้ผนวกเข้าที่ข้างหลังบทขยายนามโดยเฉพาะ, เป็นคำเสริมโครงสร้าง “的”

ตัวอย่างที่ 9 (紙上) 談兵 ((zhǐ shang) tán bīn)

ความหมาย วางแผนยุทธการบนแผ่นกระดาษ

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 紙上 ส่วนที่สอง 談兵

ส่วนที่หนึ่งขยายหน้ากริยา 紙上, 紙 เป็นคำนาม

上 เป็นคำนามแสดงตำแหน่งแห่งหน(คำบอกทิศทาง)

ส่วนที่สองบทกริยา(คำที่ถูกขยาย) 談兵 เป็นแบบกริยา-กรรม แยก

談 เป็นบทกริยา, 談 เป็นคำกริยา

兵 เป็นบทกรรม, 兵 เป็นคำนาม

4.1.7 โครงสร้างวลีแบบวลีทควบ (兼语結構)

ตารางที่ 7 แสดงโครงสร้างวลีแบบวลีทควบ (兼语結構)

熟语 สำนวน	主謂式 ประธาน- กริยา	述賓式 กริยา- กรรม	連動 式 สห กริยา	並列 式 วลี คู่ ขนาน	述補 式 กริยา- ส่วน เสริม	偏正式 ต่างระดับ หรือ ความขยาย	兼語式 วลีทควบ
1. 恨>鐵<不成鋼 hèn tiě bùchéng gāng	<u>鐵不成鋼</u>	<u>恨鐵</u> 、 <u>不成鋼</u>					<u>恨</u> > <u>鐵</u> < <u>不成鋼</u>
2. 引>狼<入室 yǐn láng rùshì	<u>狼入室</u>	<u>引狼</u> 、 <u>入室</u>					<u>引</u> > <u>狼</u> < <u>入室</u>
3. 認>賊<作父 rèn zéi zuòfù	<u>賊作父</u>	<u>認賊</u> 、 <u>作父</u>					<u>認</u> > <u>賊</u> < <u>作父</u>
4. 呼>之<欲出 hū zhī yùchū	<u>之欲出</u>	<u>呼之</u>				[欲]出	<u>呼</u> > <u>之</u> < <u>欲出</u>

การศึกษาโครงสร้างวลีแบบบทคว (兼語結構) ตามจำนวนต่อไปนี้ เช่น

ตัวอย่างที่ 1 恨 > 鐵 < 不成鋼 (hèn > tiě < bù chéng gāng)

ความหมาย เจ็บใจที่ไม่สามารถหลอมเหล็กให้กลายเป็นเหล็กกล้าได้

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 恨鐵 ส่วนที่สอง 鐵不成鋼

ส่วนที่หนึ่ง 恨鐵 บทกริยา 恨 และบทคว 鐵 ซึ่ง

เป็นแบบกริยา-กรรม แยก

恨 เป็นบทกริยา, 恨 เป็นคำกริยา 鐵 เป็นบทกรรม, 鐵 เป็นคำนาม

ส่วนที่สอง 鐵不成鋼 บทคว 鐵 และบทกริยาของบทคว 不成鋼 ซึ่ง

เป็นแบบประธาน-กริยา แยก

鐵 เป็นบทประธาน, 鐵 เป็นคำนาม 不成鋼 เป็นบทกริยา และ

บทกริยา 不成鋼 เป็นแบบกริยา-กรรม แยก

不成 เป็นบทกริยา, 不 เป็นคำกริยาวิเศษณ์ 成 เป็นคำกริยา

鋼 เป็นบทกรรม, 鋼 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 2 引>狼<入室 (yǐn>láng<rù shì)

ความหมาย ชักน้ำเข้าลึก ชักศึกเข้าบ้าน

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 引狼 ส่วนที่สอง 狼入室

ส่วนที่หนึ่ง 引狼 บทกริยา 引 และบทควบ 狼 ซึ่ง

เป็นแบบกริยา-กรรม แยก

引 เป็นบทกริยา, 引 เป็นคำกริยา 狼 เป็นบทกรรม, 狼 เป็นคำนาม

ส่วนที่สอง 狼入室 บทควบ 狼 และบทกริยาของบทควบ 入室 ซึ่ง

เป็นแบบประธาน-กริยา แยก 狼 เป็นบทประธาน, 入室 เป็นบทกริยา

และบทกริยา 入室 เป็นแบบกริยา-กรรม แยก

入 เป็นบทกริยา, 入 เป็นคำกริยา 室 เป็นบทกรรม, 室 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 3 認>賊<作父 (rèn>zéi<zuò fù)

ความหมาย สมัครงใจยอมเอาตัวเข้าฝักฝักกับคนเลวหรือศัตรู

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 認賊 ส่วนที่สอง 賊作父

ส่วนที่หนึ่ง 認賊 บทกริยา 認 และบทควบ 賊 ซึ่ง

เป็นแบบกริยา-กรรม แยก

認 เป็นบทกริยา, 認 เป็นคำกริยา 賊 เป็นบทกรรม, 賊 เป็นคำนาม

ส่วนที่สอง 賊作父 บทควบ 賊 และบทกริยาของบทควบ 作父 ซึ่ง

เป็นแบบประธาน-กริยา แยก

賊 เป็นบทประธาน, 作父 เป็นบทกริยา และ

บทกริยา 作父 เป็นแบบกริยา-กรรม แยก

作 เป็นบทกริยา, 作 เป็นคำกริยา 父 เป็นบทกรรม, 父 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 4 呼>之<欲出 (hū>zhī<yù chū)

ความหมาย หมายถึงภาพคนวาดได้เหมือนจริงมากจนดูเหมือนว่าพอเรียกชื่อเข้าเท่านั้นก็จะเดินโผล่ออกมาจากภาพวาดนั้น

แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง 呼之 ส่วนที่สอง 之欲出

ส่วนที่หนึ่ง 呼之 บทกริยา 呼 และบทควบ 之(它) ซึ่ง

เป็นแบบกริยา-กรรม แยก

呼 เป็นบทกริยา, 呼 เป็นคำกริยา 之(它)เป็นบทกรรม, 之(它)เป็นคำสรรพนาม

ส่วนที่สอง 之欲出 บทควบ 之(它) และบทกริยาของบทควบ 欲出 ซึ่ง

เป็นแบบประธาน-กริยา แยก

之(它)เป็นบทประธาน, 欲出 เป็นบทกริยา และ

บทกริยา 欲出 เป็นแบบต่างระดับ แยก

欲 เป็นบทขยายหน้ากริยา, 欲 เป็นคำกริยาวิเศษณ์

出 เป็นบทกริยา(คำที่ถูกขยาย), 出 เป็นคำกริยา

4.1.8 โครงสร้างวลีแบบคำซ้ำ (重疊結構)

ตารางที่ 8 แสดงโครงสร้างวลีแบบคำซ้ำ (重疊結構)

熟语 จำนวน	主謂式 ประธาน-กริยา	述賓式 กริยา-กรรม	連動式 สละ-กริยา	並列式 วลี คู่ขนาน	述補式 กริยา-ส่วนเสริม	偏正式 ต่างระดับ หรือ ความขยาย	兼語式 วลีบท ควบ
1. 原原・本本 yuán yuán běn běn				原原・本本			
2. 三三・倆倆 sān sān liǎng liǎng				三三・倆倆			
3. 拉拉・扯扯 lā lā chě chě				拉拉・扯扯			
4. 堂堂・正正 táng tang zhèng zhèng				堂堂・正正			
5. 鬼鬼・祟祟 guǐ guǐ suì suì				鬼鬼・祟祟			
6. 心心 念念 xīn xīn niàn niàn	<u>心心念念</u>						

การศึกษาโครงสร้างวลีแบบคำซ้ำ(重疊結構) ตามจำนวนต่อไปนี้ เช่น

ตัวอย่างที่ 1 原原 • 本本 (yuán yuán • běn běn)

ความหมาย เรื่องราวจากต้นจนจบ, เสาะแสวงสภาพดั้งเดิมและโฉมหน้าแต่เดิม

แบ่งออกเป็น 2 คำ คำที่หนึ่ง 原原 คำที่สอง 本本

คำที่หนึ่ง 原原 คำที่สอง 本本 ทั้ง 2 คำเป็นวลีแบบคู่ขนาน

คือ 原原 และ 本本 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 2 三三 • 倆倆 (sān sān • liǎng liǎng)

ความหมาย เป็นกลุ่ม ๆ กลุ่มละ 2-3 คน

แบ่งออกเป็น 2 คำ คำที่หนึ่ง 三三 คำที่สอง 倆倆

คำที่หนึ่ง 三三 คำที่สอง 倆倆 ทั้ง 2 คำเป็นวลีแบบคู่ขนาน

คือ 三三 และ 倆倆 เป็นคำนาม

ตัวอย่างที่ 3 拉拉 • 扯扯 (lā lā • chě chě)

ความหมาย ลากจูงกันไปมา ใช้บรรยายว่าต่างสนิทชิดเชื้อซึ่งกันเป็นอย่างยิ่ง,
ดีสนิท ใช้ในแง่ลบ

แบ่งออกเป็น 2 คำ คำที่หนึ่ง 拉拉 คำที่สอง 扯扯

คำที่หนึ่ง 拉拉 คำที่สอง 扯扯 ทั้ง 2 คำเป็นวลีแบบคู่ขนาน

คือ 拉拉 และ 扯扯 เป็นคำกริยา

ตัวอย่างที่ 4 堂堂 • 正正 (tángtáng • zhèng zhèng)

ความหมาย สง่าผ่าเผย, องอาจผึ่งผาย, สง่างาม, องอาจผ่าเผย

แบ่งออกเป็น 2 คำ คำที่หนึ่ง 堂堂 คำที่สอง 正正

คำที่หนึ่ง 堂堂 คำที่สอง 正正 ทั้ง 2 คำเป็นวลีแบบคู่ขนาน

คือ 堂堂 และ 正正 เป็นคำคุณศัพท์

ตัวอย่างที่ 5 鬼鬼 • 崇崇 (guǐguǐ • suì suì)

ความหมาย ลับ ๆ ล่อ ๆ หลบ ๆ ซ่อน ๆ

แบ่งออกเป็น 2 คำ คำที่หนึ่ง 鬼鬼 คำที่สอง 崇崇

คำที่หนึ่ง 鬼鬼 คำที่สอง 崇崇 ทั้ง 2 คำเป็นวลีแบบคู่ขนาน

คือ 鬼鬼 และ 崇崇 เป็นคำคุณศัพท์

ตัวอย่างที่ 6 心心 || 念念 (xīnxīn || niànniàn)

ความหมาย นึกอยู่ตลอดเวลา คิดอยู่ตลอดเวลา(ที่จะมีบางสิ่งบางอย่าง หรืออยากจะทำให้ได้มา
ซึ่งบางสิ่งบางอย่าง), ใฝ่ฝัน(ที่จะให้ได้สิ่งของบางอย่าง)

แบ่งออกเป็น 2 คำ คำที่หนึ่ง 心心 คำที่สอง 念念 ทั้ง 2 คำเป็นแบบประธาน-กริยา

คำที่หนึ่งบทประธาน 心心, 心心 เป็นคำนาม

คำที่สองบทกริยา 念念, 念念 เป็นคำกริยา

4.2 วิเคราะห์โครงสร้างประโยค ซึ่งเป็นการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคเชิงซ้อน แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

4.2.1 ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน (並列複句)

4.2.2 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ (偏正複句)

4.2.1 โครงสร้างประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน (並列複句) แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

4.2.1.1 ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน-ความสัมพันธ์แบบผสมผสาน

(并列複句-聯合關係)

4.2.1.2 ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน-ความสัมพันธ์แบบสืบเนื่อง

(并列複句-承接關係)

4.2.1.3 ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน-ความสัมพันธ์แบบเพิ่มทวี

(并列複句-遞進關係)

4.2.1.4 ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน-ความสัมพันธ์แบบทางเลือก

(并列複句-選擇關係)

4.2.1.1 ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน-ความสัมพันธ์แบบผสมผสาน (并列複句-聯合關係) กล่าวคือ ประโยคชนิดนี้ คือ อนุประโยคจะมีความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกันในทางความหมาย ไม่มีข้อแตกต่างทางระดับระหว่างกันว่าส่วนไหนเป็นส่วนหลักส่วนไหนเป็นส่วนรอง ความสัมพันธ์ของอนุประโยคแบบผสมผสานนี้จะอธิบายหรือพรรณนาไปตามแต่กรณีของอนุประโยคที่มีอยู่ ซึ่งอธิบายถึงด้านต่าง ๆ ของสิ่งเดียวกัน เช่น :

ตัวอย่างที่ 1 สำนวน 滿招損， | 謙受益。(mǎn zhāo sǔn, qiān shòu yì)

ความหมาย ถ่อมตัวทำให้ได้ประโยชน์ เย่อหยิ่งนำมาซึ่งความเสียหาย

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 滿招損 อนุประโยคที่ 2 คือ 謙受益

อนุประโยคทั้ง 2 มีความสำคัญเท่าเทียมกัน

ตัวอย่างที่ 2 จำนวน 海闊憑魚躍， | 天高任鳥飛。(hǎi kuò píng yú yuè, tiān gāo
rèn niǎo fēi)

ความหมาย ปลากระโดดแหวกว่ายในท้องทะเลที่กว้างใหญ่ไพศาล ท้องนภาอันกว้าง

ใหญ่ก็เป็นที่นกที่บินตามใจชอบ

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 海闊憑魚躍 อนุประโยคที่ 2 คือ 天高任鳥飛

อนุประโยคทั้ง 2 มีความสำคัญเท่าเทียมกัน

ตัวอย่างที่ 3 จำนวน 人不可貌相， | 海水不可斗量。(rén bù kě mào xiàng,
hǎi shuǐ bù kě dòu liáng)

ความหมาย ประเมินคนโดยมองจากรูปลักษณ์เท่านั้นไม่ได้ น้ำทะเลยากแท้ที่จะวัดได้

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 人不可貌相 อนุประโยคที่ 2 คือ 海水不可斗量

อนุประโยคทั้ง 2 มีความสำคัญเท่าเทียมกัน

ตัวอย่างที่ 4 จำนวน 有緣千里來相會， | 無緣對面不相逢。(yǒu yuán qiān lǐ
lǎi xiāng huì, wú yuán duì miàn bù xiāng féng)

ความหมาย ผู้ซึ่งเคยทำบุญมาด้วยกันแต่ปางก่อน แม้จะอยู่ห่างไกลเป็นพันลี้ ก็ยังมาพบกันได้ส่วน

คนที่ไม่เคยทำบุญมาร่วมกัน แม้ว่าจะเดินผ่านไปต่อหน้าต่อตาก็ยังจะไม่เห็นกัน

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 有緣千里來相會 อนุประโยคที่ 2 คือ 無緣對面不相逢

อนุประโยคทั้ง 2 มีความสำคัญเท่าเทียมกัน

ตัวอย่างที่ 5 จำนวน 看菜吃飯， | 量體裁衣。(kàn cài chī fàn, liàng tǐ cái yī)

ความหมาย กินข้าวให้ดูกับ ตัดเสื้อให้วัดตัว เปรียบจะทำการใดต้องดูสถานการณ์ความเป็นจริง
ก่อนถึงลงมือกระทำ

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 看菜吃飯 อนุประโยคที่ 2 คือ 量體裁衣

อนุประโยคทั้ง 2 มีความสำคัญเท่าเทียมกัน

ตัวอย่างที่ 6 จำนวน 幫人幫到底， | 救人救到頭。(bāng rén bāng dào dǐ, jiù rén jiù dào tóu)

ความหมาย การช่วยคนควรช่วยถึงที่สุด การช่วยคน(เช่นช่วยคนให้รอดพ้นจากอันตราย)ก็ให้ช่วย
ถึงที่สุด

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 幫人幫到底 เป็นอนุประโยครอง อนุประโยคที่ 2 คือ 救人救到頭

เป็นอนุประโยคหลัก อนุประโยคทั้ง 2 มีความสำคัญเท่าเทียมกัน

ในการศึกษาสำนวนจีนครั้งนี้มีลักษณะของความสัมพันธ์แบบผสมผสาน (聯合關係) แบบย่อกระชับ (緊縮式) สำหรับการเขียนแบบย่อกระชับ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์สำนวนจีนที่ยกมาประกอบด้วยการใช้ “วรรคหน้า” และ “วรรคหลัง” เช่น :

ตัวอย่างที่ 1 สำนวน 任重道遠 (rèn zhòng dào yuǎn)

ความหมาย ภารกิจหนักหน่วง

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 任重 วรรคหลัง คือ 道遠 ทั้ง 2 วรรคมีความสำคัญเท่าเทียมกัน

ตัวอย่างที่ 2 สำนวน 人怕出名 | 豬怕壯。(rén pà chū míng zhū pà zhuàng)

ความหมาย คนกลัวชื่อดัง หมูกกลัวอ้วน

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 人怕出名 วรรคหลัง คือ 豬怕壯

ทั้ง 2 วรรคมีความสำคัญเท่าเทียมกัน

ตัวอย่างที่ 3 สำนวน 人心難測 | 水難量。(rén xīn nán cè shuǐ nán liàng)

ความหมาย หวังใจคนยากดุจหวังน้ำลึก

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 人心難測 วรรคหลัง คือ 水難量

ทั้ง 2 วรรคมีความสำคัญเท่าเทียมกัน

ตารางที่ 9 แสดงโครงสร้างประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน (并列複句) ความสัมพันธ์แบบผสมผสาน (聯合關係)

熟語 จำนวน	主語 บท ประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บทขยาย นาม	狀語 บทขยายกริยา	補語 บทเสริม กริยา
1. 滿招損， 謙受益。 mǎn zhāo sǔn, qiān shòu yì ถ่อมตัวทำให้ได้ประโยชน์เยื่อหยิ่ง นำมาซึ่งความเสียหาย	滿	招 (動詞)				損 (名詞)
	謙	受 (動詞)				益 (名詞)
2. 海闊憑魚躍， 天高任鳥飛。 hǎi kuò píng yú yuè, tiān gāo rèn niǎo fēi ปลากระโดดแหวกว่ายในท้องทะเลที่ กว้างใหญ่ไพศาล ท้องนภาอันกว้าง ใหญ่ก็เป็นถิ่นที่บินตามใจชอบ	海闊	躍	魚		憑 (介詞)	
	海	闊				
	天高	飛	鳥		任 (介詞)	
	天	高(動)				
3. 人不可貌相， 海水不可斗量。 rén bù kě mào xiàng, hǎi shuǐ bù kě dòu liáng ประเมินคนโดยมองจากรูปโฉมเท่านั้น ไม่ได้ น้ำทะเลยากแท้ที่จะวัดได้	人	相 (動詞)	相 (動詞)		不可、貌 (副詞、能願 動詞)、 (名詞)	
	海水	量 (動詞)	量 (動詞)		不可、斗 (副詞、能願 動詞)、 (數量詞)	
4. 有緣千里來相會， 無緣對面 不相逢。 yǒu yuán qiān lǐ lái xiāng huì, wú yuán duì miàn bù xiāng féng ผู้ซึ่งเคยทำบุญมาด้วยกันแต่ปางก่อน แม้จะอยู่ห่างไกลเป็นพันลี้ ก็ยังมาพบ กันได้ ส่วนคนที่ไม่เคยทำบุญมาร่วม กัน แม้ว่าจะเดินผ่านไปต่อหน้าต่อตา ก็ยังไม่เห็นกัน	有緣 (動賓 詞組)	會 (動詞)			相、千里、 來 (副詞)、 (數量詞組)、 (動詞)	
		有	緣			
	無緣 (動賓 詞組)	相逢			對面、不 (介賓詞組) 、(副詞)	
		無	緣			

熟语 จำนวน	主語 บทประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บทขยาย นาม	狀語 บทขยายกริยา	補語 บทเสริม กริยา
5. 看菜吃飯， 量體裁衣。 kàn cài chī fàn, liàng tǐ cái yī กินข้าวให้ดูกับ ตัดเสื้อให้วัดตัว	看菜 (動賓詞組)	吃	飯			
	量體 (動賓詞組)	裁	衣			
6. 幫人幫到底， 救人救到頭。 bāng rén bāng dào dǐ, jiù rén jiù dào tóu การช่วยคนควรช่วยถึงที่สุด/การ ช่วยคน(เช่นช่วยให้รอดพ้นจาก อันตราย)ก็ให้ช่วยถึงที่สุด	幫人 (動賓詞組)	幫				到底 (副詞)
	救人 (動賓詞組)	救				到頭 (副詞)

แบบย่อกระชับ (緊縮式)

熟语 จำนวน	主語 บทประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บทขยาย นาม	狀語 บทขยายกริยา	補語 บทเสริม กริยา
1. 任重 道遠。 rèn zhòng dào yuǎn ภารกิจหนักหน่วง	任	重 (形容詞)				
	道	遠 (形容詞)				
2. 人怕出名 豬怕壯。 rén pà chū míng zhū pà zhuàng คนกลัวชื่อดัง หมูกกลัวอ้วน	人	怕	出名 (動賓詞組)			
	豬	怕	壯 (形容詞)			
3. 人心難測 水難量。 rén xīn nán cè shuǐ nán liàng หยิ่งใจคนยากดูหยิ่งน้ำลึก	人心 (名詞詞組)	測			難 (形容詞)	
	水	量			難 (形容詞)	

4.2.1.2 ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน-ความสัมพันธ์แบบสืบเนื่อง (并列複句-承接關係) กล่าวคือ ประโยคชนิดนี้ คือ เรียบเรียงอนุประโยค(分句)ไปตามการกระทำก่อนหลัง หรือเรียงไปตามลำดับความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันโดยความหมายระหว่างแต่ละอนุประโยค(分句)คล้อยจองกัน เช่น :

ตัวอย่างที่ 1 ส่วนน 說曹操， | 曹操到。(shuō Cáocāo Cáocāo dào)

ความหมาย พูดถึงโจโฉ โฉโฉก็มา

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 說曹操 อนุประโยคที่ 2 คือ 曹操到

โดยความหมายระหว่างแต่ละอนุประโยค(分句)สอดคล้องกัน

ตัวอย่างที่ 2 ส่วนน 拆東牆， | 補西牆。(chāi dōng qiáng, bǔ xī qiáng)

ความหมาย กำแพงด้านตะวันตกพัง จึงรื้อเอากำแพงด้านตะวันออกมาซ่อมกำแพง
ด้านตะวันตกที่พังไป

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 拆東牆 อนุประโยคที่ 2 คือ 補西牆

โดยความหมายระหว่างแต่ละอนุประโยค(分句)สอดคล้องกัน

ตัวอย่างที่ 3 สามวน 近水樓台， | 先得月。(jìn shuǐ lóu tái, xiān dé yuè)

ความหมาย หอที่อยู่ริมน้ำได้รับแสงจันทร์ก่อน อาศัยความใกล้ตัวหรือความสนิทชิดเชื้อ

จึงได้รับผลประโยชน์ก่อนผู้อื่น

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 近水樓台 อนุประโยคที่ 2 คือ 先得月

โดยความหมายระหว่างแต่ละอนุประโยค(分句)สอดคล้องกัน

ตัวอย่างที่ 4 สามวน 仇人相見， | 分外眼紅。(chóu rén xiāng jiàn,

fèn wài yǎn hóng)

ความหมาย เมื่อคู่อาฆาตมาเจอกัน ความบาดหมางก็ยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 仇人相見 อนุประโยคที่ 2 คือ 分外眼紅

โดยความหมายระหว่างแต่ละอนุประโยค(分句)สอดคล้องกัน

ตัวอย่างที่ 5 สามวน 眉頭一皺， | 計上心來。(méi tóu yī zhòu jì shàng xīn lái)

ความหมาย พอขมวดคิ้วแผนการก็ผุดขึ้นมาในใจ

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 眉頭一皺 อนุประโยคที่ 2 คือ 計上心來

โดยความหมายระหว่างแต่ละอนุประโยค(分句)สอดคล้องกัน

ตัวอย่างที่ 6 สำนวน 鷸蚌相爭， | 漁人得利。(yù bàng xiāng zhēng, yú rén dé lì)

ความหมาย นกปากส้อมกับหอยกาบวิวาทกัน ชาวประมงได้ประโยชน์

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 鷸蚌相爭 อนุประโยคที่ 2 คือ 漁人得利

โดยความหมายระหว่างแต่ละอนุประโยค(分句)สอดคล้องกัน

ตัวอย่างที่ 7 สำนวน 前事不忘， | 後事之師。(qián shì bù wàng, hòu shì zhī shī)

ความหมาย จดจำบทเรียนในอดีตไว้เป็นอุทาหรณ์ เพื่อถือเป็นกระจกเงาในอนาคต

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 前事不忘 อนุประโยคที่ 2 คือ 後事之師

โดยความหมายระหว่างแต่ละอนุประโยค(分句)สอดคล้องกัน

ตัวอย่างที่ 8 สำนวน 重賞之下， | 必有勇夫。(zhòng shǎng zhī xià,
bì yǒu yǒng fū)

ความหมาย ขอเพียงยอมปูนรางวัลอย่างงาม ย่อมต้องมีผู้กล้าปวารณาตัวรับใช้แน่นอน

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 重賞之下 อนุประโยคที่ 2 คือ 必有勇夫

โดยความหมายระหว่างแต่ละอนุประโยค(分句)สอดคล้องกัน

ในการศึกษาสำนวนจีนครั้งนี้มีลักษณะของความสัมพันธ์แบบสืบเนื่อง(承接關係) แบบย่อกระชับ(緊縮式) สำหรับการเขียนแบบย่อกระชับ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์สำนวนจีนที่ยกมาประกอบด้วยการใช้ “วรรคหน้า” และ “วรรคหลัง” เช่น :

ตัวอย่างที่ 1 สำนวน 病急 | 亂投醫。(bìng jí luàn tóu yī)

ความหมาย อาการป่วยทรุดหนักแล้วจึงค่อยเหวหาหมออย่างสุ่มสี่สุ่มห้า

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 病急 วรรคหลัง คือ 亂投醫

โดยความหมายระหว่างแต่ละอนุประโยค(分句) สอดคล้องกัน

ตัวอย่างที่ 2 สำนวน 人逢喜事 | 精神爽。(rén féng xǐ shì jīng shén shuǎng)

ความหมาย คนเราเมื่อประสบกับเรื่องน่าปิติยินดี อารมณ์ก็จะเบิกบานรื่นรมย์

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 人逢喜事 วรรคหลัง คือ 精神爽

โดยความหมายระหว่างแต่ละอนุประโยค(分句) สอดคล้องกัน

ตารางที่ 10 แสดงโครงสร้างประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน (并列複句) ความสัมพันธ์แบบสืบเนื่อง (承接關係)

熟語 จำนวน	主語 บทประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บทขยาย นาม	狀語 บทขยาย กริยา	補語 บทเสริม กริยา
1. 說曹操， 曹操到。 shuō Cáocāo Cáocāo dào พูดถึงโจโฉ โจโฉก็มา		說	曹操 (名詞)			
	曹操 (名詞)	到				
2. 拆東牆， 補西牆。 chāi dōng qiáng, bǔ xī qiáng ดูแลจุดนี้ก็ดูแลไม่ถึงจุดนั้น		拆	牆	東 (方位詞)		
		補	牆	西 (方位詞)		
3. 近水樓台， 先得月。 jìn shuǐ lóu tái, xiān dé yuè หอที่อยู่ริมน้ำ ได้รับแสงจันทร์ก่อน	樓台			近水 (動賓詞 組)		
		得 (動詞)	月		先	
4. 仇人相見， 分外眼紅。 chóu rén xiāng jiàn, fèn wài yǎn hóng เมื่อคู่อาฆาตมาเจอกัน แสดง ท่าทางโกรธแค้นใส่กันอย่าง ออกนอกหน้า	(仇)人 (名詞)	見		仇	相 (副詞)	
	眼 (名詞)	紅 (動詞)			分外 (副詞)	
	眼	紅				
5. 眉頭一皺， 計上心來。 méi tóu yī zhòu jì shàng xīnlái พอมวดคิ้วแผนการก็ผุดขึ้นมา ในใจ	眉頭	皺			一	
	計	上	心			來
6. 鷸蚌相爭， 漁人得利。 yù bàng xiāng zhēng, yú rén dé lì นกปาก ส้อมกับหอยกาบวิวาทกัน ชาวประมงได้ประโยชน์	鷸、蚌	爭			相 (副詞)	
	漁人	得 (動詞)	利 (名詞)			

熟語 จำนวน	主語 บทประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บทขยายนาม	狀語 บทขยายกริยา	補語 บทเสริม กริยา
7. 前事不忘, 後事之師。 qián shì bù wàng, hòu shì zhī shī จดบทเรียนในอดีตไว้เป็น อุทาหรณ์ เพื่อถือเป็นกระจก เงาใน อนาคต	事	忘		前 (形容詞)	不	
			師	後(形)、 事(名)、 之(助詞)		
8. 重賞之下, 必有勇夫。 zhòng shǎng zhī xià, bì yǒu yǒng fū ขอเพียงยอมปูนรางวัลอย่างงาม ย่อมต้องมีผู้กล้าปวารณาตัวรับ ใช้แน่นอน	下 (方位詞)				重(形) 賞(動) 之(助詞)	
		有	夫	勇 (形容詞)	必	

แบบย่อกระชับ (緊縮式)

熟語 จำนวน	主語 บทประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บทขยาย นาม	狀語 บทขยาย กริยา	補語 บทเสริม กริยา
1. 病急 亂投醫。 bìng jí luàn tóu yī อาการป่วยทรุดหนักแล้วจึง ค่อยเที่ยวหาหมออย่างสุ่มสี่ สุ่มห้า	病	急 (動詞)				
		投 (動詞)	醫		亂 (形)	
2. 人逢喜事 精神爽。 rén féng xǐ shì jīng shén shuǎng คนเราเมื่อประสบกับเรื่อง น่าปิติยินดี อารมณ์ก็จะ เบิกบานหรรษา	人	逢 (動詞)	(喜)事 (名詞)	喜		
	精神	爽 (動詞)				

4.2.1.3 ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน - ความสัมพันธ์แบบเพิ่มทวี (并列複句 – 遞進關係) กล่าวคือ ประโยคชนิดนี้ คือ อนุประโยค(分句)ที่อยู่ข้างหลังโดยความหมายแล้วก้าวล้ำ อนุประโยค(分句)ที่อยู่ ข้างหน้าไปอีกชั้นหนึ่ง เช่น :

ตัวอย่างที่ 1 สำนวน 一夜夫妻百日恩， | 百日夫妻似海深。(yī yè fū qī bǎi rì ēn, bǎi rì fū qī sì hǎi shēn)

ความหมาย เป็นคู่เมียเพียงวันเดียว ความสัมพันธ์ก็แน่นแฟ้นไปจนนาน เป็นคู่เมียร้อยวัน ความสัมพันธ์ก็แน่นแฟ้นดังทะเลที่ล้าลึก

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 一夜夫妻百日恩 อนุประโยคที่ 2 คือ 百日夫妻似海深

ความหมายของวรรคหลังมีความหมายไปเสริมหรือเพิ่มความหมายของวรรคหน้า

ตัวอย่างที่ 2 สำนวน 一寸¹光陰一寸²金 | 寸³金難買寸⁴光陰。(yī cùn guāng yīn yī cùn jīn, cùn jīn nán mǎi cùn guāng yīn)

ความหมาย เวลาเป็นเงินเป็นทอง ทองคำยวหนึ่งนิ้วก็ยังซื้อเวลาชั่วประเดี๋ยวประด๋าวไม่ได้

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 一寸光陰一寸金 อนุประโยคที่ 2 คือ 寸金難買寸光陰

ความหมายของวรรคหลังมีความหมายไปเสริมหรือเพิ่มความหมายของวรรคหน้า

ตัวอย่างที่ 3 ส่วนน 成事不足， | 敗事有餘。(chéng shì bù zú, bài shì yǒu yú)

ความหมาย มิได้ทำให้เรื่องราวสำเร็จดูว่าง แต่กลับทำให้เสียการ

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 成事不足 อนุประโยคที่ 2 คือ 敗事有餘

ความหมายของวรรคหลังมีความหมายไปเสริมหรือเพิ่มความหมายของวรรคหน้า

ในการศึกษาสำนวนจีนครั้งนี้มีลักษณะของความสัมพันธ์แบบเพิ่มทวี (遞進關係) แบบย่อกระชับ (緊縮式) สำหรับการเขียนแบบย่อกระชับ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์สำนวนจีนที่ยกมาประกอบด้วยการใช้ “วรรคหน้า” และ “วรรคหลัง” เช่น :

ตัวอย่างที่ 1 สำนวน 青出於藍 | 而勝於藍。(qīng chū yú lán ér shèng yú lán)

ความหมาย อันสีคราม(สีน้ำเงิน)นั้นกลั่นมาจากต้นคราม แต่สีมันแก่เข้มยิ่งกว่าต้นคราม

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 青出於藍 วรรคหลัง คือ 而勝於藍

ความหมายของวรรคหลังมีความหมายไปเสริมหรือเพิ่มความหมายของวรรคหน้า

ตัวอย่างที่ 2 สำนวน 賠了夫人 | 又折兵。(péi le fū rén yòu zhé bīng)

ความหมาย สูญเสียทั้งกำลังทหารและภรรยา

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 賠了夫人 วรรคหลัง คือ 又折兵

ความหมายของวรรคหลังมีความหมายไปเสริมหรือเพิ่มความหมายของวรรคหน้า

ตัวอย่างที่ 3 สำนวน 屋漏 | 偏遭(逢 féng)連夜雨。(wū lòu piān zāo lián yè yǔ)

ความหมาย บ้านรั่วคันมาถูกฝนกระหน่ำตลอดคืน

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 屋漏 วรรคหลัง คือ 偏遭連夜雨

ความหมายของวรรคหลังมีความหมายไปเสริมหรือเพิ่มความหมายของวรรคหน้า

ตัวอย่างที่ 4 สำนัก 學 | 而不厭。(xué ér bù yàn)

ความหมาย หมั่นเพียรศึกษา

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 學 วรรคหลัง คือ 不厭

ความหมายของวรรคหลังมีความหมายไปเสริมหรือเพิ่มความหมายของวรรคหน้า

ตารางที่ 11 แสดงโครงสร้างประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน (并列複句) ความสัมพันธ์แบบเพิ่มทวี (遞進關係)

熟語 จำนวน	主語 บท ประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บทขยายนาม	狀語 บทขยาย กริยา	補語 บทเสริม กริยา
1. 一夜夫妻百日恩， 百日夫妻似海深。 yī yè fū qī bǎi rì ēn, bǎi rì fū qī sì hǎi shēn เป็นผัวเมียเพียงวันเดียวความสัม- พันธ์ก็แน่นแฟ้นไปจนนาน เป็น ผัวเมียร้อยวันความสัมพันธ์ก็ แน่นแฟ้นดังทะเลที่ล้าลึก	夫妻	恩 (名詞)		一夜 (數量詞組)	百日	
	夫妻	似 (動詞)	海	百日 (數量詞組)		深 (形容詞)
2. 一寸 ¹ 光陰一寸 ² 金， 寸 ³ 金難 買寸 ⁴ 光陰。 yī cùn guāng yīn yī cùn jīn, cùn jīn nán mǎi cùn guāng yīn เวลาเป็นเงินเป็นทอง ทองคำยาว หนึ่งนิ้วก็ยังซื้อเวลาชั่วประเดี๋ยว ประด้าวไม่ได้	光陰	金		一寸 ¹ (數量詞組)	一寸 ²	
	金	買	光陰	寸 ³ 、寸 ⁴ (數量詞組)	難 (形容詞)	
3. 成事不足， 敗事有餘。 chéng shì bù zú, bài shì yǒu yú มิได้ทำให้เรื่องราวสำเร็จลุล่วง แต่กลับทำให้เสียการ		成	事			不足 (名詞)
		敗	事			有餘 (名詞)

แบบย่อกระชับ (緊縮式)

熟語 จำนวน	主語 บท ประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บท กรรม	定語 บทขยายนาม	狀語 บทขยาย กริยา	補語 บทเสริมกริยา
1. 青出於藍 而勝於藍。 qīng chū yú lán ér shèng yú lán อันสีคราม(สีน้ำเงิน)นั้นกลั่นมาจากต้นคราม แต่สีมันแก่เข้มยิ่งกว่าต้นคราม	青	出 (動詞)	藍			於藍 (介賓詞組)
		勝 (動詞)	藍			於藍 (介賓詞組)
2. 賠了夫人 又折兵。 péi le fū rén yòu zhé bīng สูญเสียทั้งกำลังทหารและภรรยา อุปมาว่าเสียหายทั้งสองด้าน		賠了 (動), (助)	夫人			
		折	兵		又	
3. 屋漏 偏遭連夜雨。 wū lòu piān zāo lián yè yǔ บ้านรั่วคันมาถูกฝนกระหน่ำ ตลอดคืน	屋	漏				
		遭	雨	連夜 (數量詞組)	偏 (副詞)	
4. 學 而不厭。 xué ér bù yàn หมั่นเพียรศึกษา		學				
		厭 (動詞)			不 (副詞)	

4.2.1.4 ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน - ความสัมพันธ์แบบทางเลือก (并列複句-選擇關係) กล่าวคือ ประโยคชนิดนี้ คือกรณีหรือสภาพการณ์แบบต่าง ๆ ที่บอกเล่าในแต่ละอนุประโยค(分句)ไม่อาจจะอยู่ร่วมใน ขณะเดียวกันได้ จำเป็นต้องเลือกเอากรณีหรือแบบหนึ่งแบบใดในเหล่านี้อุประ โยค(分句)ทั้งหลายนั้น เช่น :

ตัวอย่างที่ 1 สำนัก 寧為玉碎， | 不為瓦全。(nìng wéi yù suì, bù wéi wǎ quán)

ความหมาย ขอมเป็นหยกแตก จะไม่ยอมเป็นกระเบื้องที่สมบูรณ์

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 寧為玉碎 อนุประโยคที่ 2 คือ 不為瓦全

เลือกอนุประโยคที่ 1 คือ 寧為玉碎 ขอมเป็นหยกแตก

ตัวอย่างที่ 2 สำนัก 不求有功， | 但求無過。(bù qiú yǒu gōng, dàn qiú wú guò)

ความหมาย ไม่ต้องการจะมีคุณงามความชอบอะไร หวังแต่เพียงไม่มีความผิดก็ดีแล้ว

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 不求有功 อนุประโยคที่ 2 คือ 但求無過

เลือกอนุประโยคที่ 2 คือ 但求無過 หวังแต่เพียงไม่มีความผิดก็ดีแล้ว

ตัวอย่างที่ 3 สำนัก 寧為雞口， | 不為牛後。(níng wéi jī kǒu bù wéi niú hòu)

ความหมาย ขอมเป็นปากไก่ที่สะอาดกระจุกกระจิม ไม่ยอมเป็นส่วนที่ใหญ่และเหม็นที่ส่วนกัน
ของวัว(ที่อยู่บนท้ายวัว)

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 寧為雞口 อนุประโยคที่ 2 คือ 不為牛後

เลือกอนุประโยคที่ 1 คือ 寧為雞口 ขอมเป็นปากไก่ที่สะอาดกระจุกกระจิม

ในการศึกษาสำนวนจีนครั้งนี้ มีลักษณะของความสัมพันธ์แบบทางเลือก(選擇關係)แบบย่อกระชับ(緊縮式) สำหรับการเขียนแบบย่อกระชับ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์สำนวนจีนที่ขกมาประกอบด้วยการใช้ “วรรณน้ำ” และ “วรรณหลัง” เช่น :

ตัวอย่างที่ 1 สำนวน 多一事 | 不如少一事。(duō yī shì bù rú shǎo yī shì)

ความหมาย มีเรื่องมากกว่ามีเรื่องน้อยไม่ได้

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรณน้ำ คือ 多一事 วรรณหลัง คือ 不如少一事

เลือกหลัง คือ 不如少一事 มีเรื่องน้อยกว่า

ตารางที่ 12 แสดงโครงสร้างประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน (并列複句) ความสัมพันธ์แบบทางเลือก (選擇關係)

熟语 สำนวน	主語 บท ประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บทขยาย นาม	狀語 บทขยาย กริยา	補語 บทเสริมกริยา
1. 寧為玉碎， 不為瓦全。 níng wéi yù suì, bù wéi wǎ quán ยอมเป็นหยกแตก จะไม่ยอมเป็กระเบื้อง ที่สมบูรณ์		為	玉		寧 (副詞)	碎 (形容詞)
		為	瓦		不	全 (形容詞)
2. 不求有功， 但求無過。 bù qiú yǒu gōng, dàn qiú wú guò ไม่ต้องการจะมีคุณงามความชอบอะไร หวัง แต่เพียงไม่มีความผิดก็ดีแล้ว		求	有功 (動賓)		不 (副詞)	
		求	無過 (動賓)			
3. 寧為雞口， 不為牛後。 níng wéi jī kǒu, bú wéi niú hòu ยอมเป็นปากไก่ที่สะอาดกระจุกกระจิม ไม่ยอมเป็นส่วนที่ใหญ่และเหม็นที่เป็น ส่วนก้นของวัว (ที่อยู่บนท้ายวัว)		為	(雞) 口 (名詞)	雞	寧 (副詞)	
		為	(牛) 後 (名詞)	牛	不	

แบบย่อกระชับ (緊縮式)

熟语 สำนวน	主語 บท ประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บทขยาย นาม	狀語 บทขยาย กริยา	補語 บทเสริม กริยา
1. 多一事 不如少一事。 duō yī shì bù rú shǎo yī shì มีเรื่องมากดีกว่ามีเรื่องน้อยไม่ได้ / มีเรื่องน้อยก็ทุกข์น้อย		多 (形容詞)	一事			
		少 (形容詞)	一事		不如 (動詞)	

4.2.2 โครงสร้างประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ (偏正複句) แบ่งออกเป็น 5 ลักษณะ คือ

4.2.2.1 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ-ความสัมพันธ์แบบหักมุม

(偏正複句-轉折關係)

4.2.2.2 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ-ความสัมพันธ์แบบเป็นเหตุเป็นผล

(偏正複句-因果關係)

4.2.2.3 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ-ความสัมพันธ์แบบบอกเงื่อนไข

(偏正複句-條件關係)

4.2.2.4 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ-ความสัมพันธ์แบบสมมุติ

(偏正複句-假設關係)

4.2.2.5 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ-ความสัมพันธ์แบบมีวัตถุประสงค์

(偏正複句-目的關係)

4.2.2.1 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ-ความสัมพันธ์แบบหักมุม (偏正複句-轉折關係) กล่าวคือประโยคชนิดนี้ คือ อนุประโยค (分句) ส่วนหลังคืออนุประโยคหลัก (正句) จะมีความหมายที่ตรงข้ามหรือสัมพัทธ์กับอนุประโยค (分句) ส่วนหน้า คืออนุประโยครอง (偏句) เช่น :

ตัวอย่างที่ 1 ล้านวน 只許州官放火, | 不許百姓點燈。(zhǐ xǔ zhōu guān fàng huǒ, bù xǔ bǎi xìng diǎn dēng)

ความหมาย พวกขุนนางอำมาตย์สามารถทำตามอำเภอใจได้ทุกอย่าง แต่ชาวบ้านกลับถูกจำกัด

สารพัด แม้จะเป็นเรื่องที่ชอบด้วยเหตุผลก็ตาม

และมีความหมายว่า ผู้ที่มีอำนาจนั้นมีสิทธิพิเศษต่าง ๆ มากกว่าประชาชนสามัญ

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 只許州官放火 เป็นอนุประโยครอง

อนุประโยคที่ 2 คือ 不許百姓點燈 เป็นอนุประโยคหลักที่แสดงถึงความหมายที่ขัดแย้ง (相對)

กับอนุประโยคส่วนหน้า

ตัวอย่างที่ 2 สำนวน 差之毫釐， | 謬以千里。(chà zhī háo lí, miù yǐ qiān lǐ)

ความหมาย กลาดเคลื่อนแต่เพียงเล็กน้อยในตอนแรก ผลที่สุดสามารถจะก่อเป็นความผิดพลาด
อย่างใหญ่หลวงได้

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 差之毫釐 เป็นอนุประโยครอง

อนุประโยคที่ 2 คือ 謬以千里 เป็นอนุประโยคหลักที่แสดงถึงความหมายที่ตรงกันข้าม (相反)

อนุประโยคส่วนหน้า

ตัวอย่างที่ 3 สำนวน 掛羊頭， | 賣狗肉。(guà yáng tóu, mài gǒu ròu)

ความหมาย แวนหัวแพะ ขายเนื้อสุนัข

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 掛羊頭 เป็นอนุประโยครอง

อนุประโยคที่ 2 คือ 賣狗肉 เป็นอนุประโยคหลักที่แสดงถึงความหมายที่ตรงกันข้าม (相反)

อนุประโยคส่วนหน้า

ตัวอย่างที่ 4 สำนวน 比上不足， | 比下有餘。(bǐ shàng bù zú, bǐ xià yǒu yú)

ความหมาย ผู้ที่อยู่ข้างบนไม่ได้ แต่ก็เหนือกว่าผู้อยู่ข้างล่าง

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 比上不足 เป็นอนุประโยครอง

อนุประโยคที่ 2 คือ 比下有餘 เป็นอนุประโยคหลักที่แสดงถึงความหมายที่ขัดแย้ง (相對)

กับอนุประโยคส่วนหน้า

ตัวอย่างที่ 5 สำนัก 謀事在人， | 成事在天。(móu shì zài rén, chéng shì zài tiān)

ความหมาย การวางแผนงานนั้นอยู่ที่คน แต่จะประสบผลสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับฟ้าลิขิต

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 謀事在人 เป็นอนุประโยครอง

อนุประโยคที่ 2 คือ 成事在天 เป็นอนุประโยคหลักที่แสดงถึงความหมายที่ขัดแย้งกับ

อนุประโยคส่วนหน้า

ตัวอย่างที่ 6 สำนัก 江山易改， | 本性難移。(jiāng shān yì gǎi, běn xìng nán yí)

ความหมาย สันดอนขุดง่าย สันดานแก้ยาก

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 江山易改 เป็นอนุประโยครอง

อนุประโยคที่ 2 คือ 本性難移 เป็นอนุประโยคหลักที่แสดงถึงความหมายที่ขัดแย้ง (相對)

กับอนุประโยคส่วนหน้า

ตัวอย่างที่ 7 สำนัก 黃金貴有價， | 知識無價寶。(huáng jīn guì yǒu jià, zhī shì wú jià bǎo)

ความหมาย ทองคำมีค่าด้วยราคา ความรู้นั้นมีอาจประเมินได้ด้วยราคา

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 黃金貴有價 เป็นอนุประโยครอง

อนุประโยคที่ 2 คือ 知識無價寶 เป็นอนุประโยคหลักที่แสดงถึงความหมายที่ขัดแย้ง (相對)

กับอนุประโยคส่วนหน้า

ตัวอย่างที่ 8 สำนวน 麻雀雖小， | 五臟俱全。(má què suī xiǎo, wǔ zàng jù quán)

ความหมาย แม้นกกระจอกจะตัวเล็ก แต่ก็มีเครื่องในครบถ้วนบริบูรณ์

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 麻雀雖小 เป็นอนุประโยครอง

อนุประโยคที่ 2 คือ 五臟俱全 เป็นอนุประโยคหลัก

ตัวอย่างที่ 9 สำนวน 萬事俱備 | 只欠東風。(wàn shì jù bèi, zhǐ qiàn dōng fēng)

ความหมาย มีพร้อมทุกสิ่งทุกอย่าง ขาดแต่เพียงลมตะวันออก

(ขาดแต่เพียงเงื่อนไขสำคัญประการสุดท้ายเท่านั้น)

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 萬事俱備 เป็นอนุประโยครอง

อนุประโยคที่ 2 คือ 只欠東風 เป็นอนุประโยคหลัก

ในการศึกษาสำนวนจีนครั้งนี้มีลักษณะของความสัมพันธ์แบบหักมุม (轉折關係) แบบย่อกระชับ (緊縮式) สำหรับการเขียนแบบย่อกระชับ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์สำนวนจีนที่ยกมาประกอบด้วยการใช้ “วรรณหน้า” และ “วรรณหลัง” เช่น :

ตัวอย่างที่ 1 สำนวน 偷雞不成 | 蝕把米。(tōu jī bù chéng shí bǎ mǐ)

ความหมาย ลักไก่ไม่สำเร็จกลับเสียข้าวสารไปหนึ่งกำ

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรณหน้า คือ 偷雞不成 วรรณหลัง คือ 蝕把米

แสดงถึงความหมายที่ตรงกันข้าม (相反) วรรณหน้า

ตัวอย่างที่ 2 สำนวน (千里送鵝毛 qiān lǐ sòng é máo) 禮輕 | 情意重。

(lǐ qīng qíng yì zhòng)

ความหมาย (เดินทางไกลพันลี้เอาขนห่านมาให้) ของขวัญด้อยราคา แต่น้ำมิตรไมตรีล้ำค่า

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรณหน้า คือ 禮輕 วรรณหลัง คือ 情意重

แสดงถึงความหมายที่ตรงกันข้าม (相反) วรรณหน้า

ตัวอย่างที่ 3 สำนวน 不吃羊肉 | 空惹一身膻。(bù chī yáng ròu

kōng rě yī shēn shān)

ความหมาย มิได้กินเนื้อแพะด้วย แต่ติดกลิ่นสาบแพะไปทั้งตัว

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรณหน้า คือ 不吃羊肉 วรรณหลัง คือ 空惹一身

แสดงถึงความหมายที่ตรงกันข้าม (相反) วรรณหน้า

ตัวอย่างที่ 4 ส่วนน 身在曹營 | 心在漢。(shēn zài Cáo yíng xīn zài hàn)

ความหมาย ถึงแม้ตัวจะอยู่ในค่ายของโจโฉ แต่ใจยังฝกฝอยอยู่กับอาณาจักรสุ่ฮั่นของเล่าปี่

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 身在曹營 วรรคหลัง คือ 心在漢

แสดงถึงความหมายที่ตรงกันข้าม (相反) วรรคหน้า

ตัวอย่างที่ 5 ส่วนน 心有餘 | 而力不足。(xīn yǒu yú ér lì bù zú)

ความหมาย ในใจอยากทำมาก แต่กำลังกายไม่พอ

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 心有餘 วรรคหลัง คือ 力不足

แสดงถึงความหมายที่ขัดแย้ง (相對) กับวรรคหน้า

ตารางที่ 13 แสดงโครงสร้างประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ (偏正複句) ความสัมพันธ์แบบหักมุม (轉折關係)

熟語 ลำนวน	主語 บท ประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บท ขยาย นาม	狀語 บทขยาย กริยา	補語 บทเสริม กริยา
1. 只許州官放火 不許百姓點燈。 zhǐ xǔ zhōu guān fàng huǒ, bù xǔ bǎi xìng diǎn dēng พวกขุนนางอำมาตย์สามารถทำตามอำเภอใจได้ทุกอย่าง แต่ชาวบ้านกลับถูกจำกัดสารพัด แม้จะเป็นเรื่องที่ชอบด้วยเหตุผลก็ตาม		許 (動詞)	州官 (名詞)		只	放火 (動賓詞組)
		許	百姓 (名詞)		不	點燈 (動賓詞組)
2. 差之毫釐, 謬以千里。 chà zhī háo lí, miù yǐ qiān lǐ คลาดเคลื่อนแต่เพียงเล็กน้อยในตอนแรก ผลที่สุดสามารถจะก่อเป็นความผิดพลาดอย่างใหญ่หลวงได้		差/之 (動詞)、(助詞)	毫釐 (數量詞組)			
		謬/以 (動詞)、(助詞)	千里 (數量詞組)			
3. 掛羊頭, 賣狗肉。 guà yàng tóu, mài gǒu ròu แขวนหัวแพะ ขายเนื้อสุนัข		掛	頭	羊		
		賣	肉	狗		
4. 比上不足, 比下有餘。 bǐ shàng bù zú, bǐ xià yǒu yú คือผู้ที่อยู่ข้างบนไม่ได้แต่ก็เหนือกว่าผู้อยู่ข้างล่าง อยู่ในระดับปานกลาง และพอใจกับสถานภาพปานกลาง		比	上 (代詞)			不足 (名詞)
		比	下 (代詞)			有餘 (名詞)

熟语 จำนวน	主語 บทประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บทขยายนาม	狀語 บทขยายกริยา	補語 บทเสริมกริยา
5. 謀事在人， 成事在天。 móu shì zài rén, chéng shì zài tiān การวางแผนงานนั้นอยู่ที่คน แต่ จะประสบผลสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับ อยู่ที่ฟ้าลิขิต	謀事 (動賓詞組)	在	人			
	成事 (動賓詞組)	在	天			
6. 江山易改， 本性難移。 jiāng shān yì gǎi, běn xìng nán yí สันดอนขุดง่าย สันดานแก้ยาก	江山	改			易 (形)	
	本性	移			難 (形)	
7. 黃金貴有價， 知識無價 寶。 huáng jīnguì yǒu jià, zhī shì wú jià bǎo ทองคำมีค่าด้วยราคาแต่ความรู้ นั้นเป็นสิ่งที่ไม่มีอาจประเมิน ได้ด้วยราคา	黃金	貴				有價 (動賓詞組)
	知識	寶		無價		
8. 麻雀雖小， 五臟俱全。 má què suī xiǎo, wǔ zàng jù quán แม้กระเจอกจะตัวเล็ก แต่ก็ มีเครื่องในครบถ้วนบริบูรณ์	麻雀	小 (形)				
	五臟	全 (形)			俱 (副詞)	
9. 萬事俱備， 只欠東風。 wàn shì jù bèi, zhǐ qiàn dōng fēng มีพร้อมทุกสิ่งทุกอย่าง ขาดแต่ เพียงลมตะวันออก	事	備		萬 (數量詞組)	俱 (副詞)	
		欠	風	東 (方位詞)	只	

แบบย่อกระชับ (緊縮式)

熟语 จำนวน	主語 บท ประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บทขยายนาม	狀語 บทขยาย กริยา	補語 บทเสริม กริยา
1. 偷雞不成 蝕把米。 tōu jī bù chéng shé bǎ mǐ ลักไก่ไม่สำเร็จกลับเสียข้าวสาร ไปหนึ่งกำ		偷	雞			不成 (動詞)
		蝕 (動詞)	米	把 (數量詞組)		
2. (千里送鵝毛 qiānlǐ sòng é máo) 禮輕 情意重。 lǐ qīng qíng yì zhòng (เดินทางไกลพันลี้ เอาขนห่านมาให้) ของขวัญดูอวดราคา แต่น้ำมิตรไมตรี ล้ำค่า	禮	輕				
	情意	重				
3. 不吃羊肉 空惹一身膻。 bù chī yang ròu kōng rě yī shēn shān มิได้กินเนื้อแพะด้วย แต่ติดกลิ่น สาบแพะไปทั้งตัว		吃	羊肉		不	
		惹	膻	一身 (名詞)	空	
4. 身在曹營 心在漢。 shēn zài Cáo yíng xīn zài Hàn ถึงแม้จะอยู่ในค่ายของโจโฉ แต่ใจยังฝักใฝ่อยู่กับอาณาจักรสุ่ฮั่น ของเล่าปี่	身	在 (動詞)	曹營 (代詞)			
	心	在 (動詞)	漢 (代詞)			
5. 心有餘 而力不足。 xīn yǒu yú ér lì bù zú ในใจอยากทำมาก แต่กำลังกายไม่ พอ	心	有餘 (名詞)				
	力 (名詞)	不足 (名詞)				

4.2.2.2 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ-ความสัมพันธ์แบบเป็นเหตุเป็นผล (偏正複句-因果關係)

กล่าวคือประโยคชนิดนี้ คืออนุประโยค (分句) หนึ่งคืออนุประโยครอง (偏句) ยกมูลเหตุหรือเสนอ หลักฐานขึ้นมา แล้วอีกอนุประโยค (分句) หนึ่งคืออนุประโยคหลัก (正句) แสดงถึงผลหรือวินิจัยไปตามที่ปรากฏหลักฐานดังกล่าว เช่น :

ตัวอย่างที่ 1 สำนวน 既來之， | 則安之。(jì lái zhī, zé ān zhī)

ความหมาย ในเมื่อมาแล้วก็ควรสบายใจ

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 既來之 เป็นอนุประโยครอง ยกมูลเหตุหรือเสนอหลักฐานขึ้นมา

อนุประโยคที่ 2 คือ 則安之 เป็นอนุประโยคหลัก แสดงถึงผลหรือวินิจัยไปตามที่

ปรากฏหลักฐานดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 2 สำนวน 苦海無邊， | 回頭是岸。(kǔ hǎi wú biān, huí tóu shì àn)

ความหมาย ทะเลแห่งความเว้าแหว่งสุดสยด แต่ขอเพียงหันหลังกลับมาก็สามารถหลุดพ้น

จากทะเลแห่งความทุกข์ ขึ้นสู่ฝั่ง

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 苦海無邊 เป็นอนุประโยครอง ยกมูลเหตุหรือเสนอหลักฐานขึ้นมา

อนุประโยคที่ 2 คือ 回頭是岸 เป็นอนุประโยคหลัก แสดงถึงผลหรือวินิจัยไปตามที่

ปรากฏหลักฐานดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 3 ล้านวน 人非聖賢， | 孰能無過。(rén fēi shèng xián, shú néng wú guò)

ความหมาย คนเรามีข้อปราชญ์เมธาจารย์ ใครจะสามารถไม่มีความผิดพลาดเลยเล่า

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 人非聖賢 เป็นอนุประโยครอง ยกมูลเหตุหรือเสนอหลักฐานขึ้นมา

อนุประโยคที่ 2 คือ 孰能無過 เป็นอนุประโยคหลัก แสดงถึงผลหรือวินิจฉัยไปตามที่

ปรากฏหลักฐานดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 4 ล้านวน 既有今日， | 何必當初。(jì yǒu jīn rì, hé bì dāng chū)

ความหมาย มักใช้ในการแสดงความเสียใจหรือประณามอีกฝ่ายที่เปลี่ยนใจกลางคันใน

ยามหนุ่มแน่น

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 既有今日 เป็นอนุประโยครอง ยกมูลเหตุหรือเสนอหลักฐานขึ้นมา

อนุประโยคที่ 2 คือ 何必當初 เป็นอนุประโยคหลัก แสดงถึงผลหรือวินิจฉัยไปตามที่

ปรากฏหลักฐานดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 5 ลำนวน 少壯不努力 | 老大徒傷悲。(shào zhuàng bù nǔ lì, lǎo dà tú shāng bēi)

ความหมาย ในยามหนุ่มแน่นหากไม่มานะพยายามแล้วไซ้ ครั้นเมื่อสูงอายุ แม้จะโศกเศร้า เสียใจก็เปล่าประโยชน์แล้ว

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 少壯不努力 เป็นอนุประโยครอง ยกมูลเหตุหรือเสนอหลักฐานขึ้นมา

อนุประโยคที่ 2 คือ 老大徒傷悲 เป็นอนุประโยคหลัก แสดงถึงผลหรือวินิจัยไป

ตามที่ปรากฏหลักฐานดังกล่าว

ในการศึกษาสำนวนจีนครั้งนี้ มีลักษณะของความสัมพันธ์แบบเป็นเหตุเป็นผล (因果關係) แบบ
ย่อกระชับ (緊縮式) สำหรับการเขียนแบบย่อกระชับ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์สำนวนจีนที่ยกมาประกอบด้ว
การใช้ “วรรคหน้า” และ “วรรคหลัง” เช่น :

ตัวอย่างที่ 1 สำนวน 樹倒 | 猢猻散。(shù dǎo hú sūn sàn)

ความหมาย ต้นไม้ล้ม ฝูงลิงก็แตกหนีออกไป

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 樹倒 ยกมูลเหตุหรือเสนอหลักฐานขึ้นมา

วรรคหลัง คือ 猢猻散 แสดงถึงผลหรือวินิจัยไปตามที่ปรากฏหลักฐานดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 2 สำนวน 心有靈犀 | 一點通。(xīn yǒu líng xī yī diǎn tōng)

ความหมาย ทั้งสองฝ่ายมีใจเดียวกัน มีความคิดตรงกัน มีความเห็นเหมือนกัน

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 心有靈犀 ยกมูลเหตุหรือเสนอหลักฐานขึ้นมา

วรรคหลัง คือ 一點通 แสดงถึงผลหรือวินิจัยไปตามที่ปรากฏหลักฐานดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 3 สำนวน 上梁不正 | 下梁歪。(shàng liáng bù zhèng xià liáng wāi)

ความหมาย คานบนไม่ตรง คานล่างเอียง

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 上梁不正 ยกมูลเหตุหรือเสนอหลักฐานขึ้นมา

วรรคหลัง คือ 下梁歪 แสดงถึงผลหรือวินิจัยไปตามที่ปรากฏหลักฐานดังกล่าว

ตารางที่ 14 แสดงโครงสร้างประโยคเชิงซ้อนต่างระดับความสัมพันธ์แบบเป็นเหตุเป็นผล (因果關係)

熟語 จำนวน	主語 บทประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บท ขยาย นาม	狀語 บทขยาย กริยา	補語 บท เสริม กริยา
1. 既來之， 則安之。 jì lái zhī, zé ān zhī ในเมื่อมาแล้วก็ควรสบายใจ		來之 (動賓詞組)			既 (副詞)	
		安之 (動賓詞組)			則 (副詞)	
2. 苦海無邊， 回頭是岸。 kǔ hǎi wú biān, huí tóu shì àn ทะเลแห่งความเว้งว่าง สุดสายตา แต่ขอเพียงหันหลัง กลับมาก็สามารถหลุดพ้นจาก ทะเลแห่งความทุกข์เข้าสู่ฝั่ง	海	無	邊 (名詞)	苦 (形)		
	回頭 (指示代 詞)	是	岸 (名詞)			
3. 人非聖賢， 孰能無過。 rén fēi shèng xián, shú néng wú guò คนธรรมดาไม่ใช่นักปราชญ์ หรืออัจฉริยะบุคคล ใคร ๆ ก็ ล้วนมีความผิดพลาดได้ทั้งนั้น	人	非	聖賢			
	孰 (代詞)	無 (動詞)	過 (名詞)		能 (助動詞)	
4. 既有今日， 何必當初。 jì yǒu jīn rì, hé bì dāng chū มักใช้ในการแสดงความเสียใจ หรือประณามอีกฝ่ายที่เปลี่ยน ใจกลางคันในยามหนุมแน่น		有	今日 (名詞)		既 (副詞)	
	當初 (名詞)				何必 (副詞)	
5. 少壯不努力， 老大徒傷 悲。shào zhuàng bù nǚ lì, lǎo dà tú shāng bēi ในยามหนุมแน่นหากไม่มานะ พยายามแล้วไซ้ ครั้นเมื่อสูง อายุ แม้นจะโศกเศร้าเสียใจก็ เปล่าประโยชน์แล้ว	少壯 (名詞)	努力 (動詞)			不	
	老大 (名詞)	傷悲 (名詞)			徒 (副詞)	

แบบย่อกระชับ (緊縮式)

熟語 จำนวน	主語 บทประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บทขยาย นาม	狀語 บทขยาย กริยา	補語 บทเสริม กริยา
1. 樹倒 猢猻散。 shù dǎo hú sūn sàn ต้นไม้ล้ม ฟุ้งถึงก็แตกหนี ออกไป	樹	倒				
	猢猻	散 (動詞)				
2. 心有靈犀 一點通。 xīn yǒu líng xī yī diǎn tōng ทั้งสองฝ่ายมีใจเดียวกัน มีความคิดตรงกัน มีความ เห็นเหมือนกัน	心	有	靈犀			
		一點 (副詞)				通 (動詞)
3. 上梁不正 下梁歪。 shàng liáng bù zhèng xià liáng wāi คานบนไม่ตรง คานล่าง เอียง	梁 (動詞)	正 (動詞)		上 (方位詞)	不	
	梁	歪 (動詞)		下 (方位詞)		

4.2.2.3 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ-ความสัมพันธ์แบบบอกเงื่อนไข (偏正複句-條件關係) กล่าวคือ ประโยคชนิดนี้ คือ อนุประโยค (分句) หนึ่งคืออนุประโยครอง (偏句) ยกเงื่อนไขขึ้นมา แล้วอีกอนุประโยค (分句) หนึ่งคืออนุประโยคหลัก (正句) แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นมาภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว เช่น :

ตัวอย่างที่ 1 สำนวน 活到老， | 學到老。(huó dào lǎo, xué dào lǎo)

ความหมาย มีชีวิตอยู่จนแก่เฒ่า เรียนไปจนม้วยมรณา

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 活到老 เป็นอนุประโยครอง ยกเงื่อนไขขึ้นมา

อนุประโยคที่ 2 คือ 學到老 เป็นอนุประโยคหลัก จะเป็นผลที่เกิดจากเงื่อนไขนั้น ๆ

ตัวอย่างที่ 2 สำนวน 吃一塹， | 長一智。(chī yī qiàn, zhǎng yī zhì)

ความหมาย ประสบความล้มเหลวหนหนึ่ง การรับรู้ก็เพิ่มขึ้นหน้อยหนึ่ง

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 吃一塹 เป็นอนุประโยครอง ยกเงื่อนไขขึ้นมา

อนุประโยคที่ 2 คือ 長一智 เป็นอนุประโยคหลัก จะเป็นผลที่เกิดจากเงื่อนไขนั้น ๆ

ตัวอย่างที่ 3 สำนวน 放下屠刀， | 立地成佛。(fàng xià tú dāo, lì dì chéng fó)

ความหมาย วางมีดฆ่าสัตว์ทันที กลายเป็นอรหันต์ทันที

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 放下屠刀 เป็นอนุประโยครอง ยกเงื่อนไขขึ้นมา

อนุประโยคที่ 2 คือ 立地成佛 เป็นอนุประโยคหลัก จะเป็นผลที่เกิดจากเงื่อนไขนั้น ๆ

ตัวอย่างที่ 4 ถำนวน 不經一事， | 不長一智。(bù jīng yī shì bù zhǎng yī zhì)

ความหมาย ถ้าไม่มีประสบการณ์เรื่องใดเรื่องหนึ่งด้วยตนเอง ก็ไม่สามารถเพิ่มพูนความรู้
ในเรื่องนั้นได้

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 不經一事 เป็นอนุประโยครอง ยกเงื่อนไขขึ้นมา

อนุประโยคที่ 2 คือ 不長一智 คือป็นอนุประโยคหลัก จะเป็นผลที่เกิดจากเงื่อนไขนั้น ๆ

ตัวอย่างที่ 5 ถำนวน 世上無難事， | 只怕有心人。(shì shàng wú nán shì,
zhǐ pà yǒu xīn rén)

ความหมาย ไม่มีความยากลำบากใด ๆ ในโลกหล้า ขอแต่ให้มีความเพียรมานะบากบั่น

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 世上無難事 เป็นอนุประโยครอง ยกเงื่อนไขขึ้นมา

อนุประโยคที่ 2 คือ 只怕有心人 เป็นอนุประโยคหลัก จะเป็นผลที่เกิดจากเงื่อนไขนั้น ๆ

ตัวอย่างที่ 6 ถำนวน 飯後百步走， | 活到九十九。(fàn hòu bǎi bù zǒu, huó
dào jiǔ shí jiǔ)

ความหมาย กินข้าวเสร็จแล้ว เดินออกกำลังอายุยืนร้อยปี

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 飯後百步走 เป็นอนุประโยครอง ยกเงื่อนไขขึ้นมา

อนุประโยคที่ 2 คือ 活到九十九 เป็นอนุประโยคหลัก จะเป็นผลที่เกิดจากเงื่อนไขนั้น ๆ

ในการศึกษาสำนวนจีนครั้งนี้มีลักษณะของความสัมพันธ์แบบบอกเงื่อนไข (條件關係) แบบย่อ
กระชับ (緊縮式) สำหรับการเขียนแบบย่อกระชับ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์สำนวนจีนที่ยกมาประกอบ
ด้วยการใช้ “วรรคหน้าและวรรคหลัง” เช่น :

ตัวอย่างที่ 1 สำนวน (平時不燒香 píng shí bù shāo xiān) 急來 | 抱佛腳。

(jí lái bào fó jiǎo)

ความหมาย กอดพระบาทเมื่อจวนตัว

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 急來 ยกเงื่อนไขขึ้นมา

วรรคหลัง คือ 抱佛腳 แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นมาภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 2 สำนวน 家和 | 萬事興。(jiā hé wàn shì xīng)

ความหมาย ครอบครัวที่สามัคคีกัน โชคดีไปทุกเรื่อง

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 家和 ยกเงื่อนไขขึ้นมา

วรรคหลัง คือ 萬事興 แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นมาภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 3 สำนวน 無官 | 一身輕。(wú guān yī shēn qīng)

ความหมาย ไม่ได้รับราชการแล้วรู้สึกเบาไปทั้งตัว

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 無官 ยกเงื่อนไขขึ้นมา

วรรคหลัง คือ 一身輕 แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นมาภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 4 สำนวน 功到 | 自然成。(gōng dào zì rán chéng)

ความหมาย เมื่อความสามารถถึงขั้นเรื่องทุกเรื่องก็จะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีได้

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 功到 ยกเงื่อนไขขึ้นมา

วรรคหลัง คือ 自然成 แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นมาภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 5 สำนวน (如果) 不見棺材 | 不掉淚。(bù jiàn guān cái bù diào lèi)

ความหมาย ไม่เห็นโลงศพไม่หลั่งน้ำตา

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 不見棺材 ยกเงื่อนไขขึ้นมา

วรรคหลัง คือ 不掉淚 แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นมาภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 6 สำนวน 無事 | 不登三寶殿。(wú shì bù dēng sān bǎo diàn)

ความหมาย หากไม่มีธุระจะไม่มาเยือนถึงเคหสถานหรือ

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 無事 ยกเงื่อนไขขึ้นมา

วรรคหลัง คือ 不登三寶殿 แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นมาภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 7 สำนวน 三人行 | 必有我師。(sān rén xíng bì yǒu wǒ shī)

ความหมาย เดินอยู่ด้วยกันสามคน ในนี้จะต้องมีผู้ที่เป็นครูเราได้อย่างแน่นอน

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ ยกเงื่อนไขขึ้นมา

วรรคหลัง คือ แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นมาภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 8 สำนวน 當一天和尚 | 撞一天鍾。(dāng yī tiān hé shang
zhuàng yī tiān zhōng)

ความหมาย สามัญชนกล่าวว่า “เป็นหลวงจีนไปวัน ๆ หนึ่ง ตีระฆังไปวัน ๆ หนึ่ง”

แล้วยังจะมีอะไรน่ากล่าวอีกเล่า ปฏิบัติกิจวัตรไปวัน ๆ แบบขอไปที

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 當一天和尚 ยกเงื่อนไขขึ้นมา

วรรคหลัง คือ 撞一天鍾 แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นมาภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 9 สำนวน 今朝有酒 | 今朝醉。(jīnzhāo yǒu jiǔ, jīnzhāo zuì)

ความหมาย วันนี้มีเหล้าให้ดื่ม ก็ดื่มเสียให้สะใจ (ไม่ต้องไปสนใจว่าวันรุ่งพรุ่งนี้
จะเป็นอย่างไร)

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 今朝有酒 ยกเงื่อนไขขึ้นมา

วรรคหลัง คือ 今朝醉 แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นมาภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว

ตาราง 15 แสดงโครงสร้างประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ (偏正複句) ความสัมพันธ์แบบบอกเงื่อนไข (條件關係)

熟语 จำนวน	主語 บท ประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บทขยาย นาม	狀語 บทขยาย กริยา	補語 บทเสริมกริยา
1. 活到老， 學到老。 huó dào lǎo, xué dào lǎo มีชีวิตอยู่จนแก่เฒ่า เรียน ไปจนม้วยมรณา		活				到老 (介賓詞組)
		學				到老 (介賓詞組)
2. 吃一塹， 長一智。 chī yī qiǎn, zhǎng yī zhì ประสบการณ์ล้มเหลวหนึ่ ความรู้ก็เพิ่มขึ้น หน่อยหนึ่		吃	一塹 (數量詞組)			
		長 (動詞)	一智 (數量詞組)			
3. 放下屠刀， 立地成佛。 fàng xià tú dāo, lì dì chéng fó แม้แต่ทรชนที่ฆ่าคนราวผัก ปลา ครั้นเมื่อได้สำนึกวาง ดาบเพศฆาตลงถวายตัวเป็น ศิษย์ศตาคต ก็กลาย เป็นอรหันต์ได้ทันที		放 [下] (動詞)	(屠)刀 (名詞)	屠		下 (方位詞)
		成 (動詞)	佛		立地 (副詞)	
4. 不經一事， 不長一 智。 bù jīng yī shì, bù zhǎng yī zhì ถ้าไม่มีประสบการณ์ เรื่องใด เรื่องหนึ่ด้วยตนเอง ก็ไม่ สามารถเพิ่มพูนความรู้ใน เรื่องนั้นได้	經 (動)		一事 (數量詞組)		不 (副詞)	
	長 (動)		一智 (數量詞組)		不 (副詞)	
5. 世上無難事， 只怕有 心人。 shì shàng wú nán shì, zhǐ pà yǒu xīn rén ไม่มีความยากลำบากใด ๆ ในโลกหล้า ขอแต่ให้มี ความเพียรมานะบากบั่น	世上	無	(難)事 (名詞)	難 (形)		
		怕	有心 人(名詞)	有心	只	

熟語 สำนวน	主語 บท ประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บทขยาย นาม	狀語 บทขยาย กริยา	補語 บทเสริมกริยา
6. 飯後百步走， 活到九十九。 fàn hòu bǎi bù zǒu, huó dào jiǔ shí jiǔ กินข้าวเสร็จแล้ว เดินออกกำลังอายุยืนร้อยปี		走	百步 (數量詞組)		飯後 (名)	
		活				到九十九 (數量詞組)

แบบย่อกระชับ (緊縮式)

熟語 สำนวน	主語 บทประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บทขยาย นาม	狀語 บทขยาย กริยา	補語 บทเสริม กริยา
1. (平時不燒香 píng shí bù shāo xiān) 急來 抱佛腳。 jí lái bào fó jiǎo กอดพระบาทเมื่อจวนตัว		急				來
		抱	腳	佛		
2. 家和 萬事興。 jiā hé wàn shì xīng ครอบครัวที่สามัคคีกัน โชคดีไปทุกเรื่อง	家	和 (動詞)				
	(萬) 事 (數量詞組)	興 (動詞)		萬		
3. 無官 一身輕。 wú guān yī shēn qīng ไม่ได้รับราชการแล้วรู้สึกเบา ไปทั้งตัว		無	官			
	(一) 身 (數量詞組)	輕 (動詞)		一		

熟語 จำนวน	主語 บทประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บทขยาย นาม	狀語 บทขยาย กริยา	補語 บทเสริม กริยา
4. 功到 自然成。 gōng dào zì rán chéng เมื่อความสามารถถึงขั้นเรื่อง ทุกเรื่องก็จะสำเร็จลุล่วงไป ด้วยดีได้	功	到				
		成			自然	
5. (如果) 不見棺材 不 掉淚。bù jiàn guān cái bù diào lèi ไม่เห็นโลงศพไม่หลั่งน้ำตา		見 (動詞)	棺材		不	
		掉 (動詞)	淚		不	
6. 無事 不登三寶殿。 wú shì bù dēng sān bǎo diàn หากไม่มีธุระจะไม่มาเยือน ถึงเคหสถานหรือ		無 (動詞)	事			
		登 (動詞)	(三寶)殿 (代詞)	三寶	不	
7. 三人行 必有我師。 sān rén xíng bì yǒu wǒ shī เดินอยู่ด้วยกันสามคนในนี้ จะต้องมีผู้ที่เป็นครูเราได้ อย่างแน่นอน	三人 (名)	行				
		有	(我)師 (名詞)	我	必	
8. 當一天和尚 撞一天 鍾。dāng yī tiān hé shang, zhuàng yī tiān zhōng สามัญชนกล่าวว่า “เป็นหลวงจีนไปวัน ๆ หนึ่ง ตีระฆังไปวัน ๆ หนึ่ง” แล้ว ยังมีอะไรน่ากล่าวอีกเล่า		當 (動詞)	和尚	一天		
		撞	鍾	一天		
9. 今朝有酒 今朝醉。 jīn zhāo yǒu jiǔ jīn zhāo zuì วันนี้มีเหล้าให้ดื่ม ก็จะดื่ม เสียให้สะใจ (ไม่ต้องไป สนใจว่าวันรุ่งพรุ่งนี้จะเป็น อย่างไร)	今朝 (名詞)	有	酒 (名詞)			
	今朝	醉 (動詞)				

4.2.2.4 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ-ความสัมพันธ์แบบสมมุติ (偏正複句-假設關係) กล่าวคือประโยคชนิดนี้ คือ อนุประโยค(分句)หนึ่งคืออนุประโยครอง(偏句) ยกสภาพการณ์ที่สมมุติขึ้นมาอย่างหนึ่งแล้วอีกอนุประโยค(分句)หนึ่งคืออนุประโยคหลัก(正句) แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นหรือวินิจฉัยตามสภาพการณ์แห่งสมมุติฐานดังกล่าว เช่น :

ตัวอย่างที่ 1 สำนวน 玉不琢， | 不成器 (人不學不知理 rén bú xué bù zhī lǐ)。
(yù bù zhuó, bù chéng qì)

ความหมาย หยกไม่เจียรไน ก็ไม่ล้ำค่า (คนไม่การศึกษาก็ไม่มีความรู้ ขาดเหตุผล)

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 玉不琢 เป็นอนุประโยครอง ยกสภาพการณ์ที่สมมุติขึ้นมาอย่างหนึ่ง

อนุประโยคที่ 2 คือ 不成器 เป็นอนุประโยคหลัก แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นหรือวินิจฉัยตามสภาพการณ์แห่งสมมุติฐานดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 2 สำนวน 一著不慎，滿盤皆輸。(yī zhāo bú shèn, mǎn pán jiē shū)

ความหมาย เดินหมากพลาดหนึ่งก้าวก็จะแพ้ทั้งกระดาน

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 一著不慎 เป็นอนุประโยครอง ยกสภาพการณ์ที่สมมุติขึ้นมาอย่างหนึ่ง

อนุประโยคที่ 2 คือ 滿盤皆輸 เป็นอนุประโยคหลัก แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นหรือวินิจฉัยตามสภาพการณ์แห่งสมมุติฐานดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 3 จำนวน 兩虎相鬥，| 必有一傷。(liǎng hǔ xiāng dòu, bì yǒu yī shāng)

ความหมาย เสือสองตัวสู้กัน ย่อมจะมีตัวหนึ่งต้องบาดเจ็บ

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 兩虎相鬥 เป็นอนุประโยครอง ยกสภาพการณ์ที่สมมติขึ้นมาอย่างหนึ่ง

อนุประโยคที่ 2 คือ 必有一傷 เป็นอนุประโยคหลัก แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นหรือวินิจฉัยตามสภาพการณ์แห่งสมมติฐานดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 4 จำนวน 過了這個村，| 就沒有這個店了。(guò le zhè ge cūn, jiù méi yǒu zhè ge diàn le)

ความหมาย ผ่านหมู่บ้านแห่งนี้ไปแล้ว ก็ไม่มีร้านค้าแบบนี้อีกแล้ว(ที่ขายสินค้าชนิดเดียวกัน)

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 過了這個村 เป็นอนุประโยครอง ยกสภาพการณ์ที่สมมติขึ้นมาอย่างหนึ่ง

อนุประโยคที่ 2 คือ 就沒有這個店了 เป็นอนุประโยคหลัก แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นหรือวินิจฉัยตามสภาพการณ์แห่งสมมติฐานดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 5 สำนวน 不入虎穴， | 焉得虎子。(bù rù hǔ xué, yān dé hǔ zǐ)

ความหมาย ไม่เข้าถ้ำเสือ ไหนเลย(ไย)จะได้ลูกเสือเล่า

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 不入虎穴 เป็นอนุประโยครอง ยกสภาพการณ์ที่สมมติขึ้นมาอย่าง
หนึ่ง

อนุประโยคที่ 2 คือ 焉得虎子 เป็นอนุประโยคหลัก แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นหรือวินิจัยตาม
สภาพการณ์แห่งสมมติฐานดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 6 สำนวน 少壯不努力， | 老大徒傷悲。(shào zhuàng bù nǔ lì,
lǎo dà tú shāng bēi)

ความหมาย ในวัยหนุ่มสาวถ้าไม่มุมานะพยายาม ถึงคราแก่เฒ่าถึงจะโศกเศร้าเสียใจก็สาย
เกินแก้

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 少壯不努力 เป็นอนุประโยครอง ยกสภาพการณ์ที่สมมติขึ้นมาอย่าง
หนึ่ง

อนุประโยคที่ 2 คือ 老大徒傷悲 เป็นอนุประโยคหลัก แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นหรือวินิจัย
ตามสภาพการณ์แห่งสมมติฐานดังกล่าว

ในการศึกษาสำนวนจีนครั้งนี้มีลักษณะของความสัมพันธ์แบบสมมุติ (假設關係) แบบย่อกระชับ (緊縮式) สำหรับการเขียนแบบย่อกระชับผู้วิจัยจะวิเคราะห์สำนวนจีนที่ยกมาประกอบด้วย การใช้ “วรรคหน้า” และ “วรรคหลัง” เช่น :

ตัวอย่างที่ 1 สำนวน 無風 | 不起浪。(wú fēng bù qǐ làng)

ความหมาย ถ้าไม่มีลม ก็ไม่เกิดคลื่น

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 無風 ยกสภาพการณ์ที่สมมติขึ้นมาอย่างหนึ่ง

วรรคหลัง คือ 不起浪 แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นหรือวินิจฉัยตามสภาพการณ์แห่งสมมติฐาน

ดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 2 สำนวน 多行不義 | 必自斃。(duō háng bù yì bì zì bì)

ความหมาย กระทำเรื่องที่ไม่มีความชอบไว้มากเท่ากับเป็นการรณหาที่ตาย

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 多行不義 ยกสภาพการณ์ที่สมมติขึ้นมาอย่างหนึ่ง

วรรคหลัง คือ 必自斃 แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นหรือวินิจฉัยตามสภาพการณ์แห่งสมมติฐาน

ดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 3 ส่วนน 小不忍 | 則亂大謀。(xiǎo bù rěn zé luàn dà móu)

ความหมาย ไม่อดกลั้นกับเรื่องเล็กน้อย ทำให้เสียงานใหญ่ได้

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

วรรคหน้า คือ 小不忍 ยกสภาพการณ์ที่สมมติขึ้นมาอย่างหนึ่ง

วรรคหลัง คือ 則亂大謀 แสดงถึงผลที่เกิดขึ้นหรือวินิจฉัยตามสภาพการณ์แห่งสมมติฐาน

ดังกล่าว

ตาราง 16 แสดงโครงสร้างประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ (偏正複句) ความสัมพันธ์แบบสมมุติ (假設關係)

熟語 จำนวน	主語 บทประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บทขยายนาม	狀語 บทขยาย กริยา	補語 บท เสริม กริยา
1. 玉不琢， 不成器 yù bù zhuó, bù chéng qì (人不學不知理)。 (rén bù xué bù zhī lǐ) หยกไม่เจียรไนก็ไม่ล้ำค่า (คนไร้การศึกษาก็ไม่มี ความรู้ ขาดเหตุผล)	玉	琢 (動詞)			不	
		成	器		不	
2. 一著不慎，滿盤皆輸。 yī zhāo bù shèn mǎn pán jiē shū เดินหมากพลาดหนึ่งก้าว ก็จะแพ้ทั้งกระดาน	一著	慎			不	
	滿盤	輸			皆	
3. 兩虎 相鬥， 必有一傷。 liǎng hǔ xiāng dòu, bì yǒu yī shāng เสือสองตัวสู้กัน ย่อมจะมี ตัวหนึ่งต้องบาดเจ็บ	(兩)虎 (數量詞組)	鬥		兩	相 (副詞)	
		有	(一)傷 (數量詞組)	一	必 (副詞)	
4. 過了這個村， 就沒有 這個店了。 guò le zhè ge cūn, jiù méi yǒu zhè ge diàn le ผ่านหมู่บ้านแห่งนี้ไปแล้ว ก็ไม่มีร้านค้าแบบนี้อีกแล้ว (ขายสินค้าชนิดเดียวกัน)		過/了 (動詞)	村	這個 (指示代詞)		
		沒有	店	這個 (指示代詞)	就	
5. 不入虎穴， 焉得虎子。 bù rù hǔ xué, yān dé hǔ zǐ ไม่เข้าถ้ำเสือไหนเลย(โย)จะ ได้ลูกเสือเล่า		不、入 (動詞)	(虎)穴 (名詞)	虎 (名詞)		
		得 (動詞)	(虎)子 (名詞)	虎 (名詞)	焉 (疑問句)	

熟語 จำนวน	主語 บทประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บทขยาย นาม	狀語 บทขยาย กริยา	補語 บทเสริม กริยา
6. 少壯不努力， 老大徒傷悲。 shào zhuàng bù nǚ lì, lǎo dà tú shāng bēi ในวัยหนุ่มสาวถ้าไม่มานะพยายาม ถึงคราแก่เฒ่าถึงจะโศกเศร้าเสียใจก็ สายเกินแก้	少壯 (名詞)	努力 (動詞)			不	
	老大 (名詞)	傷悲 (名詞)			徒 (副詞)	

แบบย่อกระชับ (緊縮式)

熟語 จำนวน	主語 บทประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บทขยายนาม	狀語 บทขยาย กริยา	補語 บทเสริม กริยา
1. 無風 不起浪。 wú fēng bù qǐ làng ถ้าไม่มีลม ก็ไม่เกิดคลื่น	無風 (動賓詞組)					
		起 (動詞)	浪 (名詞)		不 (副詞)	
2. 多行不義 必自斃。 duō háng bù yì bì zì bì กระทำเรื่องที่ไม่มีความ ธรรมไว้มากเท่ากับเป็น การรณหาที่ตาย		行 (動詞)	不義 (名詞)		多 (形容詞)	
	自 (代詞)	斃 (動詞)			必 (副詞)	
3. 小不忍 則亂大謀。 xiǎo bù rěn zé luàn dà móu ไม่อดกลั้นกับเรื่องเล็กน้อย ทำให้เสียงานใหญ่ได้	小 (名詞)	忍 (動詞)			不 (副詞)	
		亂 (動詞)	謀 (名詞)	大 (形容詞)	則 (副詞)	

DRU

4.2.2.5 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ-ความสัมพันธ์แบบมีวัตถุประสงค์ (偏正複句-目的關係) กล่าวคือ ประโยคชนิดนี้ คือ อนุประโยค(分句)หนึ่งคืออนุประโยครอง(偏句) แสดงถึงพฤติกรรมที่เป็นไปเพื่อบรรลุซึ่ง จุดมุ่งหมายบางอย่าง ส่วนอีกอนุประโยค(分句)หนึ่งคืออนุประโยคหลัก(正句) แสดงถึงจุดมุ่งหมายที่พฤติกรรม ดังกล่าวจะบรรลุถึง เช่น :

ตัวอย่างที่ 1 ลำนวน 養兵千日，| 用在一時。(yǎng bīng qiān rì, yòng zài yī shí)

ความหมาย เลี้ยงทหารเป็นพัน ๆ วัน เพื่อใช้ชั่วคราวคราว (กองทัพในยามปรกติต้องเลี้ยงดู ระยะเวลา เพื่อไว้ใช้ในยามคับขัน)

วิเคราะห์ มีลักษณะดังนี้

อนุประโยคที่ 1 คือ 養兵千日 เป็นอนุประโยครอง แสดงถึงพฤติกรรมที่เป็นไปเพื่อบรรลุซึ่ง จุดมุ่งหมายบางอย่าง

อนุประโยคที่ 2 คือ 用在一時 เป็นอนุประโยคหลัก แสดงถึงจุดมุ่งหมายที่พฤติกรรมดังกล่าว จะบรรลุถึง

ตาราง 17 แสดงโครงสร้างประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ (偏正複句) ความสัมพันธ์แบบมีวัตถุประสงค์ (目的關係)

熟语 ลำนวน	主語 บท ประธาน	謂語 บทกริยา	賓語 บทกรรม	定語 บทขยาย นาม	狀語 บทขยาย กริยา	補語 บทเสริมกริยา
1. 養兵千日， 用在 一時。 yǎng bīng qiān rì, yòng zài yī shí เลี้ยงทหารเป็นพันๆ วัน เพื่อใช้เป็นชั่วครั้งชั่ว คราว		養	兵			千日 (數量詞組)
		用				在一時 (介賓詞組)

4.3 วิเคราะห์เจตนาการใช้สำนวนจีน

เจตนาการใช้สำนวนจีน แบ่งออกเป็นลักษณะใหญ่ ๆ 5 ลักษณะ คือ

- 4.3.1 สำนวนจีนชนิดบอกเจตนาตำหนิ
- 4.3.2 สำนวนจีนชนิดบอกเจตนาตักเตือน
- 4.3.3 สำนวนจีนชนิดบอกเจตนาแสดงความเห็น
- 4.3.4 สำนวนจีนชนิดบอกเจตนาชื่นชม
- 4.3.5 สำนวนจีนชนิดบอกเจตนากล่าวประชดประชัน

นอกจาก 4 ลักษณะดังกล่าวข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยได้ใช้เจตนาในการพูดอีกลักษณะมาเพื่อพิจารณา สำนวนจีนบางสำนวนในการวิเคราะห์นี้ด้วย คือ การพูดเชิงประชด

เนื่องจากสำนวนจีนที่คัดเลือกมามีจำนวนมาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เลือกพิจารณาพอเป็นสังเขปใน แต่ละลักษณะเพื่อเป็นตัวอย่างและเป็นแนวทาง ดังนี้

4.3.1 สำนวนจีนชนิดบอกเจตนาตำหนิ (หมายถึงการติเตียน : คี้อยกโทษขึ้นพูด หรือชี้ข้อบกพร่อง)

สำนวนจีนชนิดนี้จะบอกเจตนาชัดเจนว่าผู้กล่าวคำสำนวนจีนมีเจตนาในการเปรียบเปรยเพื่อตำหนิอีกฝ่ายหนึ่ง ตัวอย่างเช่น

สำนวนที่ 1

ชาวเมืองฉีหวั่นกลัวฟ้าจะถล่ม

杞人憂天 (Qǐ rén yōu tiān)

ความหมาย ความวิตกกังวลในสิ่งที่ไม่ควรวิตกกังวล

สำนวนจีนนี้บอกเจตนาตำหนิว่า เราไม่ควรวิตกกังวลกับสิ่งที่ยังไม่ได้เกิดหรือกังวลในสิ่งที่ไม่ควรกังวล

ที่มาของความหมาย ในเมืองฉีมีกระทาษายคนหนึ่ง มักจะกลัวอยู่เสมอว่าฟ้าจะพังลงมา กลัวว่าแผ่นดินจะถล่ม เขาเลยนั่งก็ไม่ได้ ยืนก็ไม่ได้ นอนก็ไม่กล้านอน ข้าวก็ไม่คิดจะกิน เพื่อนของเขาเห็นเขาเป็นเช่นนั้น เลยร้อนใจมาก จึงไปพูดกับเขาว่า

“ท้องฟ้าเป็นเพียงบรรยากาศที่หนาที่บนเท่านั้น คุณหายใจและเคลื่อนไหวอยู่ในบรรยากาศนี้ตลอดเวลาแล้วทำไมคุณถึงกังวลเสมอว่ามันจะพังลงมาล่ะ”

กระต่ายคนนั้นฟังแล้วยังเป็นกังวล เขาพูดว่า “คุณพูดว่า ท้องฟ้าที่แท้คือบรรยากาศที่หนา ทึบถ้านั้น ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ดวงดาว จะมิร่วงตกลงมาทั้งหมดหรือ”

เพื่อนของเขาพูด “กลัวอะไรนะ ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ และดวงดาวทั้งหลายนี้เป็นเพียงสิ่งที่มี แสงและเป็นส่วนน้อยซึ่งอยู่ในบรรยากาศ สิ่งเหล่านี้จะไม่ตกลงมา ถึงแม้ว่ามีดาวบางดวงที่ร่วงตกลง มาได้ ก็ไม่หล่นโดนคน”

กระต่ายคนนั้นคิดอยู่สักครู่หนึ่ง รู้สึกว่าเพื่อนของตนพูดมีเหตุผล เขามองดูท้องฟ้าที่ว่าไม่พัง ลงมา แต่เขาก็ยังไม่วางใจ ถามอีกว่า “อย่างนี้ถ้าพื้นดินพังทลายแล้วจะอย่างไรล่ะ”

เพื่อนของเขาพูดขึ้นว่า “พื้นแผ่นดินเป็นผืนดินที่หนามากลึกลง คุณดูสิ พื้นดินยังคงมีอยู่ทุก หนทุกแห่งไม่ใช่หรือ” คุณยังคงเดินไปเดินมาอยู่บนดินทุกวัน ทำไมต้องเป็นกังวลว่ามันจะพังทลายลง ไปล่ะ”

กระต่ายคนนั้นได้ยืนยันว่าพื้นดินก็ไม่ถล่ม เช่นนี้จึงวางใจ สำนวนนี้ชี้ให้เห็นว่าเราไม่ควรวิตก กังวลเกินเหตุในบางสิ่งบางอย่างที่ยังเป็นไปไม่ได้

(จากหนังสือ Lièzǐ 見 jiàn 《列子 Lièzǐ》, Annotated Chinese Proverbs)

ตัวอย่างประโยค

他憂慮被公司開除, 真是杞人憂天, 現在經濟那麼好, 工作很多。

Tā yōulǜ bèi gōngsī kāichú, zhēn shì Qǐ rén yōu tiān, xiànzài jīngjì nàme hǎo, gōngzuò hěnduō.

เขากังวลจะโดนบริษัทไล่ออกจากงาน ช่างเหมือน ชาวเมืองฉีหวันกลัวฟ้าจะถล่ม จริง ๆ เวลานี้ เศรษฐกิจดีออกอย่างนี้ งานการมากมาย

สำนวนที่ 2

รอกระต่ายชนต้นไม้

守株待兔 (shǒu zhū dài tù)

ความหมาย มีสองความหมาย ความหมายที่หนึ่ง คือ เอาเรื่องที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญมาเป็นประสบการณ์ และรอคอยผลที่จะเกิดขึ้นอย่างมั่นคงไม่ลดละ อีกความหมายหนึ่ง คือไม่ยอมทำงานอย่างจริงจัง เพื่อฝันที่จะได้ผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นไม่คาดคิด(รอลาภลอย)

สำนวนจีนนี้บอกเจตนาตำหนิ เรื่องการทำงาน อย่าหวังอะไรลม ๆ แล้ง ๆ หรือเอาประสบการณ์เดิมมาเป็นตัวชี้แนวทางในความสำเร็จที่จะเกิดขึ้น เปรียบว่าถ้าหากไม่ขยันทำงานและศึกษาหาความรู้ คิดแต่เพียงที่จะได้รับผลประโยชน์ที่ไม่คาดคิดมาก่อน ผลลัพธ์ก็คือการหลอกลวงตนเอง ขอเพียงแต่ขยันทำเองจึงจะได้รับผลที่ดี

ที่มาของความหมาย ในรัฐซ่ง(宋國 Sòngguó)มีชาวนาคนหนึ่ง ในนามีต้นไม้อยู่ต้นหนึ่ง อยู่มาวันหนึ่งได้มีกระต่ายตัวหนึ่งวิ่งมาชนต้นไม้ต้นนั้น คอหักตาย ดังนั้น ชาวนาคนนี้จึงได้วางเครื่องมือการทำนา แล้วมานั่งเฝ้าที่ใต้ต้นไม้ต้นนั้น หวังว่าจะมีกระต่ายวิ่งมาชนต้นไม้อีก แต่ก็เป็นไปได้ที่กระต่ายจะมากอีกและเขาจึงถูกชาวเมืองซ่งหัวเราะเยาะ

(จากหนังสือ 《韓非子 HánFēizi • 五蠹 Wūdù》, Annotated Chinese Proverbs)

ตัวอย่างประโยค

美好的生活要用雙手幹出來，守株待兔行嗎？

Měihǎo de shēnghuó yào yòng shuāngshǒu gàn chū lái, shǒu zhū dài tù xíng ma?

ถ้าต้องการจะมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีจะมานั่งอมือรอเอา รอกะต่ายชนต้นไม้ จะได้หรือ

สำนวนที่ 3

เช้า 3 ค่ำ 4

朝三暮四 (zhāo sān mù sì)

ความหมาย แต่เดิมความหมาย คือ การใช้วิธี(กล)หรือใช้เล่ห์เหลี่ยม(ลูกไม้)หลอกหลวงคน ต่อมาภายหลังได้ใช้สำนวนนี้บรรยายถึงลักษณะของความคิดที่ไม่แน่นอนของคน กล่าวคือ ความคิดกลับไปกลับมาเอาแน่นอนไม่ได้หรือว่ามีจิตใจรวนเร

สำนวนจีนนี้บอกเจตนาตำหนิ บุคคลที่จิตใจเปลี่ยนแปลงไม่แน่นอนหรือกลับไปกลับมาเอาแน่นอนไม่ได้ หรือมีจิตใจรวนเรไม่แน่นอน เปลี่ยนใจอยู่เสมอ

ที่มาของความหมาย สำนวนนี้มีมาจากหนังสือจวงจื่อ(莊子 Zhuāngzi) กล่าวถึงพฤติกรรมของจิวกง (狙公 Jūgōng) ซึ่งเกิดในสมัยซ่ง (宋朝人 Sòngcháo rén) เป็นคนจน และเลี้ยงลิงไว้มีเรื่องเล่าว่า

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีชายคนหนึ่งเป็นคนเลี้ยงลิง ชื่อจิวกงเขาได้เลี้ยงลิงไว้มากมาย ระยะเวลาผ่านไปนาน เขาก็รู้ถึงอุปนิสัยของลิงเป็นอย่างดี ลิงก็รู้ภาษาของเขา ดังนั้น เขาก็ยิ่งรักลิงมากขึ้น เขาไม่มีเงิน แต่เขาขอมอดข้าวเพื่อที่จะให้ลิงกินอิ่ม

ต่อมาเขาจนมากขึ้น เขาคิดที่จะลดอาหารของลิงลง แต่กลัวลิงไม่เชื่อฟัง ก็เลยพูดกับลิงก่อนว่า “ทุกเช้าจะให้ลูกเฝ้าพวกเจ้า 3 ลูก ช่วงเย็นจะให้ 4 ลูก พวกเจ้าเห็นว่ายังไง”

ลิงฟังแล้ว ทั้งโห่ร้อง ทั้งกระโดดโลดเต้น แสดงความไม่พอใจ

เวลาผ่านไปสักครู่หนึ่ง เจ้าของก็พูดกับลิงอีกว่า “ถ้าฉันเอาอย่างนี้ก็แล้วกัน ช่วงเช้าจะให้ลูกเฝ้า 4 ลูก ส่วนตอนเย็นให้ 3 ลูก พวกเจ้าคงจะเห็นด้วยแล้วสินะ”

บรรดาลิงฟังแล้วต่างก็ดีใจ ต่างก็เข้าใจว่าได้เพิ่มขึ้นจริง ๆ

(จากหนังสือ Lièzǐ 見 jiàn 《列子 Lièzǐ》, Annotated Chinese Proverbs)

ตัวอย่างประโยค

他是個朝三暮四的人，因此到現在一事無成。

Tāshì gè zhāo sān mù sì de rén , yīncǐ dào xiànzài yí shì wú chéng.

เขาเป็นคนที่เช้า 3 ค่ำ 4 ดังนั้นถึงเดี๋ยวนี้ก็ยังไม่มียผลสำเร็จสักเรื่องเลย

สำนวนที่ 4

ถอนกล้าให้ข้าวโต

拔苗助長 (bá miáo zhù zhǎng)

ความหมาย การกระทำในสิ่งที่ตนคาดไม่ถึงว่าจะเป็นผลเสียต่อตนเอง การทำงานบางอย่างต้องรอเวลา

สำนวนจีนนี้บอกเจตนาว่า การทำสิ่งใดควรอาศัยระยะเวลา คือให้เป็นไปตามเวลา พัฒนา การณ์ แล้วจะได้ผลสมบูรณ์ ไม่ใช่การคาดเดาเอาเองว่าทำแล้วจะเกิดสิ่งที่ดี

ที่มาของความหมาย มีชายใจร้อนคนหนึ่ง ปลูกข้าวในนาไว้หลายไร่(ไรจีน) เขาหวังว่าต้นกล้าในนาจะโตเร็วอีกสักนิดแต่ต้นกล้าไม่โตเร็วดังที่เขาคิด

วันหนึ่ง (ทันใดนั้น)เขาคิดวิธีแก้ปัญหาคือถอน แล้วต้นกล้าทุกต้นก็ถูกดึงขึ้นมาหน่อยหนึ่ง เขาหันกลับไปดูต้นกล้าอีก ต้นกล้าสูงกว่าเดิมไม่น้อยจริง ๆ เขาคิดดีใจมาก เมื่อกลับถึงบ้าน เขาพูดกับคนในบ้านว่า

“ฉันเห็นัดเหนื่อยทำงานทั้งวัน เหนื่อยจริง ๆ แต่ว่าทำงานวันเดียว ต้นกล้าในนาโตขึ้นมาก” ลูกชายของเขาฟังแล้ว รู้สึกประหลาดใจ เลยรีบวิ่งไปดูที่นา(ต้นกล้าในนา) ถัดไม่ถึงว่าต้นกล้าในนาจะตายหมด

(Annotated Chinese Proverbs)

ตัวอย่างประโยค

王華的數學作業有兩道題是爸爸代做的，媽媽說：“我們要幫助小孩學好功課，但是拔苗助長可不行呀！” 曹劍塵《實用成語手冊》

Wánghuá de shùxué zuòyè yǒu liǎngdàotí shì bàba dài zuò de , māmā shuō :
“wǒmen yào bāngzhù xiǎohái xué hǎo gōngkè , dànshì bá miáo zhù zhǎng kě bù xíng ya ! ”

การบ้านคณิตศาสตร์ของหวางหัวคุนพ่อทำแทนให้ 2 ข้อ คุณแม่จึงพูดว่า “เราต้องช่วยลูกให้เรียนให้เก่งแต่ไม่ใช่ ‘ถอนกล้าให้ข้าวโต’ อย่างนี้ไม่ได้นะ ”

สำนวนที่ 5

กลืนพุทราจีนทั้งลูกโดยไม่เคี้ยวไม่ย่อย

囫圇吞棗 (hú lún tūn zǎo)

ความหมาย การกลืนพุทราจีนทั้งลูกไม่ได้เคี้ยวจึงทำให้เกิดผลเสียต่อกระเพาะเปรียบกับเรียนหนังสือแบบท่องจำ เข้าใจบ้างไม่เข้าใจบ้าง เรียนแบบคลุมเครือขอไปที ไม่พยายามทำความเข้าใจหรือวิเคราะห์เนื้อหาอย่างละเอียดถี่ถ้วน

สำนวนจีนนี้บอกเจตนาตำหนิ การกระทำสิ่งใดที่ไม่พิจารณาให้ถี่ถ้วน ซึ่งอาจเกิดผลเสียภายหลัง

ที่มาของความหมาย มีชายหนุ่มคนหนึ่งซื้อผลไม้มาหลายชั่ง มีสาละ แล้วก็มีพุทราจีน เขาั่งอยู่ริมถนนแล้วกินผลไม้คำใหญ่ ๆ มีคนแก่คนหนึ่งเห็นแล้วพูดกับเขาว่า “พ่อหนุ่ม สาละกินเยอะไม่ได้ผลไม้นี้ถึงแม้ว่ามีประโยชน์ต่อฟัน แต่ถ้ากินมากไป จะมีผลที่ไม่ดีต่อกระเพาะ”

ชายหนุ่มก็เลยถามว่า “จ้ะพุทราจีนล่ะ”

คนแก่ตอบ “พุทราจีนรักษากระเพาะ แต่ไม่ดีต่อฟัน กินเยอะไม่ได้เหมือนกัน”

ชายหนุ่มมองสาละ แล้วก็มองพุทราจีน คิดอยู่ครู่หนึ่ง แล้วพูด “ถ้าจ้ะง่ายมาก ผมกินสาละใช้แค่ฟันเคี้ยวไม่กลืนลงในท้อง ส่วนพุทราจีน ผมก็กลืนเข้าไปทั้งลูก ไม่ต้องใช้ฟันเคี้ยว”

เขาเอาพุทราจีนลูกหนึ่งขึ้นมาแล้วเอาใส่ปาก ฝืนกลืนลงไป เขาไม่ได้คิดถึงว่า พุทราจีนทั้งลูกกลืนลงไปในท้องแล้วย่อยยาก แน่นอนย่อยไม่เป็นผลดีต่อกระเพาะ

หลังจากนั้นมาผู้คนที่ใช้สำนวน “กลืนพุทราจีนทั้งลูกไม่เคี้ยวไม่ย่อย” ในความหมายว่า “เรียนหนังสือแบบท่องจำ เข้าใจบ้างไม่เข้าใจบ้าง เรียนแบบคลุมเครือขอไปที” ไม่พยายามทำความเข้าใจหรือวิเคราะห์เนื้อหาในหนังสือว่ามีอะไร

(จากหนังสือ Zhànyuān jìngyǔ 見 jiàn 《湛淵靜語 Zhànyuān jìngyǔ》, Annotated Chinese Proverbs)

ตัวอย่างประโยค

讀書不可以一知半解，囫圇吞棗，要了解其中的真義所在。

Dúshū bú kěyǐ yì zhī bàn jiě, hú lún tūn zǎo, yào liǎojiě qízhōng de zhēnyì suǒ zài.

การเล่าเรียนต้องไม่เรียนแบบรู้บ้างไม่รู้บ้าง แบบ กลืนพุทราจีนทั้งลูกไม่เคี้ยวไม่ย่อย จะต้องเข้าใจความหมายที่แท้จริง(ที่มีอยู่ในนั้น)ด้วย

สำนวนที่ 6

จี้ม้าชมดอกไม้

走馬觀花 (zǒu mǎ guān huā)

ความหมาย ความหมายเดิม คือการจี้ม้าชมวิวทิวทัศน์ไปรอบ ๆ เมือง ซึ่งถือเป็นความสุข และมีความยินดีปรีดาอย่างมาก ปัจจุบันหมายถึงการพิจารณาสิ่งต่าง ๆ อย่างผิวเผิน ขาดความละเอียดถี่ถ้วน

สำนวนจีนนี้บอกเจตนาตำหนิว่า การกระทำสิ่งใด ๆ ก็แล้วแต่ควรนำมาพิจารณาให้รอบคอบ ก่อนที่จะลงมือทำ ไม่ควรพิจารณาสิ่งต่าง ๆ อย่างผิวเผิน ขาดความละเอียดถี่ถ้วน เป็นสิ่งไม่ดี ไม่ควรทำ

ที่มาของความหมาย มีคนเล่ากันว่า สมัยก่อนมีชายหนุ่มคนหนึ่งชื่อก๊วยเหลียง (貴良 Guì-liáng) ขาของเขามีปัญหา เวลาเดินลำบากมาก เขาอยากหาภรรยาที่สวยงามสักคน ก็เลยให้เพื่อนของเขาที่ชื่อหัวฮั่น (華漢 Huàhàn) แนะนำผู้หญิงให้คนหนึ่ง ประจวบเหมาะว่ามีหญิงสาวคนหนึ่งชื่อเย่ชิง (葉青 Yèqīng) จมูกมีข้อบกพร่องข้างนิดหน่อย ต้องการให้หัวฮั่นหาสามีที่ดูใจให้ หัวฮั่นคิดว่า ถ้าให้หล่อและก๊วยเหลียงแต่งงานกันก็เป็นเรื่องดี

มีอยู่วันหนึ่ง หัวฮั่นให้ก๊วยเหลียงจี้ม้าผ่านประตูหน้าบ้านของเย่ชิง แล้วบอกให้เย่ชิงถือดอกไม้ดอกหนึ่งไว้แล้วแกล้งทำเป็นชมดอกไม้

เย่ชิงเห็นก๊วยเหลียงอยู่บนหลังม้าลักษณะท่าทางองอาจมาก ในใจรู้สึกชอบมาก ก๊วยเหลียงเองก็หลงรักหญิงสาวที่ชมดอกไม้ที่สวยงามคนนี้

ในวันแต่งงานสามีภรรยาได้เห็นหน้ากันแล้ว คุยถึงเหตุการณ์ตอนจี้ม้าชมดอกไม้ขึ้นมา ทั้งสองฝ่ายต่างเข้าใจทันที

จี้ม้าชมดอกไม้ บางครั้งก็พูดว่า จี้ม้าดูดอกไม้ ปัจจุบันนี้มักจะใช้สุภาษิตนี้ ในความหมายเชิงอุปมาว่าดูอย่างรีบเร่งไม่ได้สำรวจอย่างละเอียด

(Annotated Chinese Proverbs)

ตัวอย่างประโยค

只抱著少數幾篇文章死摳，不行；統統走馬觀花，不求甚解，更不行。（張志公《學好語文不是一件小事》）

Zhǐ bào zhe shǎoshù jǐ piān wénzhāng sǐkōu, bùxíng; tǒngtǒng zǒu mǎ guān huā, bùqiú shèn jiě, gèng bùxíng.

แค่เกาะความหมายบทความไม่กี่บท อย่างนี้ใช้ไม่ได้ หรืออ่านแบบ จี้ม้าชมดอกไม้ ทั้งหมดยังใช้ไม่ได้ใหญ่

4.3.2 ล้านวนจินชนิดบอกเจตนาตักเตือน

ล้านวนจินชนิดนี้จะบอกเจตนาชัดเจนว่าผู้กล่าวล้านวนจินมีเจตนาตักเตือน(หมายถึงการสั่งสอนให้รู้สำนึกตัว) อีกฝ่ายหนึ่ง ตัวอย่างเช่น

ล้านวนที่ 1

กวดแก่วางขวานด้ามใหญ่หน้าบ้านของหลู่ป้าน

班門弄斧 (bān mén nòng fǔ)

ความหมาย อวดสิ่งที่ตนคิดว่าเก่งแก่ผู้ที่ชำนาญการมากกว่าตน

ล้านวนจินนี้บอกเจตนาตักเตือน ในเรื่องของการกระทำที่อย่าคิดว่าตนเองเป็นผู้เก่งกล้านัก ยังมีผู้ที่เก่งกว่า หรือมีความรู้มากกว่า

ที่มาของความหมาย มณฑลอันฮุย (安徽省 Ānhuī Shěng) มีสถานที่ที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่ง เรียกว่าฉ่ายสือจี (采石磯 Cǎishíjī) สถานที่แห่งนี้อยู่ข้างๆ แม่น้ำแยงซีเกียง (長江 Chángjiāng) ทิวทัศน์สวยงามมาก ผู้คนต่างพากันมาท่องเที่ยวสถานที่นี้เสมอๆ สวงซู่ของกวีเอกหลี่ไป (李白 Lǐbái) ในสมัยถัง (唐朝時期 Tángcháo Shíqī) เป็นสถานที่ที่อยู่มิห่างไกลจากฉ่ายสือจี ผู้คนที่ไปเที่ยวฉ่ายสือจี มักจะชอบไปดูๆ สวงซู่ของท่านหลี่ไป บางคนก็เขียนบทกวีไว้หลายประโยค ในสมัยราชวงศ์หมิง (明朝時期 Míngcháo Shíqī) มีกวีคนหนึ่ง เขาไปท่องเที่ยวที่ฉ่ายสือจีเห็นด้านหน้าสวงซู่ของท่านหลี่ไปเขียนบทกลอนเต็มไปหมด ในนั้นกลอนที่ดีมีไม่มาก เขาคิดในใจ คนเหล่านี้ตีค่าตัวเองสูงเกินไปจริงๆ กลอนอย่างนี้เขียนไว้หน้าสวงซู่ของท่านหลี่ไปได้อย่างไร น่าหัวเราะเหลือเกิน ครั้นแล้วเขาก็เขียนกลอนบทหนึ่งที่ด้านข้างของสวงซู่หลี่ไป

“ดินหินเป็นกองที่ฉ่ายสือจีริมฝั่งแม่น้ำ

ชื่อเสียงของกวีหลี่ไปโด่งดังมาตั้งแต่อดีตกาล

ผู้คนไปๆ มาๆ (หน้าหลุมศพท่าน) ต่างรำยบทกวี

เหมือนกับกวดแก่วางขวานด้ามใหญ่หน้าบ้านของหลู่ป้าน (魯班 Lǔbān) (ผู้ซึ่งเป็นช่างไม้ฝีมือเอก)”

หลู่ป้านเป็นช่างไม้ที่มีชื่อเสียงโด่งดังและเชี่ยวชาญคนหนึ่งตอนสมัยชุนชิว (春秋戰國時期 Chūnqiū Zhànguó Shíqī) ช่างไม้รุ่นต่อๆ มาต่างยกย่องให้หลู่ป้านเป็นปณูมาจารย์ ความหมายของกลอนบทนี้คือ คนที่เขียนกลอนไว้ด้านหน้าสวงซู่ของท่านหลี่ไป ก็เหมือนกับกวดแก่วางขวานด้ามใหญ่หน้าบ้านหลู่ป้าน

ต่อมามีการใช้สำนวนนี้เย้ยหยันคนที่โอ้อวดตนกับผู้ที่ชำนาญการมากกว่าตน บางครั้งใช้เป็นคำ
ถ่อมตัว

(ดู 見 jiàn บทกลอนของ 梅之涣詩 Méi Zhīhuàn Shī 《題李太白墓 Tí LǐTàibái Mù》)

ตัวอย่างประโยค

這裡坐的都是著名的作家，雖然你文章寫得不錯，但是也應該謙虛一些，不要在行家面前班門弄斧。

Zhè lǐ zuò de dōu shì zhù míng de zuò jiā, suī rán nǐ wén zhāng xiě de bú cuò, dàn shì yě yīng gāi qiān xū yì xiē, bú yào zài háng jiā miàn qián bān mén nòng fǔ.

ทุกท่านที่นั่งอยู่ตรงนี้ล้วนเป็นนักเขียนที่เลื่องชื่อลือนาม ถึงแม้ว่าบทความของคุณจะเขียนได้ไม่
เลว แต่ก็ควรจะถ่อมตัวบ้าง เมื่ออยู่ต่อหน้าผู้ที่มีความสามารถ คุณอย่า กวดแก่งขวานด้ามใหญ่หน้า
บ้านของหลู่ป้าน

สำนวนที่ 2

นกปากส้อมกับหอยต่อสู้กัน ชาวประมงได้รับผลประโยชน์

鷸蚌相爭，漁人得利¹ (yù bàng xiāng zhēng, yú rén dé lì)

ความหมาย ทั้งสองฝ่ายต่างต่อสู้กันและต่างฝ่ายต่างไม่ยอมอ่อนข้อให้แก่กัน ปล่อยให้บุคคลที่สามฉกฉวยโอกาสคว้าเอาผลประโยชน์ไปแทน

สำนวนจีนนี้บอกเจตนาตักเตือนว่า คนเราต่างไม่อ่อนข้อให้กัน ต่างฝ่ายต่างจะเอาชนะหรือชิงผลประโยชน์กัน ก็จะทำให้ทั้งสองฝ่ายเสียผลประโยชน์ได้ ผลประโยชน์กับตกอยู่กับคนที่สาม

ที่มาของความหมาย สำนวนนี้มาจากเรื่องจ้านกั๋วเฉื่อ (戰國策 Zhànguó Cè) ตอนเขียนเหี้ยวสอง (燕策二 Yān Cè èr) ในสมัยจ้านกั๋วจิงจวิน (秦國 Qín guó) คิดตั้งตัวเป็นใหญ่ ตอนที่รัฐจ้าว (趙國 Zhàoguó) จะบุกรัฐเยียน (燕國 Yānguó) ชูใต้ (蘇代 Sūdài) พุคเกลี้ยกล่อมเจ้าผู้ครองรัฐจ้าวฮ่วยเหว่นหวาง (趙惠文王 Zhào Huìwén Wáng) ไม่ให้ตีรัฐเยียน โดยใช้แผนร่วมกันต่อต้านรัฐจิง เพื่อไม่ให้รัฐจิงได้เสวยสุข แต่ชูใต้ไม่ได้พูดตรง ๆ กลับพูดว่าตอนที่เขาผ่านแม่น้ำอี (易水 Yì shuǐ) เห็นหอยอ้าปากตากแดดอยู่ที่ชายน้ำ นกปากส้อมชอบกินปลาอื่นปากไปจิกเนื้อหอย หอยหุบเปลือกหนีปากนกปากส้อม นกปากส้อมพูดว่า “วันนี้ฝนไม่ตก พรุ่งนี้ฝนไม่ตก ก็จะมีหอยตาย” หอยพูดกับนกปากส้อมว่า “วันนี้จะไม่ปล่อยเจ้า พรุ่งนี้ก็ไม่ปล่อย ต้องมีนกตาย” ทั้งหอยและนกปากส้อมต่างไม่ยอมกัน แต่ก็ไม่มีใครชนะใคร ในขณะนั้นชาวประมงเดินผ่านมา จึงจับได้ทั้งหอยและนกปากส้อมไปด้วยกัน เมื่อชูใต้เล่านิทานเรื่องนี้จบก็พูดว่า “ถ้ารัฐเยียนกับรัฐจ้าวต่างไม่ยอมกัน ข้าเกรงว่ารัฐจิงจะนั่งเสวยสุขจากผลประโยชน์ของชาวประมง ดังนั้นจึงหวังว่าพระองค์จะไตร่ตรองให้รอบคอบอีกครั้ง” จ้าวฮ่วยเหว่นหวางคิดว่าที่ชูใต้พูคมีเหตุมีผลจึงตัดสินใจเลิกโจมตีรัฐเยียน

(จินดาพร พินพงทรัพย์ 2545 : 57)

---

¹ สำนวน 鷸蚌相爭，漁人得利 yù bàng xiāng zhēng, yú rén dé lì นกปากส้อมกับหอยต่อสู้กัน ชาวประมงได้รับผลประโยชน์ และ 坐山觀虎鬥 zuò shān guān hǔ dòu นั่งตรงภูเขาชมเสือต่อสู้กัน ล้วนมีความหมายว่า ทั้งสองฝ่ายต่างได้แย้งไม่ยอมอ่อนข้อให้กัน ผลก็คือต่างได้รับความเสียหาย ปล่อยให้บุคคลที่สามได้ผลประโยชน์ไป แต่ 坐山觀虎鬥 เน้นที่การกระทำและความปรารถนาของตนเอง โดยตนเองคือ บุคคลที่สามในสถานการณ์นั้น ส่วน 鷸蚌相爭，漁人得利 เน้นที่ทั้งสองฝ่ายต่อสู้กัน ปล่อยให้บุคคลที่สามได้ผลประโยชน์ไป (Zhào Dōngyín, 1998 : 1206)

ตัวอย่างประโยค

正因為他們倆吵吵鬧鬧爭着要獨做這筆生意而把機密泄露了出來，才會讓隔壁的同行蔡某捷足先登把顧客招攬了去。這次鷸蚌相爭，漁人得利之教訓，可說是深刻難忘的。

Zhèng yīnwèi tāmen liǎng chǎochao nàonao zhēng zhe yào dú zuò zhè bǐ shēngyì ér bǎ jīmì xièlòu le chūlái, cái huì ràng gébì de tóngháng Càimǒu jié zú xiān dēng bǎ gùkè zhāolǎn le qù. Zhè cì yù bàng xiāng zhēng yú rén dé lì zhī jiàoxùn, kě shuōshì shēnkè nánwàng de.

เพราะพวกเขาทั้งสองอะอะโวยวายแย่งกันที่จะทำการค้าขึ้นนี้เองจึงทำให้ความลับเปิดเผยออกมา และเป็นเหตุทำให้เพื่อนบ้านนายฉ่าย... ผู้มีอาชีพเดียวกันแย่งลูกค้าไป **นกปากส้อมกับหอยวิบาทกัน** ชาวประมงได้รับผลประโยชน์บทเรียนอันนี้ช่างยากที่จะลืมได้

สำนวนที่ 3

ด้กแต่นตำข้าวจะจับจักจั่น นกกระจอกอยู่ข้างหลัง

螳螂捕蟬，黃雀在後 (táng láng bǔ chán, huáng què zài hòu)

ความหมาย มองเห็นแต่สิ่งที่อยู่ข้างหน้า แต่ไม่รู้ว่ามีภัยกำลังตามมาข้างหลัง

สำนวนจีนนี้บอกเจตนาตักเตือนว่า การกระทำสิ่งใดที่เห็นเฉพาะประโยชน์ข้างหน้าอย่างเดียว โดยไม่ระมัดระวังภัยที่อยู่ข้างหลัง

ที่มาของความหมาย สำนวนนี้มาจากเรื่องชว่ย่วน (說苑 Shuōyuàn) ตอนเจิ้งเจี้ยน (正諫 Zhèngjiàn) เป็นเรื่องราวในสมัยชุนชิว รัฐอู่ (吾國 Wúguó) เติ๋ยมบุกอโหมงรัฐฉู่ (楚國 Chǔguó) บรรดาขุนนางรัฐอู่นั้นบางคนยื่นหนังสือ บางคนทักท้วง เตือนเจ้าผู้ครองรัฐอู่ไม่ให้โจมตีรัฐฉู่ เจ้าผู้ครองรัฐอู่ก็กลัวบรรดาขุนนางเสนอความคิดเห็น จึงตรัสกับบรรดาขุนนางข้างกายว่า “ใครกล้าแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งก็จะให้คนนั้นตาย ขุนนางหนุ่มข้างกายของเจ้าผู้ครองรัฐอู่อยากจะเตือนพระองค์ แต่ไม่กล้า ดังนั้นจึงคล้องธนู หมุนไปหมุนมาอยู่ในสวน ตลอดสามวัน เสื่อโดนน้ำค้างเปียกหมด เจ้าผู้ครองรัฐอู่เห็นแล้วแปลกใจอย่างมากจึงถามว่า “ทำไมจะต้องหาเรื่องลำบากใส่ตัว ทำให้เสื่อเปียกแบบนี้” ชายหนุ่มตอบว่า “ฉันไม่ในสวนมีจักจั่นร้องกินน้ำค้าง แต่กลับไม่รู้ว่ด้กแต่นหลบอยู่ข้างหลัง เติ๋ยมจะจับมัน ด้กแต่นใจจืดใจจ่อจะจับจักจั่น กลับไม่รู้ว่่านกกระจอกที่อยู่ข้าง ๆ กำลังรอกินมันอยู่นกกระจอกยื่นคอคิดจะกินด้กแต่น กลับไม่รู้ว่่าลูกธนูบนคันธนูของข้าน้อยกำลังจะยิงมัน จักจั่นด้กแต่นนกกระจอกล้วนเห็นเพียงเฉพาะผลประโยชน์ตรงหน้า กลับไม่เห็นภัยที่อยู่ข้างหลัง” เจ้าผู้ครองรัฐอู่เข้าใจความหมายของชายหนุ่มที่เตือนพระองค์ และคิดว่ามีเหตุมีผลจึงตัดสินใจไม่ไปตีรัฐฉู่

(จินดาพร พินพททรัพย์ 2545 : 57)

ตัวอย่างประโยค

晁無宴併吞了晁近仁的家財，正當快活得意的時節，哪曉得鉆出一個奚篤的老婆郭氏來，不惟抵盜的他的財物精光，且把個性命拐得了去，這真是螳螂捕蟬，黃雀在後。（清代西周生《醒世銀員傳》第五十期回）

Cháo Wúyàn bìngtūn le Cháo Jìn rén de jiācái, zhèngdāng kuàihuò déyì de shíjié, nǎ xiǎode zuānchū yīgè Xī Dǔ de lǎopo Guōshì lái, bù wéi dǐdào de tā de cáiwù jīngguāng, qiě bǎ gè xìngmìng guǎi dé liǎo qù, zhè zhēn shì táng láng bǔ chán, huáng què zài hòu.

เจ้าอู๋เอี้ยนได้แย่งชิงทรัพย์สมบัติของเจาจินเหลิน กำลังเป็นสุขกระหึ่มยิ้มอยู่อย่างนั้น ใครจะไปรู้ว่าหญิงแซ่ก้อผู้เป็นเมียของนายซีตู้จะโผล่มา ไม่เพียงทรัพย์สมบัติของเขา(เจ้าอู๋เอี้ยน)ถูกหลอกจนเกลี้ยงแล้ว หากยังเอาชีวิตเขา(เจ้าอู๋เอี้ยน)ไปด้วย เหมือนกับตั๊กแตนตำข้าวจะจับจิ้งจก นกกระจอกอยู่ข้างหลัง

สำนวนที่ 4

เผาต้นถั่วมาต้มเมล็ดถั่ว

煮豆燃萁 (zhǔ dòu rán qí)

ความหมาย มีว่าพี่น้องท้องเดียวกันเช่นฆ่าทำลายล้างกัน คนในตระกูลเดียวกันหรือคนในครอบครัวเดียวกันเกิดฆ่าฟันกันเอง อุปมาว่าเกิดการต่อสู้กันภายในครอบครัวเดียวกัน

สำนวนจีนนี้บอกเจตนา ตักเตือนให้ระวังในเรื่องความรัก ความสามัคคี การไม่หวังผลประโยชน์จนลืมความเป็นพี่น้อง ความเป็นชาติ

ที่มาของความหมาย ในสมัยจักรพรรดิอุยเหวินเฉาผี (魏文帝曹丕 Wèi Wén Dì Cáopī) หรือโจผี (曹丕 Cáopī) พยายามคิดหาสาเหตุเพื่อที่จะฆ่าเฉาจื่อ (曹植 Cáozhí) หรือโจลิด (曹植 Cáozhí) น้องชายของเขา ครั้งหนึ่ง เขาฟังคำพูดใส่ร้ายของขุนนางใกล้ชิด จึงเรียกเฉาจื่อกลับมาจากนอกเมือง คิดจะสังหารแต่เฉาจื่อไม่มีโทษผิด ถ้าฆ่าเขาตายแล้ว ก็เกรงผู้คนจะวิพากษ์วิจารณ์ ในช่วงเวลานั้นนั้นพอขมวดกั้วเขาก็คิดถึงที่ชั่วร้ายได้ เขาจึงให้เฉาจื่อแต่งกลอนบทหนึ่งให้เสร็จภายในช่วงเวลาอันสั้นแค่เดิน 7 ก้าว หากทำไม่ได้ ก็จะถูกลงโทษอย่างหนักก็จะถูกประหาร ชีวิต เมื่อเฉาจื่อได้รับคำสั่งก็เดินก้าวไปพลาง คิดไปพลาง เมื่อเดินถึงก้าวที่ 7 ทันใดนั้นก็ท่องกลอนออกมาบทหนึ่งทันที กลอนบทนั้นว่าไว้ดังนี้ “ต้มเมล็ดถั่วเพื่อทำแกงถั่ว

เคี้ยวเอาน้ำถั่วทำเป็นน้ำแกง

ต้นถั่วเผาไหม้อยู่ได้หม้อ

เมล็ดถั่วสะอื้นให้อยู่ในหม้อ

แท้จริงเมล็ดถั่วต้นถั่วเกิดจากรากเดียวกัน”

เฉาผีฟังกลอนแล้ว ก็เกิดสำนึกในบาป รู้สึกละอายใจ จึงยกเลิกแผนชั่วร้ายของตน

(ดู 見 jiàn จากหนังสือ sānguó 《三國 Sānguó》，สำนวนจีน ส.สุวรรณ จากเรื่อง สามก๊ก)

ตัวอย่างประโยค

兄弟三人搶奪遺產，先是互相抱怨，接著揮拳相向。鄰居們說：“有話不可以坐下來商量嗎？何必同室操戈煮豆燃萁呢？”

Xiōngdì sānrén qiǎngduó yíchǎn, xiān shì hùxiāng bàoyuàn, jiēzhe huīquán xiāngxiàng. Línjū men shuō : “yǒuhuà bú kěyǐ zuò xiàlái shāngliáng ma? Hébi tóngshì cāogē zhǔ dòu rán qí ne? ”

สามพี่น้องแย่งชิงมรดกกัน แรกเริ่มต่างคนต่างต่อว่ากัน ต่อมาก็กำหมัดเข้าหากัน เพื่อนบ้านต่างพูดว่า มีอะไรก็นั่งลงปรึกษากันได้ คนครอบครัวเดียวกันจะฆ่าฟันกันเองเหมือนกับ เผาต้นถั่วมาต้มเมล็ดถั่ว ทำไมละ

4.3.3 ถำนวนจันฉนคบอกเจตนาแสดงควมเห็น

ถำนวนจันลักษณะนี้บอกเจตนาแสดงควมเห็นตอสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่ไม่ใช่ลักษณะคำหนิ ดักเตือน หรือชม แต่เป็นข้อวินิจฉัยหรือควมเชื่อที่แสดงออกตามทีเห็น ฐู หรือคิค (หมยถึงข้อวินิจฉัยหรือควมเชื่อที่แสดงออกตามทีเห็น ฐู หรือคิค) ตัวอย่างเช่น

ถำนวนที่ 1

ผิวน้งไม่มีอยู่ ขนจะติดอยู่ได้อย่างไร

皮之不存，毛將焉附 (pí zhī bù cún, máo jiāng yān fù)

ควมหมยของควมหมย สรรพลึงใดเมื่อไม่มีพื้นฐน สรรพลึงนั้นก็ไม่อาจดำรงอยู่ได้

ถำนวนจันนี้จะบอกเจตนาแสดงควมเห็นพื้นฐนที่ว่า ผิวน้งไม่มีอยู่ ขนจะติดอยู่ได้อย่างไร จะทำอะไรก็แล้วแต่ การมีพื้นฐนที่ดีต่อกันจะช่วยสร้งสัมพันธ์ไมตรีได้ เปรียบกับผิวน้งกับขน ถ่าไม่มีผิวน้ง ขนจะติดอยู่ได้อย่างไร

ที่มาของควมหมย ถำนวนนี้มีบันทึกในจ้วจ้วน (左傳 Zuǒzhuàn) ตอนฉิงงฉือฉือเหียน (僖公十四年 Xī Gōng Shí Sì Nián) เป็นเรื่องของเจ้าชายอู่ (夷吾 Yíwú) แห่งรัฐจัน (晉國 Jìnguó) ในสมัยชุนชิว (春秋時期 Chūnqiū Shíqī ก่อนค.ศ. 770-ก่อน ค.ศ. 476) เจ้าชายได้รับความช่วยเหลือจากรัฐฉิน (秦國 Qínguó) เพื่อให้ตัวเองรอดพ้นจากการถูกขับออกจากตำแหน่ง เจ้านายเคยสัญญาว่า ถ่ารัฐฉินช่วยให้ได้เป็นเจ้าผู้ครองรัฐ จะมอบเมืองห่าเมืองให้ ต่อมาเจ้าชายอู่ได้เป็นเจ้าผู้ครองรัฐ แต่ก็ไม่ได้จะปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา

ต่อมารัฐจันเกิดควมเห้งเห้ง จึงขอซื้ออาหารจากรัฐฉิน รัฐฉินไม่ถือสากับการผิดสัญญาของเจ้าชายอู่ จึงตกลงให้อาหาร แต่เมื่อผ่านไปครึ่งปี รัฐฉินเกิดควมเห้งเห้ง จึงขอซื้ออาหารจากรัฐจัน จันฮ่วยกง (晉惠公 Jìn Huìgōng) ไม่ได้จะขาย ฉิงเจ้ง (慶鄭 Qìngzhèng) จึงพูดว่า “ถ่าลิมบุญคุณของแคว้นฉินในอดีต ก็จะไม่มีใครไถ่ชดกับพวกเรา เพื่อนบ้านมีภัยพวกเรากลับดีใจ ก็คือไร้ควมเมตตา รักตัวเองแล้วไม่ช่วยคนอื่นถื่อว่าไม่เป็นมงคล ชั่วโมโหประเทศเพื่อนบ้านถื่อว่าไม่มีคุณธรรม ถ่าละทิ้งคุณธรรมี่ประการนี้ จะยังปกป้องชาติตัวเองได้อย่างไร” แต่กัวฉือ (郭射 Guóshè) ไม่เห็นด้วย เขาพูดว่า “ผิวน้งไม่มีอยู่ ขนจะติดอยู่ได้อย่างไร ในอดีตรัฐจันผิดคำสัญญา ไม่ได้มอบเมืองห่าเมืองให้ถ่ารัฐฉินจึงกลายเป็นการผูกควมแค้น พื้นฐนของควมสัมพันธ์ที่ดีของรัฐฉินกับรัฐจันก็ไม่เหลือแล้ว (เรียกผิวน้ง) แม้ว่าเจขายอาหารให้ (เรียกขน) จะมีประโยชน์อันใด” ฉิงเจ้งเชื่อว่าการผิดคำสัญญาและหักหลังเพื่อนบ้านเช่นนี้ ถ่าวันหนึ่งตัวเองพบหายนะใครจะช่วย เมื่อสูญเสียควมช่วยเหลือ

จะต้องพบจุดจบ แต่กลัวเนี่ยยังเชื่อว่า “แม้ครั้งนี้จะขายอาหารให้แก่รัฐฉิน ก็ไม่สามารถลดความโกรธแค้นของรัฐฉินที่มีต่อรัฐจิ้นลงได้ และเป็นการเพิ่มกำลังของรัฐฉิน จึงไม่ขายให้จะดีกว่า”

(จินดาพร พินพงทรัพย์ 2545 : 55)

ตัวอย่างประโยค

倘若朕的江山不保，你们不是也跟着家破人亡？“皮之不存，毛將焉附”。
(姚雪垠《李自成》二卷三十二章)

Tǎngruò zhèn de jiāngshān bùbǎo, nǐmen búshì yě gēnzhe jiā pò rén wáng?
pí zhī bù cún, máo jiāng yān fù.

ถ้าหากว่าข้า(จักรพรรค์)หมดสิ้นอำนาจในการปกครองประเทศชาติแล้ว พวกเจ้าก็ต้องบ้านแตกสาแหรกขาดเหมือนกันไม่ใช่หรือ ผิวหนังไม่มีอยู่ ขนจะติดอยู่ได้อย่างไร

สำนวนที่ 2

ค้นหาว่าพันธุ์ดีจากภาพ

按圖索驥 (àn tú suǒ jì)

ความหมาย ความรู้ในหนังสือไม่สามารถใช้ให้เป็นประโยชน์ได้อย่างแท้จริง บางครั้งก็ใช้สำนวนนี้อธิบายว่า เมื่อมีข้อมูล(เงื่อนไข)แล้วอิงข้อมูล(เงื่อนไข)ที่มีอยู่ ก็จะหาสิ่งของที่ต้องการหาได้

สำนวนจีนนี้บอกเจตนาแสดงความเห็น ที่เป็นข้อคิดว่าตำราเป็นเพียงแนวทางในการปฏิบัติ ประสพการณ์ที่ได้จากการปฏิบัติเท่านั้นจึงจะเป็นความรู้ที่แท้จริง เหมือนกับการค้นหาว่าพันธุ์ดีจากภาพไม่สามารถจะบอกได้ว่ามันพันธุ์ดีจริงหรือไม่ นอกจากจะศึกษาจากลักษณะของม้าจริง ๆ การทำสิ่งใดศึกษาเพียงภาคทฤษฎีไม่เพียงพอจะต้องศึกษาจากภาคปฏิบัติด้วย

ที่มาของความหมาย ในประเทศจีนสมัยโบราณมีผู้เชี่ยวชาญในการเลือกม้าอยู่คนหนึ่ง ชื่อ ป้อเล่อ (伯樂 Bó lè) เขาสามารถ(ค้นหา)เลือกม้าพันธุ์ดีจากม้าฝูงใหญ่ได้ เขาเคยสรุปประสบการณ์การเลือกม้าของตัวเอง แล้วเขียนเป็นหนังสือเล่มหนึ่งชื่อว่า “คัมภีร์คัดม้า” 《相馬經 Xiàng Mǎ Jīng》

ป้อเล่อมีลูกชายคนหนึ่ง ซึ่งอยากจะเรียนวิชาการคัดเลือกม้า เขาคิดว่าตอนนี้บิดาของเขาได้เขียนหนังสือขึ้นมาเล่มหนึ่ง ตัวเขาเองนั้นเพียงต้องทำตามคำพูดของผู้ที่เลือกม้าเป็นในหนังสือได้ก็ใช้ได้แล้ว ดังนั้นเขาจึงถือหนังสือคัมภีร์คัดม้าเดินเข้าไปท่ามกลางฝูงม้าเพื่อที่จะเลือกม้าที่จะวิ่งได้พันธุ์ ในคัมภีร์คัดม้ามีรูปวาดม้าชนิดต่าง ๆ เขาก็เปรียบเทียบรูปม้าในหนังสือกับม้าที่เขาเห็น แต่ผลสุดท้ายม้าที่เขาเลือกได้นั้นก็ไม่ใช่ม้าฝีเท้าดี(วิ่งได้พันธุ์)

เมื่อป้อเล่อรู้เรื่องนี้แล้ว ก็พูดกับลูกชายว่า “เธอใช้วิธีการแบบนี้ค้นหาว่าพันธุ์ดีจากภาพ จะสามารถหาว่าพันธุ์ดีได้อย่างไรละ”

“索” ความหมายก็คือ หา “驥” คือม้าฝีเท้าดีที่สามารถวิ่งได้พันธุ์ดีต่อวัน คนจีนใช้สำนวนสุภาษิตนี้อุปมาว่า ความรู้ในหนังสือไม่สามารถใช้ให้เป็นประโยชน์ได้อย่างแท้จริง บางครั้งก็ใช้สำนวนสุภาษิตนี้อธิบายว่า เมื่อมีข้อมูล(เงื่อนไข) แล้วอิงข้อมูล(เงื่อนไข)ที่มีอยู่ ก็จะหาสิ่งของที่ต้องการหาได้

(Annotated Chinese Proverbs)

ตัวอย่างประโยค

形勢是不斷變化的，部分地或全部地改變計劃都有可能，我們要善於根據變化了的形式，部分地或全部地改變計劃，不能按圖索驥。（漢英成語用法詞典 編著：潘維桂編著：）

Xíngshì shì bú duàn biànhuà de, bùfēn de huò quánbù de gǎibiàn jìhuà dōu yǒu kěnéng, wǒmen yào shàn yú gēnjù biànhuà le de xíngshì, bùfēn de huò quánbù de gǎibiàn jìhuà, bù néng àn tú suǒ jì.

สถานการณ์เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เป็นไปได้ที่อาจเปลี่ยนแปลงแผนการส่วนหนึ่งหรือทั้งหมด เราต้องรู้จักใช้รูปแบบที่เปลี่ยนแปลงนั้นมาเปลี่ยนแผนการส่วนหนึ่งหรือทั้งหมด และไม่ควรใช้วิธีการแบบ คันทัมบ้าพันธุ์ดีจากภาพ

สำนวนที่ 3

ภายใต้รังที่พลิกคว่ำไม่มีไข่ที่สมบูรณ์

覆巢之下無完卵 (fù cháo zhī xià wú wán luǎn)

ความหมาย บ้านหรือครอบครัวไหนที่ถูกทำลายไปแล้ว คนในครอบครัวจะมีความสุขสมบูรณ์ไปไม่ได้

สำนวนจีนนี้บอกเจตนาแสดงความเห็น เรื่องของการกระทำที่มีผลกระทบเกิดขึ้นเมื่อสิ่งที่เป็นพื้นฐานพังลงไป สิ่งที่เป็นส่วนประกอบย่อยก็พังตามไปด้วย เหมือนกับครอบครัวเมื่อหัวหน้าครอบครัวถูกทำร้ายหรือถูกทำลายไปแล้ว คนภายในครอบครัวย่อมได้รับผลกระทบตาม

ที่มาของความหมาย สำนวนนี้มาจากคำพูดของลูกสาวของข่งหรง (孔融 Kǒngróng) ในเรื่อง ไหว้ห่านซู (後漢書 Hòuhàn Shū) ตอนเจิ้งข่งสวินเลียจ้วน (鄭孔荀列傳 Zhèng Kǒng Xún Liè Zhuàn) ข่งหรงเป็นหลานรุ่นที่ 20 ของขงจื้อ เขาเป็นขุนนางในสมัยกษัตริย์ฮั่นเซียนตี้ (漢獻帝 Hàn Xiàndì ค.ศ. 190-ค.ศ. 220) แห่งยุคอันตะวันออก (東漢時期 Dōnghàn Shíqī ค.ศ. 25-ค.ศ. 220)

ข่งหรงคู่ออกว่าโจโฉ (曹操 Cáocāo) มีความทะเยอทะยาน จะต้องคิดแผนร้ายต่อกษัตริย์ในไม่ช้า ด้วยเหตุนี้จึงห่างเหินกับโจโฉ วางท่าที่เย็นชา พฤติกรรมที่เขามีต่อโจโฉมักจะเป็นการประณามและการเหยียดหยัน ดังนั้นโจโฉจึงเกลียดแค้นเขาเป็นอย่างมาก

ต่อมาโจโฉก่อแผนร้าย อ้างว่าข่งหรงใส่ร้ายป้ายสีราชสำนัก วางแผนร้าย จึงฆ่าเขา ภรรยาของเขา และลูกสาวกับลูกชายก็ถูกฆ่าด้วย

ในเวลานั้นลูกสาวของเขาเพิ่งจะอายุ 7 ขวบ ลูกชาย 9 ขวบ เนื่องจากอายุของพวกเขาทั้งสองยังน้อยอยู่ จึงไม่ถูกจับไป จึงย้ายไปอยู่ที่บ้านอื่น วันที่ข่งหรงถูกจับตัวไป เด็กทั้งสองคนนี้ก็กำลังเล่นหมากรุก พวกเขารู้ว่าพ่อโดนจับตัวไป แต่ไม่มีใครเคลื่อนไหว เล่นหมากรุกตามเดิม คนข้าง ๆ เห็นภาพเช่นนี้แล้วรู้สึกประหลาดใจ จึงถามว่าเห็นพ่อกับลูกนำตัวไปกับตา พวกเจ้าแม่แต่มองยังไม่มอง นั่งไม่ขยับเขยื้อนเพราะเหตุใด

ลูกสาวของเขาตอบว่า “มีรังนกที่ไหนเมื่อพังพินาศแล้วไข่ในรังจะไม่แตกละ”

มีคนสงสารเด็กทั้งสองคนนี้ จึงตักน้ำแกงถ้วยหนึ่งให้พวกเขาดื่ม ลูกชายของเขากระหายมาก จึงรับถ้วยน้ำแกงมาดื่มสองสามอึก น้องสาวพุดอยู่ข้างกายว่า “วันนี้ครอบครัวของพวกเราประสบภัยร้ายแรงเช่นนี้ พวกเราคงมีชีวิตอยู่ได้ไม่นาน ทำไมยังจะชิมรสชาติเนื้ออีก” พี่ชายฟังคำพูดของน้องสาวแล้วก็ร้องไห้คร่ำครวญ ต่อมามีคนนำเรื่องนี้ไปบอกโจโฉ โจโฉจึงรีบส่งคนมาจับเด็กทั้งสอง

ลูกสาวของข่งหรงไม่กลัวแม่แต่นิด พูดยกับพี่ชายว่า “ถ้าคนตายไปแล้วยังมีวิญญาณ พวกเราก็สามารถพบพ่อแม่ ไม่นับว่าเป็นเรื่องที่มีความสุขที่สุดหรือ” เมื่อพูดจบก็ยึดคอรถลงโทษ สีน้าไม่มีท่าทีกลัวเลยแม้แต่น้อย คนบริเวณรอบ ๆ พบเห็นเหตุการณ์เช่นนี้ ไม่มีใครที่ไม่รู้สึกเศร้าใจ

(จินดาพร พินพงทรัพย์ 2545 : 59)

ตัวอย่างประโยค

帝國主義與軍閥打不倒，國家就不能復興，“覆巢之下無完卵”我個人會有什麼出路呀！（《六十年的變遷》第八章）

Dìguózhǔyì yǔ jūnfá dǎ bu dǎo, guójiā jiù bùnéng fùxīng, fù cháo zhī xià wú wán luǎn wǒ gèrén huì yǒu shénme chūlù ya.

ลัทธิจักรวรรดินิยมและกลุ่มขุนศึกไม่ได้ ก็เท่ากับไม่สามารถฟื้นฟูประเทศชาติได้ ภายใต้รังที่พลิกคว่ำไม่มีไข่ที่สมบูรณ์ ตัวข้าเองนั้นจะมีทางออกใดเล่า

สำนวนที่ 4

ห้ามปากของประชาชนยิ่งกว่าห้ามสายน้ำ

防民之口，甚於防川 (fáng mín zhī kǒu, shèn yú fáng chuān)

ความหมาย ปากคนห้ามได้ยากเหมือนห้ามไม่ให้น้ำไหล เมื่อห้ามแล้วหยุดอาจทำให้เกิดภัยได้ (การกระทำใด ๆ ถ้าถูกสกัดกั้นมาก ๆ อาจจะต้องพบกับภัยร้ายแรง)

สำนวนจีนนี้บอกเจตนาแสดงความเห็นว่า การกระทำใด ๆ ถ้าถูกสกัดกั้นมาก ๆ อาจจะต้องพบกับภัยร้ายแรง อาจต้องรับฟังไว้บ้าง เพื่อประโยชน์ของตนเอง เหมือนกับเจ้านายกับลูกน้อง เจ้านายควรได้รับฟังเสียงของลูกน้องบ้าง ถ้าไม่รับฟังลูกน้องอาจทำให้เจ้านายสูญเสียอำนาจไปได้

ที่มาของความหมาย สำนวนนี้มีบันทึกในกัวยหวิ (國語 Guóyǔ) ตอนโจวหยวหวิฉ้าง (周語上 Zhōu Yǔ Shàng) เป็นเรื่องราวของกษัตริย์โจวลี่หวาง (周厲王 Zhōu Lìwáng) แห่งราชวงศ์โจวตะวันตก (西周 Xī zhōu ก่อน ค.ศ. 1066-ก่อน ค.ศ. 771) พระองค์ทรงเป็นกษัตริย์ที่โหดเหี้ยมไร้คุณธรรม ประชาชนล้วนเกลียดพระองค์ และเล่าถึงพฤติกรรมอันโหดเหี้ยม

วันหนึ่งมีเสนาบดีคนหนึ่งชื่อเฉ้ากง (邵公 Shàogōng) ได้เตือนพระองค์ว่า “วิธีการของพระองค์เกินไปจริง ๆ ประชาชนต่างรับไม่ได้ ทุกทิศล้วนพูดถึงพฤติกรรมอันชั่วร้ายของพระองค์” กษัตริย์โจวลี่หวางโกรธจนตัวสั่นตรัสว่า “ในเมื่อกล้าพูดเรื่องไม่ดีของข้า ก็ไปจับมาตัดหัว” พระองค์เชิญพ่อมดหมอผีมาจากรัฐเวย์ (魏國 Wèiguó) โดยเฉพาะ เพื่อมาควบคุมคำวิพากษ์วิจารณ์ของประชาชน ให้พ่อมดหมอผีเผ่าสังเกตประชาชน หากพบว่าใครพูดเรื่องเกี่ยวกับพระองค์ก็รายงานราชสำนักให้ฆ่าคนคนนั้น ประชาชนจึงต่างไม่กล้าพูด คนรู้จักกันสองคนเจอกันบนถนน ได้แต่ส่งสายตาให้กันแล้วเดินเฉียดไหล่ผ่านกันไป ไม่กล้าเอ่ยปาก

เมื่อเห็นสภาพเช่นนี้พระองค์พอพระทัยมาก จึงตรัสกับเฉ้ากงว่า “เจ้าดูสิ ข้าสามารถห้ามไม่ให้ประชาชนพูดได้ ตอนนี้ไม่มีใครพูดเรื่องไม่ดีเกี่ยวกับข้าแล้ว”

เฉ้ากงถอนหายใจแล้วทูลพระองค์ว่า “ห้ามปากของประชาชนยิ่งกว่าห้ามสายน้ำ แม่น้ำล้นคลองไม่สามารถอุดกั้นได้ ถ้าอุดกั้นแม่น้ำล้นคลอง น้ำก็จะท่วมเอ่อกลายเป็นอุทกภัย ก่อให้เกิดภัยพิบัติใหญ่หลวง ปากคนก็อุดไม่ได้เหมือนกัน ไม่ให้ประชาชนพูด ภัยพิบัติที่ตามมาจะน่ากลัวกว่าน้ำท่วมอีก วิธีควบคุมแม่น้ำล้นคลองคือ ลอกคลองให้น้ำไหลสะดวก วิธีปกครองประเทศคือ ให้ประชาชนพูด เปิดให้เสนอความคิดเห็น กษัตริย์เมื่อฟังขุนนางกราบทูลข้อราชการ ก็ควรให้ขุนนางและเสนาบดีแสดงความคิดเห็น และยังต้องฟังความคิดเห็นของคนอื่นด้วย หลังจากนั้นกษัตริย์จึงจะตัดสินเรื่องต่าง ๆ สิ่ง que ประชาชนพูด คือ คำพูดที่ประชาชนกลัดกลุ้มอยู่ในใจ พระองค์ห้ามไม่ให้ผู้คนพูดกัน จะสามารถควบคุมได้นานเท่าไร”

คำพูดของเส้ากงแม้ว่าจะมีเหตุผล แต่พระองค์ก็ไม่ยอมรับฟัง เทียบก่อกรรมทำเข็ญตามเดิมสามปีผ่านไป ในที่สุดก็ทำให้ประชาชนโกรธแค้น ลูกฮื้อจิ้นจับอาวุธขับไล่พระองค์

(จินดาศร พินพงทรัพย์ 2545 : 54)

ตัวอย่างประโยค

古人有言“防民之口，甚於防川”，想用堵的辦法，把群眾的嘴封起來，是辦不到的，只有讓他們把話全部講出來。對群眾的意見應該是坐下來，聽進去，有則改之，無則加勉；能解決的事，儘快辦好；無力解決的，做好解釋工作。

Gǔrén yǒu yán fáng mǐn zhī kǒu, shèn yú fáng chuān, xiǎng yòng dǔ de bànfǎ, bǎ qúnzhòng de zuǐ fēng qǐ lái, shì bàn bú dào de, zhǐ yǒu ràng tāmen bǎ huà quánbù jiǎng chū lái. Duì qúnzhòng de yì jiàn yīng gāi shì zuò xià lái, tīng jìn qù, yǒu zé gǎi zhī, wú zé jiā miǎn; néng jiě jué de shì, jǐn kuài bàn hǎo; wú lì jiě jué de, zuò hǎo jiě shì gōng zuò.

โบราณพูดไว้ ห้ามปากของประชาชนยิ่งกว่าห้ามสายน้ำ ต้องการใช้วิธีปิดปากไม่ให้ประชาชนพูด เป็นเรื่องที่ทำไม่ได้ มีวิธีเดียวคือให้ประชาชนพูดแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ และควรนั่งลงฟังด้วยความตั้งใจ ถ้ามีก็ให้แก้ไข ถ้าไม่มีก็ให้กำลังใจ เรื่องที่แก้ไขได้ ให้รีบทำให้เสร็จ ส่วนเรื่องที่ไม่สามารถแก้ไข ให้เตรียมคำอธิบายไว้

ตำนานที่ 5

นั่งภูเขามองเสือต่อสู้

坐山觀虎鬥 (zuò shān guān hǔ dòu)

ความหมาย การรับผลประโยชน์โดยไม่ต้องลงทุนลงแรง คือการนั่งอยู่ข้าง ๆ คอยมองคนอื่นทะเลาะกัน แล้วรอโอกาสเก็บเกี่ยวผลประโยชน์

ตำนานจีนนี้บอกเจตนาแสดงความเห็นว่าการคอยรับผลประโยชน์หลังจากปล่อยให้ผู้อื่นทะเลาะกัน หรือทำหั่นกันไปก่อนโดยตนเองไม่ต้องเหน็ดเหนื่อยได้ประโยชน์ฝ่ายเดียว

ที่มาของความหมาย ตำนานนี้มาจากเรื่องฉื่อจี้ (史記 Shǐ Jì) ตอนจางอี่เหลี่ยจ้วน (張儀列傳 Zhāng Yí Liè Zhuàn) ในสมัยจ้านกั๋ว (戰國時期 Zhànguó Shíqī ก่อน ค.ศ. 776) ราชอาณาจักรฮั่น (韓國 Hánguó) กับรัฐเว่ย์ (魏國 Wèiguó) รบกัน ยังไม่มีใครแพ้หรือชนะ เจ้าผู้ครองรัฐฉินฮั่วหวาง (秦惠文王 Qín Huìwénwáng) แห่งรัฐฉิน (秦國 Qínguó) คิดจะส่งทหารไปสนับสนุน จึงอยากฟังความคิดเห็นของเหล่าบรรดาขุนนาง แต่บางพวกเห็นว่ายกทัพไปดี บางพวกเห็นว่ายกทัพไปไม่ดี ในเวลานั้นเฉินเจิน (陳軫 Chénzhēn) กลับมาถึงรัฐฉินพอดี พระองค์จึงเชิญเขามาวางแผนการ เฉินเจินไม่ได้ตอบปัญหาของพระองค์โดยตรง เขาเลือกเล่านิทานเรื่องหนึ่งก่อน นิทานเรื่องสั้นมีว่า เมื่อก่อนนี้มีคนซื้อเป่ียนจวงจื่อ (卞莊子 Biàn Zhuāngzi) เห็นเสือสองตัว คิดจะชักดาบฆ่าพวกมัน คนข้าง ๆ เตือนเขาว่า “เธอไม่ต้องรีบร้อน เธอดูเสือสองตัวที่กำลังกินวัวไปก่อน สักพักหนึ่งเมื่อกินวัวเสร็จ พวกมันจะต้องแย่งกัน และกระโดดเข้าข่มกัน ผลก็คือ เสือตัวใหญ่ได้รับบาดเจ็บ เสือตัวเล็กตายเมื่อถึงตอนนั้นเธอค่อยฆ่าเสือตัวใหญ่ตัวนั้น มิใช่เป็นการยิงกระสุนนัดเดียวได้เสือสองตัวหรือ”

เจ้าผู้ครองรัฐฉินฮั่วหวางรู้ทันที แล้วตรัสว่า “ความหมายของเจ้าก็คือ ปล่อยให้รัฐฮั่นกับรัฐเว่ย์รบกันสักพัก รอให้ฝ่ายหนึ่งแพ้ อีกฝ่ายได้รับความเสียหาย ข้าค่อยยกทัพไปดีก็จะสามารถรบชนะทั้งสองแคว้นได้ในครั้งเดียว เหมือนกับที่เป่ียนจวงจื่อฆ่าเสือใช่ไหม”

เฉินเจินพยักหน้าแล้วตอบว่า “ใช่”

พระองค์จึงรับข้อคิดเห็นของเขาไว้และในที่สุดก็ได้รับชัยชนะจริง ๆ

(จินดาพร พินพททรัพย์ 2545 : 56)

ตัวอย่างประโยค

他一直以坐山觀虎鬥的態度，注視你們之間的糾紛，企圖乘機從中取利，你們得有所提防呀。

Tā yīzhí yǐ zuò shān guān hǔ dòu de tàidù, zhùshì nǐmen zhījiàn de jiūfēn, qītúchéngjī cóng zhōngqǔlì, nǐmenděi yǒu suǒ dīfang ya.

ตลอดเวลาเขามีทำที่ดั่ง **นั่งตรงดูเขาขมเลือดต่อสู้กัน** จ้องมองข้อพิพาทระหว่างเธอทั้งสอง ถือโอกาสหาผลประโยชน์จากในนั้น พวกเธอจะต้องมีการป้องกันไว้ก่อน

สำนวนที่ 6

การปกครองที่โหดเหี้ยมร้ายยิ่งกว่าเสือ

苛政猛於虎 (kē zhèng měng yú hǔ)

ความหมาย การปกครองที่โหดเหี้ยมนั้นร้ายยิ่งกว่าเสือ

คือการกระทำของกลุ่มบุคคลโดยเฉพาะบรรดาขุนนางหรือข้าราชการที่คิดไม่ดี คิดมิชอบ ทำร้ายและรังแกประชาชน มันคือความโหดร้ายที่ทำให้ประชาชนเกิดความหวาดกลัววิตกกังวล เหมือนกับต้องคอยละแวงระวังว่าพวกเขาจะมาทำร้ายหรือรังแกเมื่อไรก็ไม่รู้

สำนวนจีนนี้บอกเจตนาแสดงความเห็นเกี่ยวกับการกระทำของบุคคลโดยเฉพาะบรรดาขุนนางทั้งหลายที่คิดทุจริต คิดมิชอบ คุกคามประชาชนมีความร้ายกาจ

จากความเปรียบว่าเสือว่าร้ายแล้ว สิ่งที่ว่าร้ายกว่าเสือ คือบรรดาขุนนางที่ทุจริต คิดมิชอบ คุกคามประชาชน

ที่มาของความหมาย สำนวนนี้มาจากคำพูดของขงจื้อ (孔子 Kǒngzǐ) ที่อยู่ในเรื่องหลี่จื๊อ (禮記 Lǐ Jì) ตอนถันกงเซี่ย (檀弓下 Tán Gōng Xià) เรื่องมีอยู่ว่าขงจื้อกับ จื่อหลู่ (子路 Zǐlù) นั่งรถออกเดินทางผ่านไปยังบริเวณเขาไท่ซาน (泰山 Tàishān) ซึ่งมีผู้คนอาศัยอยู่น้อย ขงจื้อกับจื่อหลู่เห็นผู้หญิงคนหนึ่งร้องไห้อยู่ระหว่างหลุมศพสองสามหลุม จึงเดินไปถาม “ท่านป้า ท่านมีเรื่องทุกข์ใจอะไรหรือ” ผู้หญิงคนนั้นตอบว่า “ในป่าเปลี่ยวหมักจะมีเสือคุ้ยปรากฏั่ว พวกญาติ ๆ ถูกเสือกิน ฉันจะไม่เสียใจได้อย่างไร” ขงจื้อพูดต่อว่า “ถ้าเช่นนั้นทำไมท่านไม่ย้ายไปอยู่ที่อื่นล่ะ” ผู้หญิงคนนั้นพูดว่า “ที่นี้แม้จะมีเสือทำร้ายคน แต่ก็เป็นที่ที่พวกขุนนางไม่มา ไม่มีการปกครองอันป่าเถื่อน ประชาชนที่อยู่อาศัยในเมือง แม้จะไม่มีภัยจากเสือ แต่การบูชรีดอย่างไม่หยุดของขุนนางมักทำให้พวกเขาบ้านแตกสาแหรกขาด เสือร้ายทิ้งช่วงห่างกันหลายวันถึงจะทำร้ายคนสักครั้ง แต่ขุนนางที่ทุจริตจะคุกคามความอยู่รอดของคนตลอดเวลา” ขงจื้อได้ฟังจึงพูดว่า “การปกครองที่โหดเหี้ยมนั้นร้ายกว่าเสือ”

(จินดาพร พินพททรัพย์ 2545 : 58)

ตัวอย่างประโยค

舊社會各地軍閥畫地為牢，向百姓橫征暴斂，繁重的苛捐雜稅使老百姓苦不堪言，真是苛政猛於虎。

Jiù shèhuì gè dì jūnfá huà dì wéi láo, xiàng bǎixìng héng zhēng bào liǎn, fánzhòng de kē juān zá shuì shǐ lǎobǎixìng kǔ bù kān yán, zhēn shì kē zhèng měng yú hǔ.

ทุกหนทุกแห่งของสังคมเก่าผู้นำที่เป็นกลุ่มทหารจะแบ่งเขตปกครอง เทียบดุริฎาธิอย่างซ้ำซ้อน ภาษีที่จัดเก็บอย่างโหดร้ายเกินไปทำให้ประชาชนทุกข์แสนสาหัส การปกครองที่โหดเหี้ยมนั้นร้ายยิ่งกว่าเสือ จริง ๆ

4.3.4 ถ่านวนจินชนิดบอกเจตนาชื่นชม/พึงพอใจ

ถ่านวนจินชนิดนี้จะบอกเจตนาชัดเจนว่า ผู้กล่าวถ่านวนจินมีเจตนาแสดงความชื่นชมหรือพึงพอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยไม่กล่าวชมตรงๆ ดังนั้นอีกฝ่ายหนึ่งจะต้องเข้าใจความหมายของสิ่งที่นำมาเปรียบ ซึ่งอาจจะเป็นความเข้าใจความหมายของคำหรือความเข้าใจตามค่านิยมก็ตาม เช่น

ถ่านวนที่ 1

วางแผนการเอาไว้เรียบร้อยแล้ว (มีแผนในใจอยู่แล้ว)

胸有成竹 (xiōng yǒu chéng zhú)

ความหมาย การเตรียมการที่ดี หรือการวางแผนที่ดี จะนำไปสู่ความสำเร็จได้โดยง่าย

ถ่านวนจินนี้บอกเจตนาการชื่นชมเรื่อง ความสำเร็จในการทำงานซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ทางภาคปฏิบัติ จากภาคปฏิบัติสู่การปฏิบัติจริง

ที่มาของความหมาย สมัยราชวงศ์ซ่ง (宋朝時代 Sòngcháo Shídài) เล่าว่า มีศิลปินคนหนึ่งชื่อว่า เหวินตง (文同 Wéntóng) เป็นคนที่ชอบเขียนรูปไผ่เป็นพิเศษ เขาปลูกต้นไผ่ไว้มากมายในสวนของเขา เพื่อจะได้ดูขั้นตอนการเจริญเติบโตของไผ่ และลักษณะของไผ่ในฤดูต่าง ๆ เขารู้จักไผ่ดีจนกระทั่งหยิบพู่กันขึ้นมาครั้งใด ก็มีภาพต้นไผ่อยู่ในสมอง จึงสามารถเขียนไผ่ได้เหมือนกับต้นไผ่จริง (จากหนังสือเมื่อข้าพเจ้าเป็นนักเรียนนอก 《我的留學生 Wǒ De Liúxué Shēng》 พระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (詩琳通著 Shīlín tōng zhù)

ตัวอย่างประโยค

高定平胸有成竹地回答了代表們對他所提方案的質詢，消除了大家的疑慮。
Gāo Dìngpíng xiōng yǒu chéng zhú de huídá le dàibiǎo men duì tā suǒ tí fāng' ànde zhìxún, xiāochú le dàjiā de yílù.

เกาตั้งผิงตอบคำถามที่พวกผู้แทนขมาถาม อย่างเตรียมการมาดี ทำให้ทุกคนหมดกังวล

สำนวนที่ 2

สีน้ำเงินมาจากสีครามจะเข้มกว่าสีคราม

青出於藍而勝於藍 (qīng chū yú lán ér shèng yú lán)

ความหมาย นักเรียนเก่งกว่าครู คนรุ่นหลังเก่งกว่าคนรุ่นก่อน คลื่นลูกใหม่มาแรงกว่าคลื่นลูกเก่า

สำนวนจีนนี้แสดงเจตนาชื่นชมเรื่อง บุคคลรุ่นใหม่ที่ย่อมจะมีความสามารถมากกว่าคนรุ่นเก่า

ที่มาของความหมาย สมัยราชวงศ์เป่ยมีคนหนึ่งชื่อหลี่มี (李謐 Lǐmì) เขาติดตามโจ่งฝั่น (孔璠 Kǒngfán) เพื่อศึกษาเล่าเรียนตั้งแต่อายุยังน้อย ๆ โจ่งฝั่นเป็นคนทั้งมีความรู้ ทั้งมีคุณธรรมความประพฤติที่สูงส่ง เขาสอนนักเรียนเป็นคนเอาจริงเอาจังและรับผิดชอบ ทุกครั้งก่อนสอนหนังสือตนเองมักจะอ่านจนชำนาญก่อน แล้วศึกษาค้นคว้าอย่างละเอียด แล้วจึงนำความรู้ที่ตนรู้พยายามสอนให้นักเรียนอย่างเต็มที่ เขามีความหวังในตัวนักเรียนสูงมาก โดยเฉพาะด้านคุณธรรม ควบคุมกวดขันอย่างยิ่ง ดังนั้น นักเรียนทั้งหมดต่างก็เคารพนับถือเขามาก หลี่มีเป็นนักเรียนที่ทั้งฉลาดทั้งขยันแสวงหาความก้าวหน้า เขาไม่เพียงจดจำความรู้ที่อาจารย์สอนได้อย่างแม่นยำ หากยังเพราะว่าเขาขยันศึกษาอย่างเจาะลึก จึงได้ความรู้ใหม่ ๆ มากมาย หลายปีให้หลัง เขามีความรู้มากกว่าอาจารย์ โจ่งฝั่นเป็นคนที่ย่อนน้อมถ่อมตน เขาพบว่าลูกศิษย์ของเขาหลี่มีมีความสามารถในการสังเกตและทำความเข้าใจได้เก่งกว่าตน เมื่อพบปัญหาที่ไม่เข้าใจ จะไปขอคำชี้แนะจากหลี่มี หลี่มีเห็นอาจารย์มาถามเขา เขาจึงได้ไม่สบายใจ โจ่งฝั่นใช้คำ ๆ หนึ่งจากหนังสือ “เซี่ยนเสี่ยเฟียน” ของซุนจื่อ “สีน้ำเงินมาจากสีครามจะเข้มกว่าสีคราม”

(จากหนังสือ “เซี่ยนเสี่ยเฟียน” 《勸學篇 Quàn Xué Piān》ของซุนจื่อ (荀子 Xúnzǐ))

“สีน้ำเงินมาจากสีครามจะเข้มกว่าสีคราม” มาอุปมานักเรียนเก่งกว่าครู คนรุ่นหลังเก่งกว่าคนรุ่นก่อน คลื่นลูกใหม่มาแรงกว่าคลื่นลูกเก่า)

ตัวอย่างประโยค

他的象棋是我教會的，但現在卻青出於藍下得比我還好。

Tāde xiàngqí shì wǒ jiāo huì de, dàn xiànzài què qīng chū yú lán xià de bǐ wǒ hái hǎo.

เขาเล่นหมากรุกจีนเป็นเพราะฉันเป็นคนสอนให้เอง แต่ตอนนี้กลับ “สีน้ำเงินที่มาจากสีครามจะเข้มกว่าสีคราม” เล่นเก่งกว่าฉันอีก

สำนวนที่ 3

เสื้อผ้าจากสวรรค์ไม่มีรอยเย็บ

天衣無縫(tiān yī wú fèng)

ความหมาย สิ่งประณีตที่มีความประณีตสมบูรณ์ที่ไม่มีข้อบกพร่อง

สำนวนจีนนี้บอกเจตนาชื่นชมเรื่อง ความดีซึ่งหาทำได้ยาก เปรียบเทียบความดีงามนั้น เหมือนกับความสวยงามของเสื้อผ้าจากสวรรค์ที่หารอยเย็บไม่ได้ นั่นคือความสมบูรณ์ของความดีงาม

ที่มาของความหมาย สำนวนนี้มีตำนานเล่าขานกันว่า ในคืนฤดูร้อนวันหนึ่ง มีกระต่าย นายหนึ่งชื่อ กว๋อัน (郭翰 Guō hàn) ยืนตากลมอยู่ที่ระเบียง ทันใดนั้นเขาพบว่ามีหญิงสาวนางหนึ่งลอย ล่องลงจากฟากฟ้า ชายหนุ่มสังเกตเห็นว่าเสื้อผ้าที่นางสวมใส่อยู่นั้นไม่มีตะเข็บรอยเย็บเลย จึงถามด้วยความสงสัย นางจึงกล่าวตอบว่านางเป็นนางสวรรค์ และบนสวรรค์นั้นไม่มีเข็มและด้าย

(สุมาลี ศรีปาดเงิน 2543 : 17)

ตัวอย่างประโยค

攝影師利用高超的暗房技巧，天衣無縫地把兩幅畫面合成一張照片。

Shèyǐngshī lìyòng gāochāo de ànfáng jìqiǎo, tiān yī wú fèng de bǎ liǎng fú huàmiàn héchéng yī zhāng zhàopiàn.

ช่างภาพใช้เทคนิคที่เหนือชั้นในห้องมืด โดยการนำเอาภาพสองภาพรวมกันเป็นภาพเดียวนั้น เหมือนเสื้อผ้าจากสวรรค์ไม่มีรอยเย็บ

สำนวนที่ 4

การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความยุติธรรม

大公無私(dà gōng wú sī)

ความหมาย การปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละฝ่ายจะต้องมีความยุติธรรมความเที่ยงธรรม

สำนวนจีนนี้บอกเจตนาชื่นชมเรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความยุติธรรมสอนให้รู้ว่าคนเราต้องเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ต้องมีใจบริสุทธิ์ยุติธรรม

ที่มาของความหมาย การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความยุติธรรม การไม่เห็นแก่หน้าอินทร์หน้าพรหม ดังที่เจ้าชายจิ้นผิง (晉平公 Jìn Pínggōng) ถามฉีหวางหยาง “ที่อำเภอหนานหยาง (南陽縣 Nányáng Xiàn) ขาดนายอำเภอ คุณควาส่งใครไปเหมาะสมที่สุด” ฉีหวางหยาง (祁黃羊 Qí Huángyáng) ตอบว่า “เลือกเซี่ยหูไปเหมาะสมที่สุด”

เจ้าชายจิ้นผิงรู้สึกแปลก ถามว่า “เซี่ยหู (解狐 Xièhú) ไม่ได้มีความอาฆาตแค้นส่วนตัวกับคุณ หรือ ทำไมคุณจึงแนะนำเขาล่ะ” ฉีหวางหยางว่า “คุณเพียงถามผมว่าใครเหมาะสมที่สุด ไม่ได้ถามผมว่าเซี่ยหูมีความอาฆาตแค้นส่วนตัวกับผมไหม” ดังนั้นเจ้าชายผิงจึงส่งเซี่ยหูไปเป็นนายอำเภอหนานหยาง หลังจากเซี่ยหูถึงหนานหยางแล้ว เขาทำคุณงามความดีมาก ทุกคนชมเชยเขา

เวลาผ่านไปไม่นานนัก เจ้าชายผิงถามฉีหวางหยางอีกว่า “ตอนนี้พวกเราขาดตุลาการ คุณคิดว่าใครเหมาะสมจะเป็นตุลาการ” ฉีหวางหยางพูดว่า “ฉีอู๋สามารถที่จะเป็นตุลาการได้” เจ้าชายผิงรู้สึกแปลกอีกแล้ว ถามฉีหวางหยางว่า “ฉีอู๋ไม่ใช่ลูกชายคุณหรือ” ฉีหวางหยางตอบว่า “ท่านเพียงแต่ถามผมว่าใครเหมาะสมที่จะเป็นตุลาการ ผมจึงแนะนำ ฉีอู๋ ท่านไม่ได้ถามผมว่าฉีอู๋ใช่ลูกชายของผมไหม” เจ้าชายผิงก็ส่งฉีอู๋ไปเป็นตุลาการ ฉีอู๋เป็นตุลาการแล้ว ก็ได้รับความชื่นชมจากผู้คนเช่นกัน

ขงจื๊อ(孔子 kǒngzǐ) ได้ยินเรื่องราวทั้งสองเรื่อง ได้ชมเชยฉีหวางหยางว่า “ฉีหวางหยางแนะนำคนตามความสามารถและคุณสมบัติที่ดี ไม่ใช่เพราะมีความอาฆาตแค้นส่วนตัวกับเซี่ยหู แล้วไม่แนะนำ ไม่ใช่เพราะฉีอู๋คือลูกชายของตน กลัวคนนิทาแล้วก็ไม่แนะนำ ฉีหวางหยาง ช่างเป็นคนที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลักปฏิบัติหน้าที่ด้วยความยุติธรรม”

(ดู 見 jiàn จากหนังสือ《呂氏春秋·去私 Lǚ Shì Chūn Qiū·Qù Sī》, Annotated Chinese Proverbs)

ตัวอย่างประโยค

法官大公無私地把貪贓枉法的警察判永遠監禁，真是“大快人心”。

Fǎguān dà gōng wú sī de bǎ tān zāng wǎng fǎ de jǐngchá pàn yǒngyuǎn jiān-jìn, zhēnshì dà kuài rén xīn.

ผู้พิพากษา ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความยุติธรรม สั่งจำคุกตำรวจที่โลภในสินบนปฏิบัติผิดกฎระเบียบ
ช่างสะใจจริง ๆ

สำนวนที่ 5

ปู้กงย้ายภูเขา

愚公移山 (yú gōng yí shān)

ความหมาย การทำสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ โดยใช้อุปมาเปรียบเทียบกับว่าหากมีความวิริยะอุตสาหะไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใด ๆ ย่อมจะสามารถฝ่าฟันผ่านพ้นไปได้

สำนวนจีนนี้บอกเจตนากล่าวชื่นชมเรื่อง ความพยายามที่ทำงานไปสู่ความสำเร็จ ถึงแม้จะใช้เวลานาน ความตั้งใจเป็นส่วนประกอบที่จะช่วยให้งานนั้น ๆ ประสบความสำเร็จได้

ที่มาของความหมาย มีนิทานเล่ากันว่าในสมัยโบราณมีท่านผู้เฒ่าคนหนึ่งได้ฉายาว่าปู้กงแห่งเป่ย์ซาน (北山愚公 Běishān Yúgōng) หน้าบ้านของปู้กงมีภูเขาสองลูกปิดกั้นทางเดินเข้าออกของเขา เขาจึงตัดสินใจจะเคลื่อนย้ายภูเขาทั้งสองลูกออกไปให้พ้นหน้าบ้าน ผู้เฒ่าอีกผู้หนึ่งซึ่งได้ฉายาว่าลุงปัญญาแห่งเหอจวี (河曲智叟 Héqǔ Zhì sǒu) หัวเราะเยาะปู้กงว่าไม่มีทางเป็นไปได้ แต่ปู้กงกลับตอบว่าแม้ตัวเองทำไม่สำเร็จต้องตายไปก่อน ตัวเองยังมีลูกอีกเมื่อลูกตายไป ยังมีหลานเหลนที่จะทำการเรื่องนี้ต่อไปได้อีกเรื่อย ๆ แต่ภูเขาไม่สามารถงอกเงยเพิ่มออกมาได้ ฉะนั้น คงมีสักวันหนึ่งที่พวกเขาเหล่านั้นจะช่วยกันขุดเจาะจนสามารถเคลื่อนย้ายภูเขาออกไปจนได้อย่างแน่นอน

(สุมาลี ศรีปานเงิน 2543 : 17)

ตัวอย่างประโยค

要把我國建設成爲一個強大的現代化工業大國，我們還須作長期艱苦的努力，爲此要發揚精衛填海、愚公移山的精神才能達到我們奮鬥的目的。

Yào bǎ wǒ guó jiànshè chéngwéi yī gè qiángdà de xiàndàihuà gōngyè dàguó, wǒmen hái xū zuò chángqī jiānkǔ de nǚlì, wéi cǐ yào fāyáng jīngwèi tián hǎi, yú gōng yí shān de jīngshén cái néng dá dào wǒmen fèndòu de mùdì.

ต้องการสร้างประเทศของเราให้กลายเป็นประเทศมหาอำนาจด้านอุตสาหกรรมที่ทันสมัยนั้น เรายังต้องทุ่มเททำด้วยความยากลำบากอีกนาน เพื่อสิ่งนี้เราต้องส่งเสริมการมีจิตใจอย่างนิจจังเวทย์มหะเล อย่างปู้กงย้ายภูเขา ถึงจะบรรลุเป้าหมายของการต่อสู้ได้

4.3.5 ถ่านวนจินชนิดบอกเจตนา กล่าวประชดประชัน

การใช้ภาษาเชิงประชด หมายถึง การใช้คำพูดซึ่งมีความหมายตรงกันข้ามกับความหมายจริงของรูปประโยคเพื่อกล่าวประชดในสิ่งที่ผู้พูดไม่เห็นด้วย ดังนั้นการตีความการประชดจึงต้องอาศัยบริบทและภูมิหลังเป็นหลัก และในการวิจัยเรื่องสำคัญ ๆ เช่น การเมือง ค่านิยมของสังคม นิยมเขียนและพูดในเชิงประชด เพราะแสดงถึงความสามารถในการกล่าวประชดและวิจารณ์ ทั้งยังแสดงว่าผู้พูดมีอารมณ์ขันซึ่งดีกว่าการกล่าวประชดอย่างหยาบ ๆ

ถ่านวนที่ 1

จะไปทางใต้โดยจึงหันรถไปทางเหนือ
南轅北轍 (nán yuán běi zhé)

ความหมาย การทำสิ่งใดควรวางแผนให้ชัดเจนว่าจะทำสิ่งใด จะได้ไม่เสียเวลาไปโดยเปล่าประโยชน์

ถ่านวนจินนี้บอกเจตนาประชด เรื่องการกระทำ การที่จะทำอะไรควรมีการวางแผนให้รอบคอบ ซึ่งถ้าวางแผนไม่ดีอาจทำให้เสียเวลาเสียประโยชน์

ที่มาของความหมาย ในสมัยโบราณ ชาวเหนือคนหนึ่งต้องการจะไปทำธุระที่ทางใต้ของประเทศฉู่ (楚國 Chǔguó) แต่ว่าเขาไม่ได้มุ่งไปทางใต้ แต่กลับให้คนขับรถของเขาขับรถหือเหยียดมุ่งไปยังทิศเหนือ

ระหว่างทาง เพื่อนของเขาคนหนึ่งถามเขาว่า “คุณจะไปที่ไหน” “ฉันต้องการที่จะไปประเทศฉู่”

“ประเทศฉู่มีใช้อยู่ทิศใต้หรือ ทำไมคุณเดินทางมุ่งไปยังทิศเหนือล่ะ”

“ไม่เป็นไรฉันมีม้าดีตัวหนึ่ง กลางวันวิ่งได้พันลี้ กลางคืนวิ่งได้แปดร้อยลี้”

“ม้ายิ่งกว่านี้ คุณมุ่งไปทางทิศเหนือ นั่นไม่ใช่ทางที่จะไปประเทศฉู่ล่ะ”

“คุณดูซิ ฉันเตรียมของไว้กินและใช้มากมายอย่างนี้ ไปไกลขนาดไหน เวลนานขนาดไหนก็ไม่เป็นปัญหา”

“ยิ่งมีของมากยิ่งลำบาก เพราะว่าคุณไปไม่ถูกทาง ยิ่งไปก็ยิ่งจะไกลไปจากประเทศฉู่”

“เพื่อนรัก คุณดูซิ ฉันมีคนขับรถที่แข็งแรงและเก่งกาจ เขาขับรถทั้งมันคงทั้งเร็ว ใครก็สู้เขาไม่ได้ คุณวางใจเถอะ” พุดจบ เขาก็ออกคำสั่งให้คนขับรถรีบมุ่งไปทางทิศเหนือต่อ เขาคิดเช่นนั้นได้

อย่างไร(เขาจะรู้ได้อย่างไร) ถึงแม้ว่าดี ถึงแม้มีของใช้มากมายในระหว่างเดินทาง ถึงแม้คนขับรถฝีมือดี แต่ทว่าทิศทางผิดแล้ว เป็นไปได้อย่างไรที่เขาจะถึงจุดหมายปลายทาง-----ประเทศญี่ปุ่น

(《戰國策・齊策 Zhànguó Cè・Qí Cè》,《學漢語 Learning Chinese》)

ตัวอย่างประโยค

要想取得好成績，又不努力，豈不是南轅北轍。

Yào xiǎng qǔdé hǎo chéngjì, yòu bù nǔlì, qǐ búshì nán yuán běi zhé.

ต้องการมีผลสำเร็จที่ดี แต่ไม่ขยันขันแข็ง จะไปทางใต้โดยจิ้งหรีดไปทางเหนือ นั้นไม่ใช่การกระทำที่ขัดแย้งกับเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้หรือ

สำนวนที่ 2

อุดหูโมยกระดิ่ง

掩耳盜鈴 (yǎn ěr dào líng)

ความหมาย คนโง่ที่หลอกตัวเอง

สำนวนจีนนี้บอกเจตนาประหลาดว่า คนที่คิดว่าคนอื่นน่าจะโง่ แต่ตัวเองกลับโง่เสียเอง การกระทำบางอย่างที่คิดว่าคนอื่นโง่แล้ว แต่ไม่เป็นเช่นที่คิด เพราะเขาคิดว่าเขาอาจฉลาดกว่า

ที่มาของความหมาย สมัยก่อน มีคนหนึ่ง เห็นประตูบ้านคนอื่นแขวนกระดิ่งไว้ใบหนึ่ง ก็อยากขโมยมันมา เขาคิดว่าถ้าหากเขาไปหยิบกระดิ่งอันนั้น เพียงแต่มือโดนมัน ก็ต้องดัง “กริ่ง ๆ ” ขึ้นมา ถ้ามันดังโดนคนจับได้แน่ทำอะไรถึงจะขโมยกระดิ่งมาไว้ในมือได้ เขาคิดได้วิธีหนึ่ง เขานึกว่า ถ้ากระดิ่งดังเขาต้องถูกคนจับได้ เพราะว่าหูได้ยิน ถ้าหากเขาอุดหูให้สนิท ก็จะได้ยินเสียงกระดิ่งไม่ใช่หรือ

ดังนั้นเขาก็เลยอุดหูให้สนิทก่อน แล้วไปขโมยกระดิ่งไปนั้น เขาคิดว่าปลอดภัยที่สุด แต่ว่าก็ยังถูกคนจับได้อยู่ดี เพราะว่าคนอื่นไม่ได้อุดหูด้วย

(ดู 見 jiàn จากหนังสือ 《呂氏春秋·自知 Lǚshì Chūnqiū·Zìzhī》, Annotated Chinese Proverbs)

ตัวอย่างประโยค

你為什麼知道我在你後面？你的腳步聲那麼大，誰也知道你在哪，真是掩耳盜鈴。

Nǐ wéi shénme zhīdào wǒ zài nǐ hòumiàn? nǐ de jiǎobùshēng nàme dà, shuí yě zhīdào nǐ zài nǎ, zhēnshì yǎn ěr dào líng.

เธอรู้ได้อย่างไรว่าฉันอยู่ข้างหลังเธอ เสียงเดินของเธอดังออกอย่างนั้น ใครก็รู้ว่าเธออยู่ที่ไหน “อุดหูโมยกระดิ่ง” ชัดจริง ๆ

สำนวนที่ 3

โล่กับหอกสอากันเอง

自相矛盾 (zì xiāng máo dùn)

ความหมาย คือคำพูดหรือการกระทำที่ขัดกันเอง (ก่อนจะพูดหรือทำสิ่งใดควรคิดให้รอบคอบก่อน)

สำนวนจีนนี้บอกเจตนาประชดประชัน เรื่องคำพูดหรือการกระทำที่ขัดกันของตนเอง เหมือนพูดไม่ตรงกับที่ทำหรือทำไม่ตรงกับที่พูดไว้

ที่มาของความหมาย สำนวนโล่กับหอกสอากันเอง(自相矛盾 zì xiāng máo dùn)นำมาจากตอนหนึ่งของนิทานสุภาษิตในหนานอิ(難一 Nànyī)/《韓非子·難一 Hán Fēizǐ·Nànyī》ซึ่งเป็นผลงานที่ประพันธ์โดยหานเฟย์จื่อ (韓非子 Hán Fēizǐ ปีเกิด พ.ศ.? ปีตาย พ.ศ. 310) มีชายคนหนึ่งเที่ยวเร่ขายหอกและโล่ โดยกล่าวโอ้อวดว่าโล่ของเขาแข็งแกร่งที่สุด ไม่มีอาวุธอะไรที่จะแทงทะลุได้ และโอ้อวดว่าหอกของเขาแหลมคมที่สุด ไม่ว่าจะเป็นสิ่งของสิ่งใดก็ล้วนแต่แทงทะลุได้ คนที่ยืนฟังอยู่ข้าง ๆ จึงถามขึ้นว่า ถ้าเอาหอกของท่านมาแทงโล่จะเป็นอย่างไรเล่า ชายผู้นั้นไม่สามารถได้ตอบกลับได้ สำนวนนี้ใช้อุปมาถึงคำพูดหรือการกระทำที่ขัดกันเองเป็นต้น

(《韓非子·難一 Hán Fēizǐ·Nànyī》)

ตัวอย่างประโยค

你昨天還告訴我吸煙容易得肺炎，今天又說吸煙好，真是自相矛盾。

Nǐ zuótiān hái gàosù wǒ xīyān róngyì dé fèiyán, jīntiān yòu shuō xīyān hǎo, zhēnshì zì xiāng máo dùn.

เมื่อวานคุณยังบอกกับฉันว่าสูบบุหรี่ทำให้เป็นโรคปอดอักเสบง่าย วันนี้กลับพูดว่าสูบบุหรี่ดี ช่างเป็นคำพูดหรือการกระทำที่โล่กับหอกสอากันเอง

สำนวนที่ 4

ดีดพิณให้ควายฟัง

對牛彈琴 (duì niú tán qín)

ความหมาย ทำสิ่งที่คนไม่เห็นประโยชน์ของสิ่งที่ทำ

สำนวนจีนนี้มีเจตนากล่าวประชดประชัน เรื่องการพูดหรือการกระทำสิ่งใด ๆ ที่ไม่เป็นประโยชน์ บางครั้งใช้เพื่อประชดประชันฝ่ายตรงข้ามที่ไม่เข้าใจว่าเราพูดอะไร บางครั้งใช้เพื่อประชดผู้พูดว่าพูดโดยไม่วิเคราะห์ผู้ฟัง ทำให้เสียเวลาพูด

ที่มา สมัยจั้นกั๋ว (戰國時期 Zhànguó Shíqī) มีนักดนตรีที่มีชื่อเสียงโด่งดังคนหนึ่ง ดีดพิณได้ไพเราะมาก วันไหนอากาศดี เขาก็จะเอาพิณไปติดที่ชายทุ่ง มีอยู่วันหนึ่ง เขาเห็นควายตัวหนึ่งกำลังกินหญ้าอยู่ ก็คิดทำนองที่ไพเราะให้ควายตัวนี้ฟังอย่างอารมณ์ดี ถึงแม้เขาจะดีดอย่างตั้งใจ แต่ว่าควายตัวนี้ก็ยังก้มหัวกินหญ้าเหมือนกับว่าไม่ได้ยิน

นักดนตรีคนนั้นโมโหมาก คนอื่นก็พูดกับเขาว่า คุณอย่าโกรธไปเลย ไม่ใช่คุณดีดพิณ(สีซอ)ไม่ไพเราะ เป็นเพราะว่า(คุณดีดพิณ)ควายฟังไม่เข้าใจ(ควายฟังไม่เป็น)ต่างหาก

(ดู 見 jiàn จากหนังสือ 《弘明集 HóngMingJí》, Annotated Chinese Proverbs)

ตัวอย่างประโยค

有一個人不努力讀書，老師怎樣說他，他還是老樣子，真是對牛彈琴呀！

Yǒu yī gè rén bù nǔlì dúshū, lǎoshī zěnyàng shuō tā, tā hái shì lǎoyàngzi, zhēnshì duì niú tán qín.

มีคนคนหนึ่งไม่ตั้งใจเรียนหนังสือ อาจารย์บอกเขาอย่างไร เขาก็ยังเหมือนเดิม ช่างเหมือนดีดพิณให้ควายฟัง จริง ๆ

สำนวนที่ 5

ปากอย่างใจอย่าง

葉公好龍 (yè gōng hào lóng)

ความหมาย อุปมาว่าคูฝิวนคล้ายกับว่าชอบอะไรสักอย่าง แท้จริงแล้วกลับไม่ได้ชอบจริง ๆ อีกความหมายหนึ่งอธิบายถึงท่าทีและหลักการในการปฏิบัติตัวในสังคม เช่นการพูดคุยแสดงออกว่าใช้อย่างนี้แต่ความจริงก็ไม่ใช้อย่างนี้ และถ้าวิเคราะห์ให้ละเอียด ภายนอกดูดี ๆ ดูเหมือนจะถูกต้อง แต่ความเป็นจริงก็ไม่ใช่ว่ามีความหมายเช่นนั้น

สำนวนจีนนี้**บอกเจตนาบอกประชดประชัน**ว่า คนเรานั้นการกระทำและคำพูดไม่ตรงกัน ก็จะไม่สร้างความน่าเชื่อถือกับบุคคลนั้น

ที่มาของความหมาย แย่งชอบมังกรที่สุด เลื้อยผ้าที่เขาสวมใส่ปักด้วยลายมังกร หมวกที่สวมปักเลื่อมเป็นลายมังกร ผนังห้อง(ผนังบ้าน)ที่เขาอยู่ก็วาดเป็นรูปมังกรไว้ รอบเสาก็แกะสลักเป็นรูปมังกรไว้ และมังกรเหล่านี้ล้วนมีวันตัวครอบเสาทำทำแยกเขี้ยวขึงฟัน ช่างงดงามแล้วก็มีพลาณภาพจริง ๆ

มังกรบนสวรรค์ได้ฟังมาว่าแย่งชอบมังกร จึงได้ลงมาหาเขาจริง ๆ หัวของมันแค่นั้นเข้ามาทางช่องหน้าต่าง หางก็สับคถึงห้องโถงใหญ่ เพียงแค่นี้ก็ทำให้แย่งตกใจแทบตาย สีหน้าของเขาซีดเผือด หันหลังกลับแล้วก็วิ่งไปทันที ที่แท้มังกรที่เขาชอบไม่ใช่มังกรตัวจริง

(Annotated Chinese Proverbs)

ตัวอย่างประโยค

別看靳偉口頭上也講要堅持真理，實際上不過是葉公好龍，黨堅持真理會觸犯他的私利時，他便是另一副模樣了。

Bié kàn Jìn Wěi kǒutóu shàng yě jiǎng yào jiānchí zhēnlǐ, shíjì shàng bú guò shì yè gōng hào lóng, dǎng jiānchí zhēnlǐ huì chùfàn tā de sīlì shí, tā biàn shì lìng yī fù múyàng le.

อย่าเห็นว่าจิ้นเว่ยปากก็พูดว่าต้องยืนหยัดในสัจธรรม ความจริงแล้วก็แค่ ปากอย่างใจอย่าง การที่พรรคยืนหยัดในสัจธรรมถ้าทำให้เสียผลประโยชน์ส่วนตัวของเขาแล้ว เขาจะเป็นอีกแบบเลย

สำนวนที่ 6

หำสิบก้าวหัวเราะร้อยก้าว

五十步笑百步 (wǔ shí bù xiào bǎi bù)

ความหมายของสำนวนนี้จึงหมายถึง คนที่มีข้อบกพร่องเหมือนกัน คนที่มีข้อบกพร่องน้อยกว่าหัวเราะเยาะคนที่ข้อบกพร่องมากกว่า และหมายถึงทั้งสองคนมีข้อบกพร่องที่ต่างระดับกันแต่จริง ๆ แล้วก็บกพร่องเหมือนกัน

สำนวนจีนนี้บอกเจตนาบอกว่าประชดเรื่อง บุคคลที่มีการกระทำที่บกพร่อง แต่สำหรับตนเองมองไม่เห็นแล้วกับไปเห็นข้อบกพร่องของคนอื่น

ที่มาของความหมาย สำนวนนี้มีบันทึกในเมิ่งจื่อ (孟子 Mèngzǐ) ตอน เหลียงฮ่วยหวางฉ้าง (梁惠王上 Liáng Huì Wáng Shàng) ซึ่งกล่าวถึงเจ้าผู้ครองรัฐเว่ย (魏國 Wèiguó) ในสมัยจ้านกั๋ว (戰國時期 Zhànguó Shíqī ก่อน ค.ศ. 475-ก่อน ค.ศ.221) มีพระนามว่า เหลียงฮ่วยหวาง (梁惠王 Liáng Huì wáng) เจ้าผู้ครองรัฐองค์นี้เมื่อสองปีก่อนทรงพ่ายแพ้รัฐอื่น จึงคิดจะประกาศรับสมัครคนที่มีความสามารถมาช่วยกันหาวิธีทำให้ประเทศชาติมั่นคงกองกำลังเข้มแข็ง เมื่อเมิ่งจื่อรู้เรื่องจึงรีบมาพบพระองค์ เขาเตือนพระองค์ให้ยึดหลักเมตตาธรรม ไม่ทำสงคราม ขอเพียงยึดหลักเมตตาธรรม ประเทศชาติก็จะเข้มแข็ง

มีอยู่วันหนึ่งกษัตริย์เหลียงฮ่วยหวางตรัสกับเมิ่งจื่อว่า “ตัวข้าฉันปกครองประเทศชาติอย่างสุดความสามารถ ที่เหอเนย์ (河內 Hénèi ปัจจุบันอยู่ทางตอนเหนือของมณฑลเหอหนาน 河南省 Hénán Shěng) เกิดภัยแล้ง ข้าก็ให้ประชาชนที่ประสบภัยอพยพไปอยู่ที่เหอตง (河東 Hédōng) ปัจจุบันอยู่ทางตอนใต้ของมณฑลซานซี (山西省 Shānxī Shěng) พร้อมทั้งส่งอาหารไปที่เหอเนย์เพื่อช่วยประชาชนที่นั่น ถ้าที่เหอตงเกิดภัยแห้งแล้ง ข้าก็ใช้วิธีเดียวกันมาจัดการ ไม่มีเจ้าผู้ครองรัฐแห่งรัฐเพื่อนบ้านองค์ใดจะรักประชาชนเช่นข้า แต่ประชาชนของรัฐเพื่อนบ้านกลับไม่น้อยลง ประชาชนของรัฐข้าก็ไม่เพิ่มขึ้น นี่เป็นเพราะเหตุใด”

เมิ่งจื่อจึงทูลเจ้าผู้ครองรัฐเหลียงฮ่วยหวางว่า “พระองค์ชอบทำสงคราม หม่อมฉันก็จะนำเรื่องสงครามมาเปรียบเทียบ เวลาทำสงครามทหารของทั้งสองฝ่ายมาถึงสนามรบ พอเสียงกลองดังมีดาบก็ปะทะกัน ผลคือ ฝ่ายที่แพ้ก็จะทิ้งหมวกและชุดเกราะ หนีเอาตัวรอด บางคนวิ่งเร็วจึงวิ่งหนีไปได้ไกลร้อยก้าว บางคนวิ่งช้าจึงวิ่งหนีไปได้ห้าสิบก้าว ถ้าคนที่วิ่งช้าหัวเราะเยาะคนที่วิ่งเร็วแล้วพูดว่าพวกเขาไม่มีความกล้าหาญ กลัวตายจึงวิ่งได้เร็ว พระองค์ว่ามีเหตุผลไหม”

กษัตริย์เหลียงฮ่วยหวางตรัสว่า “ไม่มีเหตุผลแน่นอน วิ่งห้าสิบก้าวก็เหมือนวิ่งหนีจะหัวเราะคนที่วิ่งร้อยก้าวทำไม”

เมิ่งจื่อจิงทูลว่า “ถูกต้อง ในเมื่อพระองค์เข้าใจเหตุผลข้อนี้ดีแล้ว ถ้าเช่นนั้นคำถามที่พระองค์ถามเมื่อสักครู่นี้ก็มีคำตอบแล้ว ทำไมพระองค์จึงคาดหวังให้ประชาชนของพระองค์มีมากกว่าประชาชนของรัฐเพื่อนบ้าน”

เจ้าผู้ครองรัฐฮ่วยหวางมุ่งมั่นที่จะทำสงครามล้างแค้น แม้ว่าจะคอยดูแลประชาชนในพื้นที่เล็ก ๆ แต่เมื่อเกิดสงครามประชาชนก็ตายเป็นหมื่นเป็นแสน จึงไม่แตกต่างกับบรรดารัฐเพื่อนบ้าน ดังนั้นเมิ่งจื่อจิงทูลพระองค์ว่าควรใช้หลักเมตตาธรรมในการปกครองประเทศ

(จินดาพร พินพททรัพย์ 2545 : 53)

ตัวอย่างประโยค

這次高考，他的確成績不好，但卻不應該去嘲笑他，你的分數雖然比他高一些，不是也沒考上嗎？這不過是五十步笑百步而已。

Zhècì gāokǎo, tā díquè chéngjì bù hǎo, dàn què bù yīnggāi qù cháo xiào tā, nǐ de fēnshù suīrán bǐ tā gāo yíxiē, bù shì yě méi kǎoshàng ma? Zhè búguò shì wǔ shí bù xiào bǎi bù ér yǐ.

การสอบเข้ามหาวิทยาลัยครั้งนี้ คะแนนของเขาไม่ดีจริง ๆ แต่ก็ไม่ควรไปหัวเราะเยาะเขา แม้ว่าคะแนนของเขามากกว่าคะแนนของเขาหน่อย แต่ก็สอบเข้าไม่ได้เหมือนกันไม่ใช่หรือ อย่างนี้เป็นเพียงแค่หัวสิบก้าวหัวเราะร้อยก้าวเท่านั้น

ข้อที่น่าสังเกตความหมายของสำนวนจินจัดเป็นลักษณะเด่นประการหนึ่งของสำนวนจีน เพราะสำนวนแต่ละสำนวนจะมีความหมายเฉพาะในตัวเอง เมื่อกาลเวลาผ่านไป สำนวนจีนอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยที่เปลี่ยนไปจนเกิดเป็นความหมายใหม่ที่ผู้คนในสังคมนิยมใช้กัน แต่ความหมายใหม่ที่เกิดขึ้นก็ยังอิงหรือมีความเกี่ยวข้องกับความหมายเดิมอยู่ เพียงแต่สำนวนนั้น ๆ เดิมอาจมีความหมายหมายถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งในแง่บวก ภายหลังอาจกลายเป็นความหมายในแง่ลบเป็นต้น

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอตัวอย่างของเจตนาการใช้สำนวนแต่ละสำนวนมาให้พอเป็นสังเขป